

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCOUVENEC

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2999

Dragocen nauk

Kar je počenjal v Nemčiji takozvani narodni socializem, to je nek veliki sodobni pisatelj pravilno označil kot »uničevalno vojsko zoper duha«. To uničevanje vseh moralnih, kulturnih in političnih vrednot človeštva je na program fašizma sploh. Kakor da več tisoč let zgodovine, ki je pripeljala evropske narode do njihove sedanje stopnje krščanske umske in etične omike, sploh ni bilo, je začel fašizem oznanjati prvenstvo plemena, napadalnih in osvajalnih nagonov plave bestije, kakor imenuje oče fašizma arijskega človeka, in snuje na teh roparskih, nasilniških in amoralnih instinktih svojo vero v »izveličanje in vstajenje človeštva«. Novi fašistični človek bo, prost vseh spon dosedanjih navedenih ozirov in norm civilizacije, ki vežejo med seboj vse narode, dovedel do zmage svojo raso, to je ono, ki bo najbolj znala uveljaviti svojo prav, svojo kri in svojo nagonsko naravo v boju z drugimi, kakor je to zakon med roparskimi živalmi džungle. Zavladal bo najbrezobzirnejši, najsilnejši, najmenjši na moralne zakone in kulturna pravila vezani, ki si bo podjarmil vse druge kot sužnje in na njih zgradil »srečnejšo« budočnost človeštva. Kako je ta nauk protislovnje samo v sebi, kako je na takih temeljih razdirajočega animaličnega egoizma kakšno občestvo ljudi, ki nujno predpostavlja soglasje na človečanskih etičnih načelih, sploh nemogoče — to je postranska stvar; velik del ljudi je danes tako zelo moralno oslabil in nekritičen, da sprejme vse, če se le oznanja s primeram šumom, kričavostjo in reklamo.

To fašistično pamsko miselnost in politično doktrino so krstili za novo paganstvo. Če mislimo na helensko in rimsko omiko, ki je na njenih naravnih moralnih in političnih podlagah zgradilo krščanstvo svojo vseobsegajočo kulturno zgradbo, potem delamo paganstvu starih Grkov in Rimljanov krivico, če novodobni fašizem primerjamo z njim. Zakaj stari Grki so bili po svojih velikih mislecih že spočeli in do precejšnje višine dognali idejo plemenitega človečanstva in kulturnega občestva ljudi in Rimljani so kljub svojemu bojevitemu npravo skušali tako občestvo osnovati na načelu stroge pravice, ki so jo proglasili za temelj svojega in vsakega imperija sploh. Instituta fundamentum regnum. Če hočemo najti v zgodovini kaj fašizmu podobnega, se moramo pač spustiti do ljudi kamenene dobe ali pa do današnjih plemen na Gvinejski obali, kjer taka fašistična pravila življenja med ondodnimi zamorskimi despotijami še veljajo, kolikor jih evropske protektorske države niso že iztrebile. Fašizem ni nič drugega kot povratek v primitivno barbarstvo, ki ga je bilo grško in rimsko paganstvo že več sto let pred Kristusom premagalo, in fašistično svetovno naziranje kljub frazam novodobnega modroslovja, v katero se odeva, razodeva le veliko izrodstvo moralno težko bolnega sloja sodobne človeške družbe.

Štrani krči državljanske nesloge in notranje borbe, v katerih se danes po zaslugi Hitlerjevega nacionalizma zvija Nemčija, so za evropske narode naravnost najbolj nazoren poduk, kakšne so in kakšne nujno morajo biti posledice takega nemoralnega političnega nauka in prakse kakor je fašizem. Ta nazorni poduk je bil skrajno potreben, ker niso samo drugod, ampak tudi med nami bili nekateri, ki so s svojimi najnotranjšimi političnimi simpatijami bili na strani fašizma in so ga celo javno skušali slikati kot vzor, ki bi bil več ali manj posnemanja vreden. Zahvaliti moramo Boga, zdravo npravo našega ljudstva in globoko ukoreninjeno demokratično tradicijo jugoslavije pa njeno intimno zvezanost z velikimi demokracijami zapada, da se nas nalezljiva bolezen fašističnega nacionalizma ni prijel in da so filofašistični pojavi ostali pri nas lokalizirane izjeme brez nevarne virulence. Slovanska čud bi nas bila morala sploh obvarovati že same pomisli na kaj takega, kakor je fašizem, ki je zrastle na italijanskih in nemških tleh kot pojav propadajoče kulture ostarelih narodov, ki niso več zmogni, da odolijo političnim težkostim našega časa drugače kakor tako, da so svojo usodo na milost in nemilost izročili fašističnim »nadljudem«, ki so danes pokazali, kaj v resnici so — ne nadljudje, ampak podljudje, ki hočejo zgraditi državo in človeško družbo sploh na »pravici« srove sile in zaslužnja slabosti. Kako more duša slovanskega naroda sploh sprejeti »nacionalne« evangelije, ko pa baš Slovani, ki imamo toliko manjšin, moremo in moramo že samo iz tega razloga stati na principu krščanske pravice, enakopravnosti in demokracije! Pa tudi za naš notranji politični in kulturni razvoj je edino sredstvo napredka svobodoljubna demokracija, v kateri sta avtoriteta in disciplina harmonično uravnoteženi s svobodo in svobodnim tvorstvom v smislu krščanske moralne omike. Slovani so onednakej bili po svojih najboljših duhovnih glasnikih te ideje v človeški družbi, zagovorniki pravice, miroljubnega sožitja in enakopravnosti vseh članov te družbe ter poborniki človečanskega, krščanskega, kulturnega duha, in so tudi danes pokliani, da se z vsemi silami svoje zdrave narodne duše uprejo fašističnemu uničevalnemu pohodu zoper duha.

Svoja notranja vprašanja, gospodarske in socialne težave, probleme našega političnega sožitja v čim večjem soglasju, vse to moremo in moramo rešiti na podlagi resnične demokracije, ki jo mora očistiti in izpopolnjevati naš kulturni in moralni genij po vzoru tistih velikih narodov, ki se niso dali zapeljati po fašističnih eksperimentih raznih ducejev in fuhrerjev, zato ker so sami moralno dovolj močni, da rešijo svoje probleme na osnovi svoje tisočletne kulturne tradicije. To vero vase in v preizkušene temelje svojega demokratičnega bita mora ohraniti vsak evropski narod za vsako ceno, če noče zapasti anarhiji. Germania docet!

Dunajska vremenska napoved: Lepo vreme bo trajalo dalje.

Zagrebska vremenska napoved: Lahen porast oblačnosti, možno je prehodno deževje z lokalnimi nevihtami zlasti v gorskih krajih.

Socialna nervoznost je zajela tudi Nizozemsko

Tanki rušijo barikade...

Boji med policijo in demonstranti v Amsterdamu so zahtevali 10 mrtvih in 400 ranjenih

Heerlen, 6. julija 1934.

Komunistična hujskanja so med delavstvom povzročila ono razburjenje, ki je v četrtek zvečer povzročilo začetek pravic državljske vojne po amsterdamskih ulicah. Predmesije Jordana se oslanja na staro mesto Amsterdamu z njegovimi ozkimi, vijugastimi ulicami, ki so kakor nalašč pripravljene za demonstracije, ker se demonstranti lahko brez velike težave skrivajo pred policijo in takoj zopet nastopijo na drugih mestih. Tam so komunisti tudi postavili prve barikade, med am ko so z razrušitvijo rapeljave električnega jeka zažgnili vse staro mesto v popolno temo. Policija je skušala v noči od četrta na petek prodreti v staro mesto in od tam v predmesije Jordana, toda ker ni hotela uporabljati orožja, se je morala slednjič umakniti. Proti jutru se je policija zopet zbrala, da z novim osredotočenim napadom izžene komuniste in njihove nahujskane pristaje iz trdnjave, ki so jo še bolj utrdili. Na pomoč je prišla policija tudi posebna oborožena vojska policija in vojaški oddelki žarometov. Žarometi so obevali vso predmesije in je bilo grozno videti, kako so, liki žarečim mečem, prameni svetlobe sekali semtertja in razsvetljevali barikade. Izdano je bilo povelje, da morajo nemudoma zapreti vsa okna in hišna vrata, ker da obstoja sicer življenjska nevarnost. Policija je namreč dobila nalogo, da v primeru odpora nemudoma uporablja orožje. Proti jutru je bil kolikor toliko vzpostavljen zopet red.

Sele, ko je napolnil dan, je bilo mogoče videti, kako so komunisti pustili, ne samo po starem mestu, marveč tudi po drugih bolj oddaljenih mestnih delih. Veliko je število trgovin, ki so bile popolnoma oplenjene, po ulicah in cestah ležijo vse križem vozovi in avtomobili, ki so jih demonstranti prevrnili in večinoma razbili. Ponekod je tudi cestni tlak razdelan, ker so plošče asfalta porabili za barikade ali pa za obmetavanje policije. Tudi drevede so močno poškodovani in je veliko drevov potrtih. Tudi v pristaniškem delu mesta je vse polno dokazov, kako je sodrga pustošila in unič-

vala, ker je tudi precej malih ladij in čolnov razdejanih in se vidijo posledice zločinskih poskusov tudi na večjih ladjah, posebno onih, ki dovažajo živila.

Policija, ki je postopala zelo človekoljubno, je dobila dokaze v roke, da gre za sistematično organizirano akcijo komunistov, ne ve pa še, zakaj so izbrali ravno Amsterdam in zakaj ravno sedanji trenutek, ko ni bilo nikjer pravih povodov za nezadovoljnost med delavstvom. Saj je znižanje prejemkov brezposelnih tako malenkostno, da ni moglo vplivati na razpoloženje ljudstva in je dokazano, da se demonstracij, ki so se razvile v pravilno oblegovalno vojno, niso udeležili brezposelniki, marveč tovarniško delavstvo in tudi precej pristaniških uslužbencev.

Zaenkrat po drugih mestih ni opaziti nobenega gibanja, ki bi napovedovalo, da se bodo nemiri razširili. Razen v Rotterdamu, ker so skupine izživalcev hodile okrog po delavskih predmestjih in skušale povzročiti nerede. Toda policija je mnenja, da komunistični nemiri še ni konec, da se je bati novih izbruhov tako v Amsterdamu, kakor tudi v drugih podeželskih mestih. Zato je izdala zelo stroge navedbe, ki prepovedujejo ljudstvu, »da bi obiskovali one kraje, kjer so prejšnje dni nekateri podzemeljski elementi na neodgovoren način povzročali nerede med ljudstvom in hujskali prebivalstvo proti državni oblasti«.

Krvavih žrtve ni toliko, kot se je policija bala in je inozemsko časopisje poročalo. Doda je objavljeno samo, da je bilo smrtno ranjenih 5, težko in lažje ranjenih pa 54 ljudi.

D. O.

Neredi trajajo dalje

10 mrtvih 400 ranjenih

Amsterdam, 7. jul. b. Borba s komunističnimi uporniki, ki so po večini luški delavci, še vedno ni končana. V borbah s komunisti se je policija pokazala premalo energično in odločno, tako, da

je vlada opozorila in zahtevala večjo odločnost. Sele, ko so stopili v akcijo tanki, so se morali komunisti, ki so divje streljali na vojaštvo, policije in orožnike s krovov hiš, umakniti. Število mrtvih po dosedanjih podatkih znaša 10, medtem ko se ceni število ranjenih na 400. Od teh je 60 hudo ranjenih in jih bo mnogo podleglo poškodbam. — Vlada stalno zaseda. Ker v Amsterdamu ni vojaških posadk, so bili poslani močni vojaški oddelki iz drugih krajev Holandske. Davi je bilo nad Amsterdamom proglašeno obsedno stanje. Dopoldne ni prišlo do resnejših spopadov, kljub temu pa je vojska oborožena do zob in v stalni pripravljenosti. Razen tega je vlada mobilizirala 4000 moč mešanske garde. Iz tega se vidi, da oblasti pričakujejo novih resnih spopadov ponoči. V Amsterdamu sta prispela ministrski predsednik dr. Colijn ter minister za narodno obrambo Deckers. Časopisje poroča, da je včeraj prišlo tudi v drugih holandskih mestih do močnejših komunističnih demonstracij, ki jih je policija z velikim trudom rasbila.

Ustanovitev civilne straže

Amsterdam, 7. jul. TG. Tudi danes popoldne so se nadaljevali boji po amsterdamskih ulicah, ker so komunisti ponovno izžvali nevarne izgrede proti policiji. To so po dolgih, dolgih letih najhujši socialni nemiri, ki so razburili sicer tako mirno in zadovoljno Nizozemsko. Popoldne ob dveh je morala v boje poseči tudi pehota, ki se ji je pridružilo še 4000 moč novoustanovljene civilne straže. S temi močmi upajo, da bodo držali in da bodo mogli že v kali zadušiti vsak nemir, če bi se v teku noči še kje pojavil. Odgovornost za izgrede nosi komunistični list »De Tribune«, ki je že dalje časa priobčeval demagoške članke in pozival na javen upor proti državni oblasti. Zato so nočoj močni policijski oddelki zasedli komunistične tiskarno. Vlada je izdala tudi navedbo, da se morajo takoj ukiniti vse podpore nezaposlenim, dokler trajajo nemiri.

Po krvavi soboti v Nemčiji

Hitler pojde na oddih

Paris, 7. julija. b. »Information« poroča iz Berlina, da bo Hitler takoj, ko se uredijo razmere v Nemčiji, odšel na dopust v spremstvu generala Blomberga in še nekaterih višjih častnikov. Svoj dopust bo državni kancelar Hitler prebil na križarki »Deutschland«, ki bo križarila ob skandinavski obali. Sele, ko se Hitler vrne s svojega dopusta, se bo pričelo misliti na spremembo v vladi.

Žrtve pokolja

Berlin, 7. julija. b. »United Press« poroča, da je državni podkanceler von Papen sklenil, da odpotuje te dni v Neudeck v avdiceno k državnemu predsedniku Hindenburgu. Von Papen ni zahteval od vlade pojasnila, kaj jo je prišlo na to, da je prišla proti njemu in njegovim tovarišem akciji. Isti dopisnik trdi, da je von Papen živčno zelo potrt in da se je v 8 dneh postal za nekaj let in tudi njegove kretnje niso več tako živahne, kot so bile pred kratkim časom. Von Papen se pogaia s Hitlerjem glede svojega položaja v vladi. Kakšen bo rezultat teh pogajanj, se vidi po tem, da se ne prestando odvažati pohištvo iz Papenovega urada. Kar je dosegel von Papen, je le to, da so snoti spustili iz zaporov Papenove sodelavce in sicer njegovega adjutanta Günter von Tschirschkega, osebnega referenta Friedricha von Savigny ter njegovo tajnico Margareto Stolzinger. Z druge strani se zopet čuje, da se je po naročilu Hindenburga med Papenom in Hitlerjem dosegel sporazum, po katerem bo von Papen odstopil in bo takoj odpotoval v Posarje kot državni komisar. Podkanceler von Papen se bo preselil že v nekaj tednih v saarsko področje, kjer ima njegova žena tudi posestvo. »United Press« poroča, da znaša skupno število mrtvih pri zadnjih dogodkih 241 in sicer v Monakovem 122, v Breslauu 54, v Stutgartu 1, v Dresdenu 4 in v Berlinu 60. Najbolj krvoločno klanje je bilo torej tam, kjer je bil osebno navzoč Hitler, torej v Monakovem. Poroča se, da je vlada vendar sklenila objaviti seznam mrtvih, ki pa bo vseboval le 65 imen. Vlada je namreč laže pretekli ponedeljek objavila seznam mrtvih, na katerem bi bilo samo 46 oseb.

Göbbels je izdal ...

London, 7. julija. b. »New Cronicle« poroča iz Berlina, da je zarotnike proti Hitlerju izdal nemški državni minister za propagando dr. Göbbels. Dr. Göbbels se je najprej seznanil z vsemi podrobnostmi. Göbbels je prijavil zaroto Hitlerju, ki mu je v krvavi noči odpustil, dasiravno je vedel, da je Göbbels pristal najradikalnejšega krila nemških narodnih socialistov.

Torgler ubit v celici?

Berlin, 7. julija. b. Poroča se, da je bivši komunistični voditelj Torgler, znan izza procesa požiga nemškega parlamenta, ko se je zagovarjal s še dvema bolgarskima tovarišema in bil oproščen, ubit v svoji celici. Uprava ječe, v kateri se je še vedno nahajal Torgler, je izjavila, da gre za prirodno smrt komunističnega voditelja.

Treviranus ušel smrti

London, 7. jul. p. Vesti o usmrtitvi bivšega prometnega ministra v Brüningovi vladi Treviranusa so se izkazale za netočne. Treviranus se nahaja sedaj v Angliji na deželi blizu Londona. Treviranus je zbežal iz Nemčije pri prav dramatičnih okoliščinah. Njegov avtomobil ga je peljal na postajo, pa so na poti nanj streljali in je pri več streljih, ki so preluknjali avtomobil, bila prava ereča, da je ostal Treviranus živ.

Epp aretiran

London, 7. julija. b. »Times« poroča, da je bil deželni namestnik v Monakovem general von Epp aretiran obnem z njegovim adjutantom princem Isenburgom.

Solčni žarki v evropski politiki

Mir med Poljsko-Litvo

Varšava, 7. jul. TG. Te dni pričakujejo v Varšavi obisk večjega števila litvskih politikov in častnikov, ki so povabljeni od poljske vlade, da si ogledajo Poljsko, predvsem pa, da studirajo socialne in gospodarske prilike pri svoji veliki sededi. V zunanjem ministrstvu so tudi potrdili, da nameravata poljska in litavska vlada ustanoviti konzulate in sicer v Varšavi litavskega, v Kaunasu pa poljskega, ki bosta začasno urejevala medsebojne gospodarske odnose, dokler se ne ustanovita redni poslaštvi. Zelo značilno za čisto novo politično črto, ki sta jo zavzeli poljska in litavska vlada, je dejstvo, da z veliko vneto popravljajo železnico od Kaunasa—Jevje do Vilne, ki je sedaj že celih 15 let za promet popolnoma zaprta. Pričakujejo, da bo praga za promet že to jesen na razpolago. Odkar je nastal spor z Nemčijo glede Klajpede (Memel), je litavska vlada odločena, da bo velik del svojega tranzita prevajala na Poljsko, a tudi Poljska hoče v večji meri izvažati skozi Litvo, da okrepi klajpedsko pristanišče. Med Poljsko in Litvo se obetajo torej zares boljši odnosi na vseh področjih.

Pogajanja med Jugoslavijo in Madjarsko so se že pričela

Belgrad, 7. jul. TG. Med jugoslovansko vlado in Madjarsko so se začela pogajanja za ureditev spornih vprašanj v smislu skleptov, sprejetih pri zadnjem zasedanju Sveta Zveze narodov, potem, ko je Madjarska poglobila nazaj svoje nepravilne očitke proti naši državi. V Zenevi sta se stranki sporazumeli, da bosta prišli do končnega zaključka eredi julija, da bodo dvostranski posetniki na jugoslovansko-madjarski meji lahko nadaljevali svoja dela, ko se bo začela žetev.

Begunci

London, 7. julija. b. »Times« poroča, da se te dni sestane v Londonu odbor za pomoč nemškim beguncem. Pri tej priliki se bo pričelo vprašanje narodno-socialističnih emigrantov iz Nemčije. Kot čuje »Timesov« poročevalec, se bodo verificirali vsi njihovi potni listi, onim pa, ki nimajo dokumentov, se bodo potni listi izdali. Drugo vprašanje pa je materialna pomoč iz razpoložljivega fonda, ker so ga v glavnem ustvarili judovski begunci. Malo verjetno je, da bi se iz tega fonda izplačevale podpore sedanjim nemškim beguncem, ki so svoječasnoro surovo nastopali proti judom.

Berlin, 7. jul. p. Vrhovni štabni šef Lutze je danes izdal naredbo, po kateri se člani SA smejo udeleževati počitniških potovanj v inozemstvo, toda le onih, kateri priredijo poluradne in strankne organizacije. Toda noben član ne sme vzeti s seboj uniforme, v kateri mu je absolutno prepovedano nastopati.

Berlin, 7. jul. p. Danes je izredno sodišče obsodilo na smrt afganskega inženjerja Khamaha, ki je, kakor znano, lani z več revolverskimi strelji umoril afganskega poslanika v Berlinu, brata afganskega vladarja Nadir Kana.

Solčni žarki v evropski politiki

Mir med Poljsko-Litvo

Varšava, 7. jul. TG. Vedno bolj jasno se kažejo posledice, ki jih je imel umor notranjega ministra Pierackega, na razvoj notranje politike. Na pritisk vplivnih osebnosti je vlada odstopila od načrta, da nastopi še ostrejša proti opoziciji, ker se je izkazalo, da prvotna sumničevanja niso bila upravičena. Pač pa so se vsi aretirani voditelji opozicijskih pokretov v zaporu in nekateri med njimi so začeli tudi že z glavnino stavko. Da bi nekoliko zabilasla žalostne spomine na storjeni umor in da bi javno mnenje pomirila ter obrnila njegovo pozornost na druge zadeve, je vlada izdala velike gospodarske načrte, ki naj odvzamejo širokim ljudskim plastem davčna bremena, ki so jih nosile, medtem ko je industrija vživala čisto posebne ugodnosti. Ljudstvo težko pričakuje, da bo olajšano, ker so njegova bremena postala nevdružna in so tudi socialno neopravičljiva. Vsi čisto politični problemi bodo torej stopili v ozadje pred gospodarskimi vprašanji, ki jih želi vlada rešiti sporazumno z vsem ljudstvom in v korist vseh, katerikoli politični struji tudi pripadajo. (»Völkischer Beobachter«.)

Pripovedke

Atene, 7. jul. AA. Atenska agencija poroča: Vesti, ki jih je prinesla Vzhodna Agencija iz Rima in ki so jih priobčili tudi »Lavoro Fascista« in nekateri bolgarski listi o dordevnem grško-turškem dogovoru, ki ima v mislih vojaško sodelovanje in celo pomorsko zvezo, ter da obstoji tajen vojaški protokol med podpisnicami balkanskega pakta, so popolnoma brez podlage. V diplomatskih krogih se čudijo, da more italijanska časopisna agencija, kakršna je Vzhodna Agencija iz Rima, že v začetku svojega obstoja spravljati v javnost takšne pripovedke.

K zadružnemu prazniku

Zadružni manifest

Beograd, 7. jul. m. Na pobudo mednarodne Zadružne zveze v Londonu, v kateri so veljane zadružne organizacije 39 držav iz vsega sveta z okroglo 98 milijoni zadružnikov, se vrši vsako leto ob koncu prvega tedna v mesecu juliju proslava mednarodnega zadružnega dne. Letos se bo slavil 12. mednarodni zadružni dan 7. in 8. julija. Naše zadružništvo je zastopano v mednarodni Zadružni zvezi v Londonu po naši Glavni zadružni zvezi, ki je v sporazumu z Zadružnimi zvezami izdala ob proslavi 12. mednarodnega zadružnega dne manifest sledeče vsebine:

Glavna zadružna zveza kraljevine Jugoslavije, v kateri je združenih 39 revizijskih zadružnih zvez, 31 podzvez in osrednjih (glavnih) zadrug, 6737 krajevnih zadrug z 897.923 zadružniki, in zadružne zveze vse države, članice Glavne zadružne zveze — ob priliki 12. obletnice mednarodnega zadružnega dne, zedinjena v duhu popolne solidarnosti z zadružništvom vsega sveta, manifestira edinstvo in moč jugoslovanskega zadružnega pokreta in zavestnost idealov, ki ga vodijo v neomajnem zaupanju, da je zadružništvo edino, ki lahko vsem slojem našega naroda z izvajanjem zadružnega sistema zagotovi popolno gospodarski, kulturni in splošni nacionalni polet in napredek. Glavna zadružna zveza osvaja v svojem in v imenu svojih zadrug in zadružnikov sledečo od mednarodnega združenja v Londonu sklenjeno resolucijo:

Zadružniki zahtevajo mir, svobodo in pravico! Na proslavi 12. mednarodnega zadružnega dne,

Vzgoja našega naroda mora biti samo verska

Pravoslavni profesor v beograjski „Pravdi“

Na letošnjem kongresu Društva srednješkolskih profesorjev, ki se je zaključil dne 6. julija, so nekateri predlagali, naj bi se veronauk v srednjih šolah ukinit. Zadevna točka je bila ertana iz resolucije, ker je prav toliko prisotnih glasovalo za predlog kakor proti. Dr. Kosta Gjurič, prof. na gimnaziji v Vel. Bečkereku, je napisal za „Pravdo“ pomemben članek o tem vprašanju, ki ga ponatiskujemo. (»Pravda«, 6. jul., št. 10657). Članek piše:

»Za verouk, utemeljuje sarajevska profesorica sekcija svoj predlog, ni mogoče navesti niti enega nacionalnega razloga: čeprav bi se verouk mogel zagovarjati z etičnega, idejnega, metafizičnega in psihološkega vidika, ni zanj mesta v srednji šoli iz nacionalnih razlogov. Narodna vzgoja je glavni stebel nacionalne vzgoje sploh.

Naše mnenje je, — nadaljuje pisec, — da bi z odstranitvijo verstva iz našega načrta na srednjih šolah napravili prav narodni vzgoji veliko škodo. Naše mnenje je, da bi se na ta način narodna vzgoja v sodobni šoli sploh onemogočila. Kakor vsaka vzgoja, mora tudi narodna biti v najtesnejši zvezi z dušo in življenjem gojenca, razvijati mora v njem vse tiste pozitivne sile duha, ki so narodu pripomogle, da se v vseh peripetijah zgodovine ohrani, in ki so v njem samem: narodna vzgoja mora ustvarjati in dvigati tista moralna načela, poglede na življenje, na svet, ki so v njem samem samonikli ali zrasli po dolgi tradiciji z njim že pred stoletji in tako postali bitna osobina njegove duše. Narodna vzgoja sploh ne more storiti ničesar drugega, kakor da razvije in oplemeniti tiste osobine, ki v duši naroda že obstojijo. Ako more vrtnar oplemeniti bilko samo, ako računa z njenim značajem in z njenimi osobinami, tako mora tudi vzgojitelj doseči uspehe samo v primeru, da išče oslombo v duši in v bitnih osobinah naroda. Kategorično trdimo, da je naš narod, ne glede na plemo in veroizpoved, v resnici religiozen in da je ta religioznost prav velika in bitna količina njegove duše.

Kako je religija globoko prodrla v zavest in dušo našega naroda, dokazuje dejstvo, da je naš narod znal ohraniti mnoge svoje verske običaje še iz časa poganstva, na ta način, da jih je v krščanstvu prilagodil novim razmeram; to dokazuje tudi njegova vekovna borba za »krst častni i slobodu zlatnu«. Njegova religiozna zavest je tako spojena z narodno, da sta vera in postava postali sinonimna pojma. Ali je mogoče zanikati dejstvo, da je naš narod, tako oni del, ki izpoveduje pravoslavlje kakor tisti, ki pripada katoliški cerkvi, po svoji duši religiozen? V tem je tudi eden izmed glavnih razlogov, zaradi katerega mora narodna vzgoja nositi religiozno barvo, ker je religija bitno sestavni del narodne duše. Mi trdimo, da bi ukinitev verstva na srednjih šolah popolnoma onemogočila narodno vzgojo. Mnogi izmed teh nacionalistov, ki se protivijo verskemu pouku, zahtevajo, da se izgradi naša jugoslovanska književnost in narodna zgodovina. Ako je temu tako, potem vprašamo: Ali je sploh mogoče spoznati jugoslovansko književnost, v prvi vrsti ono staro in srednjeveško, ne da bi poznali osnovnih načel krščanske religije, biblijske zgodovine, brez katolicizma in brez naukov o bogoslužju, brez zgodovine Cerkve, brez dogmatike in moralke? Ali je brez vsega tega mogoče brati in razumeti naše stare zgodovinarje, dubrovniško književnost, visoko atiko naših narodnih umotvorov, ali je mogoče razumeti in znati slovnico in sintakso našega modernega jezika brez znanja starosrbskega in cerkvenega jezika? Ali je brez religije mogoče razumeti našo narodno umetnost, arhitekturo, slikarstvo itd.? Kako bi bilo mogoče brez tiste zgodovinske, dogmatične, religiozno-filozofske snovi, ki jo verski pouk vnese v srednjo šolo, razumeti kulturno-politični značaj dela naših bratov Cirila in Metoda, sv. Save itd.?

Radi kulturne zaostalosti našega naroda — ugotavlja pisec nadalje — se pojavljajo v državi razne sekte, kakor so sobotari, anabaptisti, metodisti, adventisti itd., ki so interesom države škodljivi. Kako naj razumništvo, ki dovrši srednje šole, a ne prejme v njih potrebnega pouka v verskih zadevah, brani državne interese pred temi fanatikmi, ki ne vzamejo orožja v roke niti tedaj, ko je država v največji nevarnosti in ko gre za biti ali ne biti? Prava narodna vzgoja zahteva od šole, da v narodu in gojencu razvije voljo za socialno življenje, ljubezen za

sežinjeno v duhu svojega pokreta in predstavi s izkre-
no željo, da zavladajo mir na zemlji in dobra volja
med ljudmi, izražajo zadrugarji svoje obžalovanje,
da se predstavniki posameznih držav niso mogli
sporazumeti v skupni akciji, ki naj bi ohranila
človeštvo pred krutostjo nove vojne in ustvarila
podlago za obnovo gospodarstva ter ga dvignila na
višjo stopnjo kulture. Prav tako zadrugniki z veli-
kim nemirjem zasledujejo napade na samoupravo,
ki škoduje svobodnemu razvoju zadružništva. Ti
napadi se predvsem smrelijo v tem, da se nepre-
stano poudarja, da zadrugniki kršijo gospodarski
sistem. Zadrugniki izjavljajo, da pravo zadružno
delo lahko napreduje le ob popolni svobodi, ki je
edini predpogoj za napredek človeštva, in naj-
ostreje protestirajo proti sirovim in nevaliditetr-
nim napadom organizirane privatne trgovine na
zadružni pokret ki se vrše s potvarjanjem dejstev
na razne načine s ciljem, da se izključi zadružno
posredovanje pri izmenjavi blaga, ki naj bi se še
naprej nemoteno izkoriščalo kakor preje. Zadrug-
gari obljubljajo, da bodo vedno delali neumorno,
da se uresničuje njih težnje za ohranitev svetovne-
ga mira, ki je najstarejša in najčistejša tradicija
njihove internacionale. Zadrugniki izjavljajo, da
bodo vedno visoko cenili zvišene ideale. Zadrug-
no gospodarstvo, v katerem ni načela usluge za-
radi osebnega dobička, je cilj vseh zadružnikov.
Zadrugniki izjavljajo, da bodo solidarno in ne-
majno zagotovili okrepitev svojega prostovoljnega
združenja vse dotle, dokler ne bo zajel vseh pro-
izvednikov in konsumentov.

vse, kar je dobro in plemenito, in da izpod-
bi je v njem vse nesocialne nagone in na-
gibe. Ta ideal je mogoče doseči samo s trdno
vero na tem svetu v eno absolutno dobro, ki
ga moramo vsa na tem svetu spoštovati in
s to dobrobo v skladu zgraditi svoje zunanje
in notranje življenje; to je ono, kar nosi
naziv religioznosti, a obenem prave moral-
nosti. Po vsem tem je nemogoča moralna
vzgoja brez religioznosti. Samo vera daje
oni moralni ideal, ki zadovolji um in srce.

Nekateri protiverski krogi bi radi mor-
alno vzgojo iztrgali iz njene religiozne me-
tafizike in jo postavili na čisto naravno pod-
lago, proglasujoč popolno laično moralno.
Ljudski razum najde za še tako nemoralna
dela opravčilo, zato je laična moralna brez
božje v praktičnem življenju povsem odpo-
vedala. Laična moralna nima v praktičnem
življenju dovolj sile, da navaja človeka k
dobremu in v boj proti zlu. Vsaka vzgoja,
ki apelira samo na intelekt in ne na srce,
ki ima voljo, mora ostati brezplodna.

Končno moramo omeniti še to dejstvo:
Moderna narodna vzgoja zahteva od nas
verske strpnosti nasproti vsem veram in ne
ono nestrpnost nasproti vsem veram, ki jo
odkrivajo protivniki verske vzgoje v sred-
nji šoli. Iz srednje šole ni mogoče ničesar
izrinuti, a niti najmanj se ne sme iz nje
izgnati tako važen element narodne vzgoje,
kakor je vera. Ali obstoji večji zedinjajoči
činitelj v ljudeh, kakor je krščanska vera?
Verska ura na srednji šoli samo združuje,
ker se tu podaja duh Kristusovega nauka,
ki samo zbližuje in združuje. Ali sploh ob-
stoji večja sila, kakor sta Kristusova lju-
bezen in dobrota, ki nas moreta spojiti vse
v eno bratstvo, pa naj v svojih molitvah
rabimo rimsko-katoliški ali vzhodni obred?
Ona je obenem najsilnejši dokaz prave vere.
Ne varajmo se, med pravo rimsko-katoliško
in pravoslavno vero ni niti zdaleč takšne
razlike, ki bi ovirala naše nacionalno edin-
stvo, pod pogojem, da jo poučuje strokov-
njak in narodno zanesljiv človek. Državna
oblast je zato tu, da verske ure nadzira tudi
s svojega vidika, toda krščanska religiozna
vzgoja, bodisi katoliška, bodisi pravoslavna,
mora ostati temelj narodne in državne vzgo-
je Jugoslovancev.

Tako profesor laik dr. Kosta Gjurič.

Kongres elektrotehnikov

Zagreb, 7. julija. AA. Zveza elektrotehničnih
podjetij kraljevine Jugoslavije bo imela svojo le-
tošnjo glavno skupščino v Zagrebu 7., 8. in 9. sep-
tembra med Jesenskim zagrebskim Zborom. Pri
te priliki bo obenem tudi strokovni elektrotehni-
ni kongres, na seju pa bo posebna elektrotehni-
na razstava. Razstava bo prva te vrste v naši
državi.

Razstavljalci bodo skušali razstavo izpreme-
niti v propagandno prireditve za elektrifikacijo
naše države in za uporabo električne energije v
obrtni in v domačem gospodinjstvu, zlasti pa v
kmetijskem gospodarstvu. Poročila s skupščine in
s kongresa bodo dostavili vsem elektrotehničnim
podjetjem v naši državi.

Osebnosti

Belgrad, 7. jul. m. Z odlokom pravosodnega
ministra je postavljen Kazimir Modić za sod-
nega pripravnika pri okrož. sodišču v Celju.
Vpokojen je Drago Podreka, šef mestne kon-
tole pri poštarni ravnateljstvu v Ljubljani.
Premeščen je Ivan Lončar, pomožni blagajnik
10. položajne skupine iz kurilnice v Slavskemu
Brodu v kurilnico v Srpske Moravice. Preme-
ščen je Josip Rijavec, oficijal 8. položajne sku-
pine iz Petrinje v Virovitico. Iz kurilnice v
Kruševu je premeščen v kurilnico v Velenje
Aleksander Balog, strojevodja 9. položajne sku-
pine.

Belgrad, 7. julija. B. Jutri pride semkaj
naš berlinski poslanik Zivojin Balugdič.
Belgrad, 7. jul. m. Danes je prisel semkaj
naš poslanik v Ankaru Miloslav Janković, ki je
prinesel s seboj trgovinsko pogodbo, sklenjeno
med Turčijo in Jugoslavijo, ki jo je podpisal
turški zunanji minister Tefik Ruzdić.

Tokio, 7. julija. b. Novi ministrski predse-
dnik Okada namerava razpustiti japonski par-
lament zaradi negativnega stališča strank.
Moskva, 7. jul. p. Danes so v Moskvi ustrelili
tri konjske tatove. Ti tatovi so bili vodje večje
tolpe, ki je pozimi v bližini Moskve ropala konje
in tudi zaigala mnogo hiš.

Borba trboveljskih rudarjev

Dr. Ulmansky
v rudarskih revirjih

Trbovlje, 7. julija.

Danes popoldne ob 2 je prišel g. minister Ul-
mansky v Trbovlje z avtom. Obiskal je onemogle
rudarje v bolnišnici, ki so v revirjih vsled slabega
zdravja opesali. Potem je šel tudi v kolonije, raz-
govarjal se je z rudniškimi ravnateljem, pa tudi z
delavskimi zaupniki, ki so mu pojasnili stanje v
stanovanjem in drugo. Nekaterim je delil tudi po-
pore. Potem se je odpeljal z avtom naprej v Hrast-
nik. Obisk g. ministra je napravil tukaj najboljši
vtis na ljudi, obenem pa je pokazal tudi srce za ljudi.

Ljubljana, 7. julija.

Posredovanje rudarskega ministra dr. Ulmanskega

Kakor smo že javili, je zaradi meznega gi-
banja našega rudarskega delavstva prišel v Ljub-
ljano večeraj dopoldne minister za rude in šume g.
Ulmansky. Večraj ob 6 popoldne so se sestali
v prostorih TPD zastopniki delavstva, to se pravi
predstavniki II. rudarske skupine, zastopniki vseh
strokovnih organizacij in glavni delavski zaupniki,
zastopniki banke uprave, oziroma rudarskega gla-
varstva ing. Cihelka in ing. Zupančič, da-
lje načelnik ministrstva ing. Močnik, ki je do-
šel z ministrom v Ljubljano, zastopniki Delavske
zbornice, predsednik Sedej, tajnik Uratnik in
delegat Zemljišč ter zastopniki TPD z general.
ravnateljem Skubicem na čelu.

Minister Ulmansky je najprej apeliral na obe
strani, to je na TPD in na delavstvo, naj se spora-
zume, kar bo le v korist splošnosti in napredka
naše industrije. Nato je prepustil obojne zastopnike k
medsebojnemu pogajanju ter se je začasno umaknil
z obravnave.

Ravnatelj Skubic je najprej poudaril, da je pre-
klic, ki ga je dala TPD delavstvu zaradi redukcij
plač in pravic, le začasen in da bodo morali delavci
nekaj popustiti.

Odgovoril mu je tajnik Delavske zbornice g.
Uratnik, ki je v obširnem referatu popolnoma
odklonil vsak razgovor o reviziji tega preklica v
škodo delavstva. S številkami je dokazal, da je de-
lavstvo moralo že dosedaj žrtvovati skoraj vse in
da brani svoj zadnji eksistencijski minimum, pod ka-
terelega mu absolutno nemogoče iti. TPD ne sme po-
segati v rudarske mezde tako dolgo, dokler ne na-
stopijo časi boljših konjunktur, ko bodo možni raz-
govori na novih podlagah.

Za Uratnikom so zastopniki rudarjev drug za
drugim izjavljali, da absolutno odklanjajo vsako
možnost razgovorov o reviziji dosedanjega stanja
v najmanjšo škodo rudarjev. Apelirali so na TPD,
naj ne sili delavstva v ponoven obup, kar bi moglo
dovesti do strašne katastrofe v revirjih.

Ravnatelj Skubic je nato sporočil, da mu je
minister Ulmansky obljubil, da se bodo kontingenti
državnih nabav pri TPD zvišali, tako da bo imelo
delavstvo nekaj več dela in bi pridobilo dva šilhta
na mesec.

Obenem so se vršili tudi razgovori o možnosti
obdavčevanja premoaga, in sicer po 5 Din na tono za
domači premoag, 10 Din pa za inozemski. Ta dav-
ščina bi šla za sanacijo bratovskih skladnic. Za-
stopniki TPD so izjavili, da bi moglo to služiti za
podlago novih razgovorov in pogajanj z delavstvom.
Delavski zastopniki pa so nasprotno dokazovali, da
bi imela od tega dobiček tudi TPD in ne samo
delavsko socialno zavarovanje.

Končni efekt te snočnje obravnave je bil, da je
rudarska oblast o vsem ob 10 zvečer obvestila mi-
nistra Ulmanskega, ki je čez četrte ure prišel na ob-
ravnavo. Najprej je govoril z zastopniki TPD, nato
pa izključno le z zastopniki delavstva. Minister je
pokazal popolno razumevanje delavskih teženj. Konč-

Seja Narodne skupščine

Denar mladoletnikov se bo odslej smel nalagati samo pri Drž. hipotekarni banki

Beograd, 7. jul. m. Na današnji seji narodne
skupščine je bilo pred prehodom na dnevni red
prečitanih nekaj interpelacij, nakar se je takoj
prešlo na prvo točko dnevnega reda, na pretes
poročila odbora, ki je proučeval zakonski osnutek
o izvensodnem postopku, ki ga je senat vrnil v po-
noven pretes narodni skupščini. Poročilo odbora
je podal poročevalec večine, ki je izjavil, da ob-
stojajo spremembe, ki jih je storil senat, v tem, da
se bo odslej lahko nalagal denar mladoletnikov le
v Državni hipotekarni banki. Ta sprememba se je
izvršila po § 160. Po predlogu, ki ga je bil stavlil
skupščinski odbor ob priliki prvega pretesa, je
bilo določenih pet načinov razpolaganja s tem de-
narjem: Denar bi se bil lahko nalagal v Državni
hipotekarni banki, v ostalih denarnih zavodih, ki
imajo pupilarno varnost, lahko bi se posojeval
tudi privatnikom, če bi dajali popolno garancijo,
ki jo predpisuje zakon, s tem denarjem bi se lahko
kupovale premije in na državni vrednostni pa-
pirji. Senat pa je to določbo tako spremenil, da
se denar mladoletnikov odslej lahko
nalaga edino le v Državni hipotekar-
ni banki. Poleg tega pa je senat iz zakonskega
osnutka ertal tudi vse nadaljnje določbe, ki so
urejevale postopanje pri razpolaganju z denarjem
mladoletnikov. Poročevalec odbora je nadalje po-
udrjal, da bi v primeru, če skupščina sedaj ne bi
sprejela sprememb v predloženem zakon. osnutku,
nastopilo stanje, ki ga določa čl. 64 ustave, da se
namreč ta zakonski osnutek ne bi mogel več pred-
ložiti v istem zasedanju narodnemu predstavni-
stvu, ampak šele v drugem zasedanju in tudi v
čisto novi obliki. Ker so se pa poslanci in senat
pohvalno izrazili o tem zakonskem osnutku, je
prosil, naj skupščina sprejme predložene spre-
membe.

Za poročevalcem večine sta govorila dr. Mar-
ko Kožulj in dr. Viktor Ružič (oba iz Prekinega
narodnega kluba), ki sta izjavila, da je škoda, da
se je zakon, ki je bil drugače dober, tako posla-
žal s to spremembo senata, da so prizadeti zaradi
tega drugi denarni zavodi, med njimi predvsem
mestne hranilnice. Zato apelirata na večino na-
rodne skupščine, naj ne sprejme od senata predlo-
ženih sprememb.

Kratko pojasnilo k temu zakonskemu osnutku
je še podal minister dr. Božo Maksimović.

Nato so poslanci prešli na glasovanje. Glaso-
valo se je z vstajanjem in so bile predložene spre-
membe sprejete z glasovi 40 poslancev.

Zakon o državnem računovodstvu.

Druga točka dnevnega reda je bil zakonski
osnutek o državnem računovodstvu. K temu je
podal daljši ekspoze finančni minister dr. Gior-
gjevič, ki je poudarjal pomen tega zakona, ki je

ni rezultat pogajanj je bil, da ostane vse pri starem,
dokler država ne zviša dobavne kvote pri TPD, to
je, da obdrži delavstvo svoje dosedanje stanje. Šele,
ko se bodo pogoji dobav zboljšali, bo možnost no-
vih pogajanj med delavstvom in TPD.

Minister je delavstvu obljubil, da se bo vedno
zavzemal zanj in naj se delavstvo vedno obrne nanj.
Kadar bo potrebno, pride g. minister zopet v Ljub-
ljano. — Danes je g. minister Ulmansky odpotoval
v revirje.

Rudarji zborujejo

Trbovlje, 7. julija.

Udeležba na današnjem shodu, prav tako kakor
zadnjič, je bila zelo številna. Udeležili so se ga
tudi rudarji iz Hrastnika in Zagorja. Govorniki so
poročali o dvojnih pogajanjih, ki so bila v Ljub-
ljani na centralnem ravnateljstvu TPD v četrtek in
v petek zvečer do polnoči. Prvi je poročal delavski
zaupnik Pliberšek o poteku obeh pogajanj, in
sicer je TPD hotela najprej obnoviti pogajanja na
podlagi zadnjih izdanih ukrepov, kateri so bili v
četrtek preklicani. TPD je hotela pogajanja obno-
viti na podlagi izdanih odločnih ukrepov, toda mi-
nister Ulmansky, ki je prisostvoval pogajanjem, je
z vso odločnostjo nastopil, da kar je preklicano, je
preklicano, in ostane vse pri starem brez vsakega
znižanja ali odtrgavanja. Rudarji je obljubil, če na-
stane nov položaj, ki bo bistveno vplival na gospo-
darsko stanje TPD, da bo šele potem sklical novo
razpravo, na kateri bi se načela nova pogajanja o
obojeustranskih zahtevah. Minister je obljubil, da bo
posredoval pri prometnem ministru za večji odjem
premoaga od TPD, in sicer, da bi se vzelo 600.000
ton več na mesec, in s tem bi se tudi delalo dva
dni več na teden. TPD pa bi s tem tudi krila tiste
izdatke, ki jih je hotela kriti z odtrgavanjem plač
delavstvu in nameščencem.

Drugi je govoril rudarski tajnik Arh. Bodril je delavce k slogi, kazal jim je na uspeh, ki
so ga dosegli s svojo zavednostjo, složnostjo in
tovarištvom ter veliko disciplino tekom zadnje borbe.

Potem je govoril delavski zastopnik Strus,

ki se je zahvalil delavstvu za složni nastop.
Potem je govoril za Jugoslovansko strokovno
zvezo Križnik, ki je poudarjal, da je treba borbo
voditi pravilno in zakonito, ker le potem dosega
uspeh. Zahvalil se je tudi ministru Ulmanskem
javno, ker se je tako odločno zavzel za delavske
koristi pri pogajanjih, kakor dozdaj nismo bili
navajeni.

Za njim je govoril Pavlin v imenu trgovcev
in se zahvalil delavcem za njihov složni nastop, ob-
nem pa tudi poudarjal, da je z uspehom rudarjev
rešen tudi obstoj trgovcev in obrtnikov v rudarskih
revirjih pred propadom. Enako je s tem rešena ob-
čina in vsi, katere občina podpira, to so sirote,
vdove in stari upokojeanci.

Delavstvo je sprejelo na tem shodu tudi reso-
lucijo na centralno ravnateljstvo TPD v Ljubljani v
prijem nameščencev, ki se glasi:

»Delavstvo, zbrano na javnem zborovanju ru-
darjev in drugih stanov dne 7. julija 1934 na dvo-
rišču Delavskega doma v Trbovljah, je zaslilo
poročila o meznih pogajanjih in se zahvaljuje
vsem, ki so pripomogli, da se prejemki delavstva
ne bodo znižali.

Ker uvidevamo, da se z redukcijo prejemkov
nižjim nameščencem TPD dela krivica, zahtevamo,
da se odločbe centrale TPD z dne 27. junija 1934
prekličejo, kakor se je storilo to tudi za delavstvo.
Obenem zahtevamo, da oblasti zaščiti delavstvo in
nameščencev proti vsakim represalijam od katere-
koli strani.

Shod je zaključil Pliberšek z zahvalo vsem, ki
so se ga udeležili, obenem pa se je rudar Praš-
nikar zahvalil delavski delegaciji za njeno pomoč
in poštovanost.

Delavstvo je po svojih zaupnikih ustmeno za-
htevalo tudi odškodnino za tri dni, ko je delo po-
čivalo.

brez dvoma najvažnejši organski zakon. Od tega
zakona sta tudi odvisna red in delo v državnih fi-
nancih in v državnem gospodarstvu sploh. Ta za-
kon pa je tudi najobsežnejši zakon, kar jih sploh
imamo v naši državi. V današnjih razmerah ima
ta zakon še poseben pomen, ker so časi teški in
država nima v izobilju sredstev za krije vseh
svojih raznih potreb. Državni dohodki od davkov
se ne zbirajo tako lahko v državno blagajno in je
zaradi tega potrebno, da obstojajo jasni in pre-
cizni predpisi za zbiranje teh sredstev. Finančni
minister je nadalje tudi poudaril, da se je zakon
izdeloval polni dve leti. Nato je razčlenjal posa-
mezne določbe predloženega zakonskega osnutka
in prisol skupščini, da ga sprejme.

Nato je govoril poročevalec večine dr. Gavri-
lovič, ki je istotako poudarjal veliko važnost tega
zakona in naprosil narodno skupščino, da ga sprej-
me v predloženi obliki.

Za njim je govoril Miloš Dragović (Jug. nar.
stranka), ki je izjavil, da manjšina ni predložila
svojega ločenega mnenja zaradi tega, ker misli,
da bi bilo potrebno, da se izvede cela vrsta admi-
nistrativnih ukrepov za olajšanje naše uprave. Go-
vornik očita dalje, da ta zakonski osnutek ne po-
sveča dovolj pozornosti vprašanju državnih nabav
in ne upošteva dovoljno potrebe domačega kapi-
tala. Za zadrage je Dragović dejal, da poslovanje
zadrug ni vedno v redu, posebno ne tedaj, če nad
njimi ni dovolj kontrole.

Nato je zbornica prešla na glasovanje in se je
predloženi zakonski osnutek sprejel v celoti z gla-
savi 40 poslancev z vstajanjem.

Državno pravobranilstvo.

Kot tretja točka je bil na dnevnem redu za-
konski osnutek o državnem pravobranilstvu. Tudi
k temu zakonu je podal finančni minister daljši
ekspoze v katerem je med drugim izjavil, da za-
kon o državnem računovodstvu in državnem pra-
vobranilstvu nista eno in isto. Zakon o državnem
računovodstvu bo predvsem služil administraciji
državne uprave, zakon o državnem pravobranil-
stvu pa v obrambo državnih interesov v splošnem.
Naprosil je skupščino, da predloženi zakonski
osnutek sprejme.

Za finančnim ministrom je govoril še poroč-
evalec vladne večine, nakar je bil zakonski osnutek
sprejet v načelu in v podrobnostih.

Prečitano se je poročilo imunitetnega odbora
o izločitvi nekaterih poslancev sodišču. Imunitet-
ni odbor je izločil sodišču pet narodnih poslancev.

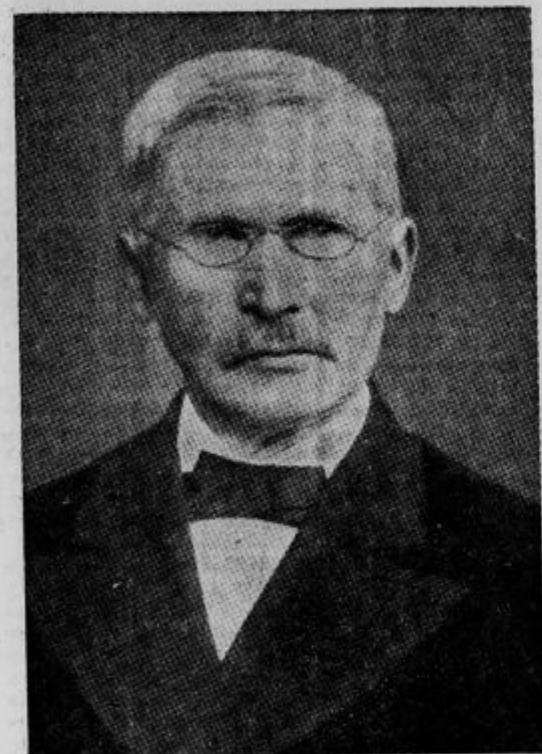
Seja narodne skupščine se je nato zaključila
in bo prihodnja sklicana pismeno. To je zaključna
seja letošnjega pomladanskega zasedanja narodne
skupščine.

Univ. prof. dr. Fr. Veber:

Socialni pomen zadružne misli

K mednarodnemu zadružnemu dnev

Morda se kdo čudi, da letošnjemu mednar. zadružnemu dnevju jaz posvečam članek. Moja stroka je filozofija, kar je od dejanskega življenja precej oddaljeno. Zadružna misel pa je gospodarska misel, ki posega v dejansko življenje in postaja šele tedaj živa, ko je človek ne sprejema le v umu, temveč jo uresničuje v dejanju. Toda tudi zadružna misel je misel: tudi zadružno življenje ima svojo miselno vsebino, ki je od dejanskih prilik življenja nezavisna in jo to življenje samo tudi uresničuje.

F. W. Raiffeisen

Po tej strani pa spada tudi zadružna misel v filozofijo. In šel vse panoge človeškega udejstvovanja so se porajale iz potreb dejanskega življenja: praksa, ne teorija je pričetek človeške zgodovine. A pričetek človeškega življenja, pričetek zgodovine; to dvojje pa ima že splošno tudi svojo miselno ali svetozorno primes, ki deluje sprva le podtalno, postaja pa vedno očitnejša in samostojnejša. Končno nastopi tudi čas same teorije in od tedaj velja za nadaljnji razvoj načelo: ni teorije brez prakse ne prakse brez teorije.

Filozofija in pomen gospodarstva

To je izpričano na vseh področjih človeškega razvijanja, tudi na gospodarskem. Tudi gospodarstvo, so rodile praktične potrebe in težnje in vprav, ono je tudi v nadaljnjem razvoju ostalo praktično-zivljensko usmerjeno. Nahajamo pa tudi v gospodarstvu miselne, svetozorne osnove, ki so tudi v gospodarstvu gibal, brez katerega bi ne bilo zgodovine gospodarskega življenja. Morda bi bilo gospodarsko življenje človeka še najbližje življenju živali. In vendar ne govorimo o nobenem pravem živalskem gospodarstvu. Zakaj ne? Ker bi »gospodarstvo« živali bilo sama praksa brez teorije, tešenje potreb brez misli, podreditve poštenju brez volje. Zato ima gospodarsko življenje človeka tudi svoj zgodovinski razvoj, dočim je živalsko življenje in udejstvovanje izven razvojnega valovanja. Čebela »gospodari« danes še vedno tako kakor pred tisoči let in bo enako »gospodarila«, dokler bo ostala člen življenja na zemlji. Pa človek? Omenjam le staroško suženstvo, srednjeveški fevdalizem in novoveški gospodarski liberalizem: razlike v gospodarskih razdobjih, kot bi jih v prirodno-živalskem življenju zamahn iskali. Mislite tudi na strahotna nasprotja v gospodarskem vrenju naših dni! Odkod ta tudi v gospodarskem življenju tako očitna razlika med človekom in živaljo? Ker ima le pravo, človeško gospodarstvo še svojo miselno, svetozorno podlago, ki edina ima svoj neposredni zgodovinski razvoj. Torej je zgodovinski razvoj gospodarstva toliko kot razvoj misli in volje, ki je po gospodarstvu samo uresničena.

Torej ima tudi filozof svoj delež pri obravnavi gospodarskega vprašanja, ki pa ni v praksi gospodarskega življenja; njo vodijo gospodarski strokovnjaki. Naloga gospodarskega filozofa pa je, da preiskuje idejno stran gospodarske vzajemnosti in izkusa odkriti tip gospodarstva, ki najbolj odgovarja osnovnim izvirnim potrebam in težnjam človeka posameznika in socialnega bitja. Zato bom prikazal take idejne, zlasti pa dušeslovne osnove gospodarskega življenja in iz njih izvajal različne zakonite tipe gospodarstva razvoja. In če se pravo, človeško gospodarstvo le po idejni plati loči od nepravega, živalskega, tedaj bomo priznali, da nam le filozofija more odpreti oči za svojstveno človečansko, idealno obliko gospodarskega življenja.

Najprej na kratko o nesporne pomenu gospodarstva za človeško življenje. Sprito tega pomena celo menijo, da je sploh ves zgodovinski razvoj posameznika in družbe v najglobljih osnovah le toliko kot njegov gospodarski razvoj: tudi vse izvirne gospodarske socialne, kulturne in družabne razlike da so le mehanična posledica določene oblike gospodarskega življenja. Čuli bomo še, da je to naziranje najmanj tako pretirano, kot znano Freudovo naziranje, da je vse življensko udejstvovanje človeka le mehanska posledica take ali drugačne seksualne usmerjenosti. Življenje človeka je pregloboko, da bi se dalo le po enem kopitu v celoti dojeti. Ali tudi to ne odvzame gospodarstvu njegovega življenskega pomena. Kjer hira gospodarstvo, tam hira vse ostalo življenje, kjer cvete gospodarstvo, tam vse vsaj eden objektivnih pogojev, da doseže tudi izvirno-gospodarsko življenje človeka svoj višek. To je vidno v zasebnem in družabnem življenju, pri trenutnih življenskih prilikah in v samem zgodovinskem razvoju. Od siromaka, ki nima niti za golo življenje, ne moremo zahtevati, naj se tembolj posveča višjim ciljem življenja. V zgodovini pa je mialiti le na kulturo starih Grkov, ki je najprej in najmočnejše zacvetela na gospodarsko trdni obali Male Azije in ki je z gospodarskim polomom stare Grške tudi izginila. Imajo torej morda vendar prav oni, ki vidijo v gospodarstvu edini virec zgodovine na zemlji?

Dušeslovno bistvo gospodarstva

Predvsem ugotavljam, da gospodarstvo ni življenje, temveč le sredstvo življenja. To velja tudi neglede na vprašanje, ali gre za svojstveno človeško ali za živalsko življenje. Ker pa sem že povedal, zakaj je samo človeško gospodarstvo zares gospodarstvo v ožjem in pravem pomenu besede, lahko omenjenemu splošnemu dejstvu dam še tole ožjo obliko: Tudi gospodarstvo ni samo človeško življenje, temveč le sredstvo tega življenja. Ni gospodarstvo rodilo človeškega življenja in njegovih sil, temveč le človeško življenje in le človeške sile so mogle napotiti človeka še k posebnemu gospodarskemu prizadevanju. Primer. Ko muči človeka glad ali žeja, seže v prvem primeru po sadju, v drugem po vodi. To še ni nobeno gospodarsko udejstvovanje. Glad in žeja sta neposredni sestavini življenja, ne gospodarstva; pa tudi sadje in voda vsaj dotlej ne spadata v gospodarstvo, dokler drži samo, da smo ju, lačni ali žejni, kakorkoli (na drevesu ali ob studencu) dosegli. Na tej stopnji je živalstvo, ki je vprav zato izven pravega gospodarskega razvoja, dasi nahajamo že na tej stopnji oboje, življenje in sredstvo življenja, življenske potrebe in zadoščenje tem potrebam. Ali to življenje je še preozko, da bi moglo bitju, ki ima tako življenje, dati značaj gospodarskega bitja. Torej ne velja le, da gre življenje pred gospodarstvom, velja tudi, da je potrebno prav posebno življenje, ki šele more biti vir pravega gospodarskega razvoja. Je to človeško življenje? Zda je na dlani usodna znota onih, ki hočejo bistvo in razvoj človeškega življenja razumeti iz bistva in razvoja človeškega gospodarstva, v tem ko je neobhodno potrebna vprav obratna pot: za razumevanje človeškega gospodarstva se zahteva razumevanje človeškega življenja, ne narobe!

Da uvidimo to še na posebnem primeru, je treba le primer gladi ali žeje tako razširiti, da prestopimo praf pravega gospodarskega življenja na zemlji. Človek ne ostaja le pri gladi in žeji in tudi ne le pri tem, da bi se le slučajno nasitil ali napojil, temveč skuša dobiti sredstva, ki ga store od trenutnih prilik nezavisnega in mu omogočajo, da ima hrano in piščo na razpolago tudi tedaj, ko je žival ne more dobiti; zato sadi drevesa, koplje studence, obdeluje polje, goji živino, koplje pridelke itd. Taki ali vsaj podobni so bili početki človeškega gospodarstva. Odkod ta prikazen takega pravega gospodarstva, kot ga v živalstvu nikjer ni? To bi bil pravi čudež, ako bi zgodovina človeka bila le toliko kot zgodovina njegovega gospodarstva. Zato sem že rekel, da mora študij gospodarstva biti študij človeka, ne narobe. Če pa si zdaj človeka s te plati ogledamo, opazimo na njem kaj značilno, povsem izvirno-gospodarsko dvojnost, kot je v vsej mrtvi in živi prirodi ni. Po eni strani svojega bistva je tudi človek le kos mrtve in žive prirode; je to njegovo telo in ona polovica njegovega življenja, kot je značilna tudi za živalsko življenje (občutki, neposredne zaznave, čustva gladi in nasičenosti, spolni goni itd.). Človeška narava pa ima še drugo stran, kakor je v vsej prirodi izven človeka nikjer ne najdemo: sta to svojstveno človeški razum in volja. Dejstvo le izvenprirodne strani človeške narave sem v svojih spisih tudi znanstveno utemeljil. Tu naj še ugotovim, da je človek samo po tej drugi ter izvenprirodni strani svojega bistva edini tvorec kulture in civilizacije, torej tudi prave zgodovine na zemlji. In samo po tej pravi osebnosti ali duhovni strani svojega celotnega bistva je človek tudi edini tvorec vsega pravega gospodarskega razvoja.

Samo strogo življenska izvirno-gospodarska dvojna posebnost človeške narave je torej potroj za nastanek ter razvoj gospodarstva, ne narobe. Izvirno-gospodarska posebnost človeka! Saj sta glad in žeja, pa tudi razum in volja neposredni izvirni-gospodarski sestavini samega življenja; gospodarstvo pa ni življenje, temveč le sredstvo življenja. Ta osnovna teza je zdaj dovolj potrjena tudi po izvirno-gospodarsko življenskem izvoru gospodarstva. Za njo pa govori tudi končni, enako izvirno-gospodarsko življenski namen gospodarstva. Mislimo si človeško družbo, čije življenje je bilo na idealni, doslej še nedoseženi gospodarski višini, to pa z dodatkom, da bi bilo vse to življenje res izključno gospodarsko uravnano in usmerjeno. V taki družbi bi nikomur ne manjkalo kruha, obleke, stanovanja, denarja itd.; toda v njej bi ne bilo prostora za tiho radost, za jubezen, za molitev, v njej bi odpadlo hrepenenje po lepoti, resnici, dobroti, v njej bi ne bilo božjega diha, ki prevaja vse človeško življenje na zemlji. Kdo bi bil v taki družbi srečen? Saj vse uvidimo: Gospodarstvo bi vprav tedaj, ko bi doseglo svoj idealni višek, samo glasno pričalo, da služi po lastnem bistvu le nadaljnjemu, povsem izvirno-gospodarskemu, osebnoduhovnemu razvoju človeka. Naj torej vzamemo gospodarstvo po njegovem izvoru ali po končnem namenu: osnovni smisel vsega gospodarstva je samo v izvirno-gospodarskih straneh človeškega življenja: samo življenje, človeško življenje je edini pogoj in namen gospodarstva, gospodarstvo je samo produkt in sredstvo življenja. S tem pa je teza nekaterih (Marx), ki jim je zgodovina človeka le toliko kot zgodovina gospodarstva, docela porušena!

Skrajna tipa gospodarstva

Ta opredelitev osnovnega razmerja gospodarstva do življenja, prirodnega in duhovnega, pa nam lahko služi tudi kot merilo za načelno presojo različnih uresničenih tipov gospodarskega življenja. Pozornost vzbujata zlasti dva taka tipa, ki se vprav v naših časih drug z drugim obupno borita. Sta to skrajni gospodarski individualizem (kapitalizem) in njemu povsem nasprotni skrajni gospodarski kolektivizem (socializem). V kakšni luči se pokažeta ta tipa, ako ju merimo z našim načelom, da bodi gospodarstvo le sredstvo življenja in ne narobe? Obema gre naravnost neizogibna tendenca takega razvoja, kot da je gospodarstvo edini osnovni ter vrhovni namen življenja na zemlji. Skrajni gospodarski individualizem vidi smoter svojega življenja v čim silnejšem gospodarskem razmahu; ko se mu stavijo nasproti kakršnekoli ovire, misli, da jih mora za vsako ceno porušiti, tudi za ceno lastne osebne plemenitosti in škode, ki jo povzroča svojemu bližnjemu. Tako ravnanje se mu prikazuje tudi kot edino pravilno in smiselno. Ali tudi skrajni gospodarski kolektivizem vidi po lastni nujni osnovno ter vrhovno vrednoto življenja v gospodarski vrednoti. Zakaj kolektivizem te vrste postavlja gospodarstvo kot tako objektivno vrednoto, po kateri naj se enako ravna vsak poedinec in po kateri edini naj dobiva tudi ostalo zasebno in javno življenje svoje pravo

mesto v sestavu vrednot. T. j. tudi skrajnemu gospodarskemu kolektivizmu je človek le »številka« v gospodarskem sistemu življenja. Ta skupnost med tema najbolj nasprotnima gospodarskima tipoma se vidi še v dveh nič manj važnih okoliščinah. Prvič, da bi bila za oba tipa primerna in res naravna samo filozofija ateizma in materializma. Naravno! Kjer se vse meri samo po gospodarskem idealu, tam ne more biti mesta ne za Boga ne za notranje, duševne vrednote življenja. Zato tudi opazamo, kako je v obeh, v taboru gospodarskega individualizma in v taboru gospodarskega kolektivizma, za duhovno vrednotenje človeškega življenja kaj malo razumevanja. Še značilnejša pa je druga skupnost med njima, ki je tudi le neizbežna posledica njune izključno gospodarske usmerjenosti. Je to oni neživljenski internacionalni duh, ki so mu zlasti osnovne družinske plemenske in narodnacionalne razlike na zemlji zadnja briga. Tudi to povsem naravno! Komur je le na denarju, mu je kajpa vseeno, ali gre za dinar ali za liro. Kjer prevladuje samo gospodarsko motrenje in presojanje človeškega življenja, morejo imeti vse neposredno življenske, vprav v bistvu izvirno-gospodarske socialne razlike, kot so dane vprav v družinskoplemenskih in narodnacionalnih razvojem človeštva, le neko podrejeno mesto in uvaževanje! Zato zopet opazamo, kako je v obeh, v taboru skrajnega gospodarskega individualizma in v taboru skrajnega gospodarskega kolektivizma, tudi za narodnacionalne težnje in potrebe človeštva prav malo zanimanja. To izvira od tod, ker sta oba skrajna gospodarska tipa v svojem dejanskem razvoju glasnika načela, kot da bi gospodarstvo ne bilo le sredstvo, temveč edini in vrhovni namen življenja na zemlji.

Mi smo se že preprčali, da ni tako. Torej pa je dana potreba po takem osnovnem gospodarskem tipu, ki mu je tudi gospodarstvo le posebno sredstvo življenja in ki ima samo ta namen, da bi izvirno-gospodarski in svojstveno človečanski cilji življenja tudi po gospodarski poti postali čim prej doseženi. Tak tip bo v mešan tip, ki se bo tudi na gospodarskem polju izotibal skrajnega individualizma in skrajnega socializma in ki bo tudi tu zastopal idejo socialnega individualizma. Vprav to je zadružni tip gospodarstva življenja. Zakaj? Ker se samo zadružno gospodarstvo po lastni zamisli in nujni že vnaprej otresa vsega, kar dela celo iz tako nasprotnih taborov, kot sta gospodarski individualizem in gospodarski kolektivizem, prav za prav en sam usodni tip gospodarstva življenja. Zadružništvo je proti skrajnemu individualizmu, ker vidi možnost pravega gospodarskega napredka samo v skupnem delu in skupni pomoči. Zadružništvo pa je enako proti skrajnemu socializmu, ker vidi izhodni in končni smisel gospodarstva samo v pravem individualnem življenju in v osebno kulturnem napredku. Zadružništvo gospodarstvo ni namen, temveč le sredstvo življenja. Iz tega razloga bi za zadružništvo ne bila več primerna in naravna filo-

zofija ateizma in materializma, pač pa filozofija teizma in idealizma. Zakaj pravemu zadružništvu je človek bitje, ki niha po lastni naravi med zemljo in nebom: s prvo ga veže njegovo telesno in življensko prirodno svojstvo, z drugim njegov osebnoduhovni značaj in iz njega izvirajoče kulturno stremljenje. Zadružnik vidi samo v tem stremljenju oni osnovni smisel človeškega življenja, ki naj mu služi tudi primerna gospodarska ureitev človeške družbe. Zato daruje zadružništvo toliko tudi v kulturne namene in se nisem tutil, ko sem čul, da so naši zadružni železničarji med prvimi darovali kamen za zgradbo naše univerzitetne biblioteke. Iz istega razloga tretjič zadružništvo nikakor ni proti ostalim izvirno-gospodarskim in zares neposredno življenskim prvinam skupnega življenja, temveč jih s svoje strani le pospešuje in jači. Saj je načelo onega skupnega dela in one skupne pomoči, kot je značilna za zadružno življenje, samo poseben gospodarski odsev onega skupnega dela in one skupne pomoči, kot jo že samo življenje ustvarja v razvoju družine in naroda. To je neposredno uvidevno in tudi zgodovinsko potrjeno. Prvotno gospodarstvo je bilo sploh samo zadružno in to vprav plemensko zadružno. Pa tudi moderna zadružnost je osnovana na načelu, da je treba tudi na gospodarskem polju izhajati iz najožjih življenskih krogov in šele na njih temelju graditi vedno širše sestave gospodarske skupnosti. Tako se tudi zadružnik povzpe do svojega internacionalnega gledanja na svet in življenje. Toda ta pojem internacionalnega življenja se povsem krije s pojmom, ki ga zahtevajo tudi filozofija, psihologija in zgodovina človeka: Je to ideja take mednarodnosti, take internacionalne, ki je osnovana na ideji družinsko-plemenske in narodnacionalno opredeljenega človeštva. Vse to že pove, da zadružništvo ni noben »kompromis« med kapitalizmom in socializmom, pač pa da sta le ta dva — zgodovinska in idejna odpadnika zadružne misli.

Zato se tudi prav nič ne čudimo, da smo Slovenci tudi dobili enega najmočnejših pobornikov zadružne misli v osebi Janeza Evangelista Kreka — torej v osebi, ki je bila prav po svojem najglobljem izvirno-gospodarskem bistvu vse drugo, nego ateistično in anacionalno usmerjena!

S tem je dovolj izpričan socialni pomen zadružne misli. Kajpa je tudi zadružna misel toliko kakor gospodarska misel in polaga zato tudi ona vso važnost na gospodarski razmah človeškega življenja. Toda zadružna misel podreja ta razmah osnovnim izvirno-gospodarskim in res neposredno življenskim potrebam ter ciljem poedinca in družbe. Zato more le zadružna misel ustvariti tak gospodarski sestav, v katerem bosta prišla enakomerno na svoj račun oba stebra človeškega razvoja: samo življenje in to, kar je zanj le kot sredstvo potrebno. Izrekam le še željo, da bi letošnji mednarodni zadružni dan tudi s takih načelnih vidikov odprl pot k nadaljnjemu razmahu zadružne misli!

Vrboska na otoku Hvaru

Na koncu približno tri kilometre dolge zalivske obale, obrnjene proti vzhodni strani otoka Hvara, se je razvila lepa in romantična Vrboska. Bogato gozdno zelenje obdaja od obeh strani idilično pristanišče, med njegovimi prijaznimi hišami pa se dviga močnega trdnjava, ki je bila svoj čas zgrajena za obrambo pred morskimi roparji in Turki, danes pa je v njej župna cerkev. Krasen je razgled z okoliških bregov, posebno s »Huma«, vidiš vse sosedne kraje tega najprijetnejšega dela velikega otoka Hvara.

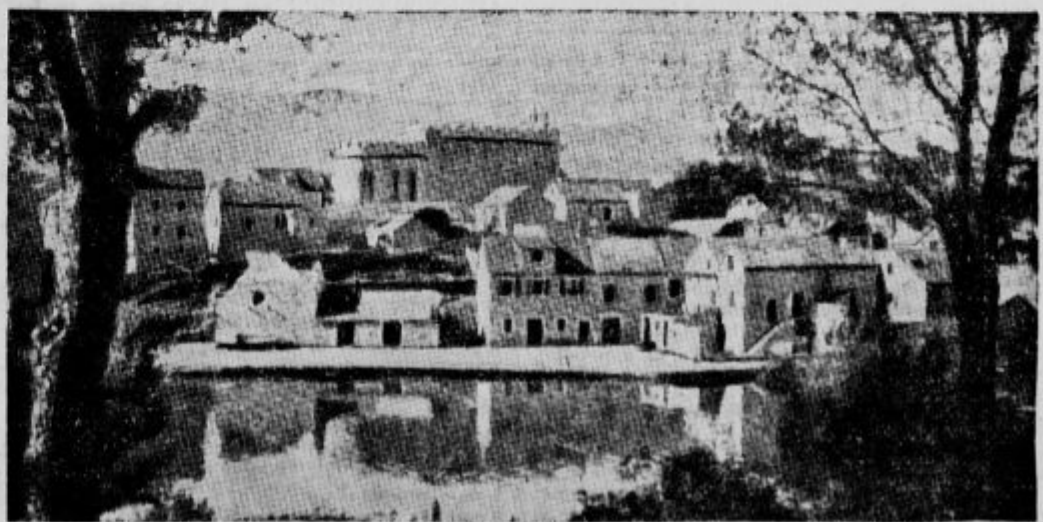
Vrboska (1000 prebivalcev) ni samo priljubljen cilj popotnikov zaradi romantičnega kraja, marveč tudi zaradi redkih umetnin, ki krasi cerkve. To je milijonsko bogastvo krasnih klasičnih slik Ticijana, Pavla Veronese, Bassana, Alabardija in drugih. Na to bogato dedščino svojih pradedov so domačini z vso pravico ponosni.

V zadnjem času je bil v Vrboski zgrajen moderen, udoben hotel »Madeira«, ki nudi gostom vse prijetnosti. Hotel stoji v lepem zatíšju in je že od narave zavarovan pred vsemi neprijetnimi vetrovi.

Vrboska: Hotel »Madeira«

Vrboska ima dnevno zvezo s Splitom in sosednjimi pristanišči, kar omogoča različne izlete. Hotel »Madeira« je zaradi svoje zavarovane lege priporočljiv rekonvalescentom za bivanje po zimi.

Vrboska: Pogled na staro trdnjo vo, sedaj cerkev Matere božje

Ljubljanske vesti:

Pred zaključkom slovesnosti pri sv. Cirilu in Metodu

V petek zvečer je trnovska župnija izredno lepo počastila slovanska apostola. Pridigoval je g. dr. Josip Pogačnik o kulturnem pomenu slovanskih apostolov. Njegov govor je izzvenel v večni resnici, da kdor gradi pristno verski, gradi kulturno in narodno, kdor pa ruši versko, ruši tudi kulturno in narodno. Cerkevne obrede je opravil trnovski župnik g. Finžgar ob krasnem petju trnovskega cerkvenega pevskega zbora.

V soboto zjutraj so se poklonili sv. bratom ljubljanski kongregaciji in kongregacijam. Govoril jim je stiški prior g. p. Evgen Fiderer o temi »Marija in Vzhod«. Zvečer je obiskala najmlajša ljubljanska faro, sosedna šišenska župnija. Obrede je opravil ob številni asistenci župnik g. p. dr. Modest Novak, o svetništvu sv.

bratov pa je govoril viški župnik p. Teodor Tavčar.

Danes obhaja nova župnija svoje prvo prošenje. Ob 9 h sprejem g. nadškofa dr. Jegliča, nato pa slovesna pontifikalna maša. Govoril bo stolni kanonik g. dr. Mihael Opeka o dolžnosti Slovencev do sv. Cirila in Metoda. Popoldne ob 4 obišče novo cerkev župnija sv. Antona na Viču. Govoril bo frančiškanski gvardijan pater Gabriel Planinšek o temi »Sv. Ciril in Metod, zgleda dela za zveličanje duše. Osmo posvečenja nove cerkve sklenemo zvečer ob 7 h. Najprej bo govoril domačega župnika p. Kazimirja Zakrajška o temi »Kako smo zidali«. Po govoru bo na bežigradskih ulicah teoforin procesija z lučkami, ki jo bo vodil stolni prost g. Ignacij Nadrah.

Regulacija Ljubljance zaenkrat zaključena

Ljubljana, 7. julija 1934.

Danes popoldne so delavci zaključevali zadnji kosček dela, ki so ga imeli z betoniranjem Ljubljance, to je od frančiškanskega trimostovja pa nekako do zabeleka Pogačarjevega trga. Betoniranje je bilo dovršeno do 5 popoldne. Terenska sekcija, ki je letošnje delo opravljala v lastni režiji, je betonirala dno Ljubljance na ta način, da je na izkopano dno dala položiti velike kamne, ki jih je zalila z betonom. Terenska sekcija upa, da bo ta način betona prav tako dobro držal, kakor beton, ki so ga v prejšnjih letih polagala zasebna podjetja, to se pravi, da so na dno polagala 50 cm debelo betonsko plast izključno samo iz cementa in peska.

Ze v petek pa so pričeli delavci nasproti Jugoslovanske tiskarne pripravljati jez, ki bo služil za to, da bo preprečeval dotok vode od šentpeterskega mostu na novo betonirano dno. Vso vodo, kolikor jo je še ostalo od zadnjega deževja v novo urejeni strugi, to se pravi od zmajskega mostu pa do začasnega jezca pod Novim trgom, bodo izžepali iz struge, nakar prično odvažati grušč in prod iz struge. Ze lansko jesen so povodnji nanesele na sveži beton v strugi približno 5000 kub. metrov proda in grušča. Ljubljanska gradbena družba, ki je lani opravljala delo v Ljubljanci, je ravno zaključila delo in izročila urejeni del struge terenski sekciji, ko so prišli povodnji. Terenska sekcija ima torej seveda dolžnost, da odpravi nanesele grušč iz struge. Medtem je tudi letos parkrat visoka voda nanesele mnogo grušča v strugo, tako da je količina vsega blata, grušča in proda na betonskem dnu približno kakšnih 6000 m³. Ves

ta material bo terenska sekcija sedaj, ko je zaključila regulacijska dela v svojem odseku, odpravila iz struge. Zato tudi sedaj ne bodo odpravili vzpenjače na Sv. Petra nasipu. Po vzpenjači so doslej odvažali nakopano ilovico iz struge, od sedaj dalje pa bodo odpravljali po njej grušč in prod. Prav tako kakor ilovico, bodo odvažali tudi grušč in prod na novo Linhartovo cesto. Grušč iz Ljubljance bodo morebiti uporabili — kolikor ga je dobrega — tudi za razna gradbena dela. To delo terenski sekciji ne bo povzročalo preveč tehničnih težav in bo opravljeno kar hitro.

Delavci, ki so bili zaposleni pri regulaciji Ljubljance, bodo imeli še nekaj časa delo z odpravljanjem grušča in drugimi opravili v strugi, potem bodo morali pa najbrž nekaj časa počivati, dokler ne dobe dela pri nadaljevanju regulacije Ljubljance. Kakor znano, je že razpisano delo za regulacijo Ljubljance od Novega trga do Špice. Delo bo oddano prihodnji teden in se prične najbrž že dne 1. avgusta. Ta največji odsek Ljubljance bi moral priti na vrsto čele v prihodnjih letih. Mestna občina pa je z odobrenjem finančnega ministra najela posojilo pri Poštni banilnici v znesku 10 milijonov dinarjev ter ga bo odplačevala s poznejšimi prispevki države, banovine, barjanskega izsuševalnega odbora in iz lastnih proračunskih sredstev. — Regulacija tega odseka bo trajala najbrž dve leti. Medtem ko je dosedanja odsek regulirala terenska sekcija sama, ker ni bilo nobenega zasebnega podjetja, ki bi se javilo pri licitaciji, bo prihodnje delo opravljalo najbrž katerikoli zasebni podjetji, zakaj ponudbe je vložilo 11 tvrdk.

in v ljubljanskem hotelu Tivoliju. Zadnje čase pa je živela kot zasebnica. Stanovala je v Mrakovici gostilni na Rimski cesti. Do nesreče je prišlo povsem slučajno in nima nihče krivde na njeni smrti. Pokonici naj sveti večna luč!

○ Vpisovanje v enoletni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani se vrši v juliju v dosedanjih prostorih zavoda, Pražakova 8-II, od 1. avgusta dalje pa v novih prostorih zavoda, Kongresni trg 2-II.

○ Na politično kolonijo Salezijanskega mladinskega doma na grad Otočec pri Novem mestu se odpeljejo dekli v torek ob 11.55 iz glavnega kolodvora. Vsi, ki so sprejeti, naj se jutri ob 6 zvečer zberejo v Salezijanskem mladinskem domu na Kodeljevem.

Zobozdravnik

dr. Srečko Puher

ne ordinira do 19. avgusta

○ V Ljubljani umrli od 29. junija do 5. julija 1934. Beženšek Tončka, roj. Toni, 31 let, žena prokurista, Zeljarska ulica 6, Zobe — p. Saluator, 64 let, frančiškan, Marijin trg 4, Hočevar Josip, 57 let, revident žel. v p. Mestni trg 7/III, Hrovat Neža, roj. Pipa, žena kamnoseka Ivana, Japljeva ul. 2, Serjak Matija, 64 let, posestnik, Peruzzijska ul. 82, Simić Marica, 8 mesecev, hči delavca, Vodovodna cesta — mestna jama št. 62, Ročan Anton, 8 let, hči vdove uradnika TPD, Janukova ul. 5, Vidmar Marija, 20 let, hči posestnika, Crna vas 197, Fabjančič Josip, 77 let, kapetan v p. (evidenčni nadolice), Vrazov trg 4, Pleško Josip, 60 let, delovodja »Strojnih tovarnih in livarn«, Švabičeva 7, Papež Marija Monika, 66 let, Marijina sestra, Vidovdanska c. 9, Prijatelj Elizabeta, 81 let, bivša šivilja, Japljeva 2, Majcen Barbara, roj. Stebe, 65 let, zasebnica, Vidovdanska c. 9. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Bolta Janko, 1 leto, sin delavca, Krakovska ul. 20, Fabjan Leopold, 70 let, posestnik, Žužemberk 150, Purkari Bogomir, 23 let, sin voznika, Dolenjska c. 28, Zabet Marjetica, 2 meseca, hči posestnika, Britof pri Kranju, Cerne Franc, 56 let, posestnik, Moste pri Ljubljani, Hribar Janez, 67 let, zidar, Sv. Petra cesta 49, Kozjek Marija, 27 let, žena posestnika, Trebše 7, obč. Sv. Peter pod Sv. Gorami, Iskra Frančiška, 14 let, hči dninarja, Dvorna vas 19 pri Brezjah, Hrovat Anton, 34 let, kočar, Okonice 1 pri Borovnici, Hrovat Peter, 31 let, mesarski mojster, Javornik 7, okraj Radovljica, Tavčar Andrej, 43 let, Javorje, Poljane nad Škofjo Loko, Stanko Franc, 66 let, posestnik, Peče 40 pri Moravčah, Mekuš Marjana, 74 let, posrežnica, Čojzova c. 1, Černiv Anton, 4 meseca, sin služkinje, Vojsko 8, obč. Vodiče, Tamiš Martin, 76 let, vžikar, Topolšica 67, Rozman Alojzij, 32 let, mizarski pomočnik, Duplece 30 pri Kamniku, Šepić Jožica, 2 meseca, hči kiparja, Tabor 6, Lukač Terezija, 4 leta, hči dninarja, Gaberje 12 pri Litiji, Kubot Slavko, 9 mesecev, sin delavca, Dolnja vas 14, obč. Rudnik pri Ljubljani.

Dr. Merčun

specialist za notranje bolezni

ordinira do 15. septembra samo popoldne od 11 do 13.

○ Opozarjamo na oglaš skladatelja A. Jakla v Mostah.

○ Dve žrtvi električnega toka. V strojnih tovarnih in livarnah je prednočnim udaril v električni centrali tok 30-letnega elektrikomontaža Antona Tomca, stanujočega v Zarnikovi ulici 3. — Tome je omedlel. V nezavestnem stanju so ga prepeljali v bolnišnico, kjer se do večera še ni zavedel. Njegovo stanje je skrajno resno. — Prav

Slovensko učiteljstvo zboruje

Ljubljana, 7. julija.

Danes ob 10 popoldne se je pričela v Delavski zbornici IV. banovinska skupščina Jugoslovanskega učiteljskega združenja, sekcije za dravsko banovino, v kateri je stanovsko organizirana velika večina slovenskega učiteljstva. Skupščina se udeležujejo delegati 31 okrajev in ji prisostvuje tudi banovinski šolski nadzornik Drnovšek.

Zborovanje je začel ob 10 popoldne predsednik sekcije Dimnik. V svojem nagovoru je povdarjal, da poteka letos osem let, kar se je med slovenskim učiteljstvom vršila borba za načelne in idejne osnove stanju in organizacije, ki je bila zaključena s sprejetjem posebne deklaracije o smeri stanovske politike leta 1926 v Celju. V glavnem je ta deklaracija zahtevala neodvisno enotno stanovsko fronto vsega jugoslovanskega učiteljstva na povsem nepolitični podlagi. Nato je orisal nadaljnje dogodke, ki so se izvršili v tej smeri, govoril o jugoslovanski nacionalni misli, kateri mora zlasti šolska in obča ljudska vzgoja posvečati prvo pozornost. Nato je govoril o čedalje večjem pomenu organiziranih stanov v družbi. Svetovni dogodki dokazujejo, da stopa stanovska ideja vedno bolj v ospredje, kar silijo tudi učiteljstvo, da si poišče novih metod in novih smeri v svoji stanovski politiki.

Nato so bile sprejete vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju ter pozdravni brzojavki banu dr. Marušiču in prosvetnemu ministru.

Sledile so volitve odsekov, in sicer so bili izvoljeni odseki: za tisk, za gospodarstvo, za obmejno šolstvo, peveki, za učne načrte, za obrtno-nadaljevalno šolstvo, za resolucije, za gospodarske in socialne ustanove, za javno delo, za knjižstvo in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo ter odsek za stanovsko politiko.

Tajniško poročilo

Iz obširnega tajniškega poročila tajnika gosp. Kumlja, ki je nastanjeno v »Učiteljskem Tovarišču«, posnemamo: Sekcija JUJ za dravsko banovino ima v članjenih 3200 učiteljev in učiteljic. Članstvo je padlo v preteklem letu samo za 21. Neorganiziranih učiteljev je v dravski banovini 440. Največjo važnost in vse svoje sile je polagala sekcija v preteklem poslovnem letu urediti najbolj perečih vprašanj učiteljskega stanu, to je zopetni uzakonitvi učiteljske stalnosti, preureditvi razpisa in oddaje službenih mest in izpremembi disciplinskega postopka. Sekcija je izdelala predloge projekta za izpremembe in dopolnitve v zakonu o narodnih šolah, ki jih je glavni odbor JUJ po odobritvi predložil skupno s posebnim proglasom kot zahtevo vsega učiteljskega stanu v državi merodajnim krogom v Beogradu. Glede stalnosti učiteljstva stoji sekcija na stališču, da ta ni le v interesu učiteljskega stanu, ampak še posebno v interesu razvoja naše narodne šole, za kar pomeni najelementarnejši predpogoj. V interesu uspeha na narodni šoli bi dalje bilo, da se vsa izpraznjena učiteljska mesta takoj razpisujejo. Ti razpisi pa naj se mesečno objavljajo v »Službenih

novinah» in »Službenem listu«. Sekcija se je v tem oziru mnogo trudila. Sekcija je v preteklem letu v polnem obsegu izvajala zaščito članstva po novem pravilniku. Stalna zahteva sekcije pri izvrševanju te zaščite je, da se ne upoštevajo anonimne ovadbe. Vseh zaščitnih primerov je bilo v preteklem letu 94. — Sekcija ugotavlja v svojem poročilu, da je njeno delovanje oteženo s tem, da posegajo dandanes v personalna učiteljska vprašanja odločujoči politični činitelji, ki se zavzemajo za razne prosilce in druge stvari iz povsem sebičnih razlogov. Ako naj se ne ubije popolna morala in naj učiteljstvo ne izgubi vere v zakon in pravico, potem je skrajni čas, da preneha vsak vpliv laikov na učiteljska vprašanja. — Napredovanja so se vršila v preteklem letu zadovoljivo redno. — Govorice o zdravljenju brezposelnosti v učiteljskih vrstah z redukcijo poročenih učiteljic, so se izkazale zaenkrat za preuranjene, čeprav so že obstajali tozadevni načrti. Sekcija je na istojih mestih sproti utemeljevala kvarnost takih ukrepov. — Sekcija je imela mnogo posla tudi z intervencijami glede izplačevanja prejemkov učiteljstva, ki se čuti po pravici zapostavljeno za drugimi državnimi uradniki. Obširno komentira poročilo vprašanje stanarin in kuriva, dalje banalnih in okrajnih šolskih nadzornikov, kontraktualnih učiteljev, učiteljev dnevnica, učiteljic ženskih ročnih del, brezposelnih učiteljskih abiturientov, šolskih upraviteljev itd. Jeseni bo število brezposelnih učiteljskih abiturientov, ki imajo vložene prošnje za službo, naraslo na 650. — Sekcija se je v preteklem letu mnogo borila proti neprestanemu pobiranju denarja po šolah in predložila njegov kvarni vpliv. V posebnem odstavku obdelava tajniško poročilo tudi razmere v JUJ, kjer ugotavlja prepotrben sporazum. — Sekcija je izdajala v preteklem letu poleg »Učiteljskega tovarišča« še »Prosveto«, ki se je tiskala kot priloga omenjenega glasila, in strokovno pedagoško revijo »Popotnik«. Sledje poročila o šolsko-upravnem odseku, Mladinski matici, Učiteljskem pevskem zboru, šolskem radiu, klubu prijateljev vaše kulture, o gospodarskem svetu in ekskurzijskem odseku.

Računski zaključek sekcije so prejeli vsi delegati natančno. Komentiral ga je blagajnik Grun, ki je govoril o varčevanju, katero se je moralo uvesti zaradi težkih gmočnih razmer. Celokupni promet sekcije je znašal v preteklem poslovnem letu 3.566.182,37 Din. Odpovedali so v preteklem letu zlasti inserati v stanovskih glasilih, tako da sekcija v proračunski našt za leto 1934-35 dohodkov iz inseratov sploh ni vsavljala.

Po teh dveh poročilih se je izvolil poseben kandidacijski odbor za jutrišnje volitve. Ker poteka letos triletna funkcija doba odbora, bo treba voliti nov odbor. Upravni odbor je razdelil vse okraje na 11 okrajev, od katerih je vsako delegiralo svojega delegata v ta odbor, ki bo poskušal sestaviti skupno kandidatsko listo.

Ob 12 je predsednik prekinil zborovanje. Popoldne so zasedali odseki, zvečer ob 8 pa se skupščina nadaljuje in jutri popoldne zaključuje.

Slovenci v Južni Ameriki

Buenos Aires, 18. junija.

Z gotovostjo skoraj ni mogoče trditi, od kdaj datira izseljevanje Slovencev v Južno Ameriko. Nikakor pa ne pretiravam, ako trdim, da moramo iskati začetke okoli leta 1860. Naselilo se je bilo namreč tedaj precejšnje število evropskih družin v argentinski pokrajini Entre Rios in slišal sem, da je bilo med temi tudi nekaj slovenskih.

Okrog leta 1890, pa tja do 1900, se je preselilo mnogo slovenskih družin v Brazilijo, kamor so naše ljudi brezplačno spravljali gospodarji ogromnih kavinih plantaz. Toda ljudje so bili kmalu razočarani. Brazilska klima za naše izseljence nikakor ni prikladna in izseljenski val, ki je grozil skoraj izpraznitvi predvsem naše goriske in kraške vasi, je polagoma ponehal. Od tedaj pa do leta 1922. skoro ne beležimo našega izseljevanja v Južno Ameriko.

Radi priključitve dobrih dela slovenskega ozemlja Italiji, so se začeli primorski Slovenci, prisiljeni ne toliko radi gospodarskih kakor političnih razmer, seliti v pravcati procesijah v Argentino. Parnik za parnikom je odhajal iz Trsta in Genove, prenapolnjen z našim življenjem. Tisoči in tisoči so odhajali iskati sreče in svobode v bogate južno-ameriške pampas. Koliko nad, koliko upov? In vse to tja do konca 1929. leta, ko je Argentina, tudi ona prizadeta po svetovni gospodarski krizi, v l. 1930. skoraj popolnoma zabranila priseljevanje ali ga vsaj zelo omejevala. Danes je priseljevanje semkaj popolnoma izostalo in priti se da le s posebnimi dovoljenji imigracijske komisije; nima pa nobenih težav, kotro hoče spraviti semkaj svojo družino, ženo in otroke ali starše, če le dokaže, da jih ima s čim preživljati.

Tukajšnje časopisje je veliko razpravljalo o številu Slovencev v Argentini in v Južni Ameriki sploh. Bil sem v stalnih stikih s paroplovniimi družbami, pregledoval sem imenike potnikov in prišel tako do precej natančnega števila. Vseh Slovencev v Argentini nas bo okoli 22.000, od tega števila jih je iz Jugoslavije kakih 3000, ostali so Primorci. Drugi v Južni Ameriki pa, in to predvsem v Braziliji in Urugvaju, jih je okoli 4000—5000. Približno polovica teh je iz Jugoslavije. V Boliviji ni skoro nobenega Slovenca. Tam imam v mestu Potot prijetelja, ki mi pravi, da se v štirih letih, kar tam pre-

tako je resno stanje 17-letnega Josipa Babereca, elektrotehniškega vajenca v Bornovi elektrarni v Putehofu pri Trzinu. Baberec je imel opravka pri napeljavi visoke napetosti ter je hotel izmenjati varovalke. Snel pa je nepravilno varovalke ter ga je električni tok udaril. Tudi Baberec do večera še ni prišel k zavesti in je tudi njegovo stanje skrajno resno.

»Perion« prešek za peanje je domač, boljši in cenejši

○ Trije ponesrečenci. V papirnici v Goricih naš seje večeraj zjutraj zrušil kup blodov na 43-letnega delavca Lukeža Podakarja iz Preske. Podakar je dobil skrajno nevarne notranje poškodbe.

— V Salki vasi pri Kočevju je med prepripirom nekdo vrzel vznak 83-letnega učitarja Janeza Kropsa, ki si je pri padcu zlomil desno nogo. — V Pijavi gorici so otroci nabirali češnje. Z drevesa je neki otrok vrzel težek lesen ključ za pripogibanje vej. Ključ je padel na glavo 5-letnemu Milanu Japlju ter mu prebil črepijo. — Stanje otroka je resno.

○ Na Rožnik. Danes vsi na žegnanjske krofe, ki nam jih v priznajo najboljše kakovosti pripravi gostilna na Rožniku.

○ Dunajsko pranje, svetlokanje, šimenc, Kolodvorska 8.

biva, še z nobenim ni srečal. Nekaj jih je v Chile, toda to število je neznatno.

Slovenski izseljenci žive raztreseni po vsi širni Argentini. Dobis Slovence kot jetniške paznike v državni kaznilnici »Ushnaia« v takozv. Ognjeni zemlji, »Tierra del Fuego«, dobis jih kot kozje in ovčje pastirje na zasneženih prerijah Patagonije, kot mehanike pri petrolejskih vrelcih v Comodoro Rivadavia; kot dobrocvetoče in prospevajoče gospodarje v pokrajini Rio Negro, kot obdelovalce kamna v Tandilu, kot delavce v frigorifikih v La Plati; ogromno je število naših ljudi v Buenos Airesu.

Mendoza s svojimi vinogradi, Córdoba z ogromnimi žitnicami, Santa Fé s koruzo in lanoni, Rosario s svojimi železniškimi delavnicami, po vseh teh krajih sliši našo govorico, povsod, kamor so prišli, so se uveljavili naši izseljenci zaradi svoje pridnosti, poštenosti in delavnosti. Celu v žareči Chaco so prišli. In ne ravno v malem številu. Nekaj stotin jih je: obrtnikov, poljedelcev, navadnih delavcev. Toda o tem v posebnem članku. S. F.

*

K 50 letnici godbe v Mengšu

Redni avtobus Bistra pelje iz Ljubljane v Mengšo ob 11.45 iz Tavčarjeve ulice. Izredni avtobus Bistra tudi ob 13.30 in ob 14.30. Dalje je redna zveza na kolodvor Jarše-Mengše. Zvečer po zadnjem vlaku vozita dva avtobusa iz Mengše v Ljubljano po želji zainteresov. Redni avtobus, ki vozi zvečer v Ljubljano in nazaj, prevzame v prostem času poljubne proge po želji zainteresov.

Mengeški kapelnik Peter Lipar - 50 letnik

Kamnik, 7. julija.

S proslavo 50 letnice ustanovitve Mengeške godbe praznuje 50 letnico rojstva tudi njen zaslužni kapelnik Peter Lipar, gostilničar in posestnik v Mengšu. Peter Lipar je pristen Mengešan, ki stoji že več kot četrto stoletje v ospredju vsega Mengeškega kulturnega in javnega delovanja. Ze kot 10 leten deček, nadarjen v glasbi, je pristopil k Mengeški godbi, potem je tri leta obiskoval orglarsko šolo v Ljubljani in s 16 leti je nastopil službo organista in pevovodje, katero opravlja zdaj že polnih 34 let. Kapelnik godbe je že 26 let.

Tudi javnega življenja v Mengšu si brez Petra Liparja ne moremo misliti. Ze od 1908 je deloval v občinskem odboru kot odbornik in svetovalec, 15 let pa je bil Mengeški župan. Svojo požrtvovalno delavnost je posvetil tudi mnogim društvom in združenjem kot predsednik ali pa odbornik. Danes je tudi predsednik Strelske družine in Smučarskega kluba.

Ob 50 letnici ima Peter Lipar za seboj že plodonosno dobo vsestranskega agilnega delovanja za kulturni in gospodarski napredek svojega rojstnega kraja. Jubilej Mengeške godbe je tudi njegov jubilej, h kateremu mu iskreno častitamo z željo, da bi bilo tudi njegovo nadaljnje delo v tako obilni meri kronano z uspehi v prid lepemu Mengšu!

— Pri boleznih sra in posnpenju žil, nagajenosti b krvavitvam in napadih kapl zasigura »Frans Josefova« grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora.

Gospodje! Moderni vzorci blaga za letne obleke

so dospeli. — Najugodnejši nakup oblek po meri je in ostane pri

Drago Schwab, Ljubljana

Razstava proti brezbožnosti

Razstavo proti brezbožnosti so zamilili in organizirali predstavitelji krščanskih religij (katoliške, pravoslavne in protestantske) v Zenevi, v važnem mednarodnem središču. Pri razstavi je sodeloval tudi ženevski katoliški škof M. Besson, ki jo je v svojem službenem glasilu priporočil a sledečo važno službeno izjavo:

Razstava, ki predčuje brezbožnosti propagando, je sestavljena iz izvirnih dokumentov in slik; pretresljivo in nepopito priča o pekelnem delovanju tistih, ki hočejo razrušiti celo idejo Boga in vere.

Priporočamo ne samo duhovnikom, marveč vsem, ki jim je mar bodočnost države in naše krščanske civilizacije, da si ogledajo to razstavo in na njo privedejo kar največ obiskovalcev. Tam bodo videli, da prav nič ne pretiravamo, ko resno opozarjamo na grozečo nevarnost brezbožnosti. Propričali se bodo, da je nevarnost že pred našimi vrati in da jo je treba z vsimi močmi premagati s skupno in slojno akcijo. Vzkliki, kliče presenečenja, besede ogorčenja nič ne pomagajo; treba je dejanj.

Prvo dejanje v tej smeri pa je, da ne sodelujemo nespametno in zločinsko s našimi najhujšimi nasprotniki. To je, da na noben način ne podpiramo strank, skupin in časnikov, ki so direktno ali indirektno v zvezi z brezbožniki ali njim naklonjeni. Mi smo in hočemo biti za Boga; branimo se proti brezbožnikom!

Marij Besson,

škof lozanski, ženevski in friburški.

Ta razstava je sedaj prenešana v Ljubljano. Prirejena je v prostorih dekliške šole poleg cerkve sv. Jakoba. Občinstvu je odprta vsak dan (tudi ob nedeljah) od 9 do 12 in od 15 do 17. Vstopnina 3 Din, za dijake 2 Din. Mladini pod 15, lefi vstop ni dovoljen.

Tel. 31-62 KINO KODELJEVO Tel. 31-62

Danes ob pol 6: PO SLEDOVIH (George O'Brien)

Ob pol 9 in jutri ob pol 9 zraven še CARICINA PODVEZA (Lillian Harvey in Conrad Veidt)

○ Ali ste že vsi videli razstavo Mestne hranilnice ljubljanske? Opozarjamo vse naše čitatele na velezanimivo razstavo o pomenu Mestne hranilnice za gospodarstvo Ljubljane in Slovenije, ki se vrši o priliki njene 45 letnice v njenih prostorih ter bo odprta ob delavnikih do konca julija od 8—14. Vstopnine ni. Brez kredita ni napredka.

○ Ponesrečenka spoznana. Včeraj popoldne so se zglasili na policiji sorodniki ge. Ivanku Dolničarjeve, bivše restavratke, ker izrazili domnevo, da je neznanika, ki je bil povozil v Gradishu tramvaj do smrti, najbrž ga. Dolničarjeva, ker je ni bilo domov. Pri ogledu v mrtvašnici so sorodnico takoj spoznali in ugotovili pravilnost domneve. Ga. Dolničarjeva je bila stara 60 let ter je bila sivočrva restavratka na Jesenicah, na Bledu

Ob 60 letnici zagrebske univerze

Kulturni stiki med Slovenci in Hrvati

Zagreb, 6. julija.

Zagrebska univerza je stara 60 let. Castitljiva starost v primeri s slovensko univerzo. Našemu vseučilišču še brki ne bi vtegnili pognati, a hrvatska se ponaša s castitljivo šestdesetletniško brado. Kar skromni moramo biti mi, Hrvati se pa že lahko postavijo, ker njihova najvišja šola se je porodila še v oni dobi, ko še ni imela vsaka vas svoje gimnazije. Sicer pa početki te ustanove segajo za celih 300 let nazaj, ko je obstojala visoka šola v Lepoglavi, ki je dajala doktorske diplome iz filozofije in teologije. Leta 1666. so dedščino te šole podedovali jezuiti, ki so visoki pouk nadaljevali v Zagrebu, pa je seveda njihove zavode zajela ista usoda kot jezuitske same. Na Petrovo se je vršila slovesnost šestdesetletnice, katere se je udeležil tudi ljubljanski rektor dr. Slavič, ki je povdarjal tesne stike med Slovenci in hrvatskim kulturnim življenjem. Mnogi Slovenci so izšli iz te šole, a tudi marsikateri Slovenec se odlikuje v vrsti znanstvenikov zagrebske univerze. Kakor je bil v zgodovini hrvatski narod — tako je zaključil rektor dr. Slavič — »antemurale Christianitatis«, tako naj v bodoče ostane »palladium culturae et humanitatis croaticae«.

Lepi in mnogi so bili obojestranski stiki slovenskega in hrvatskega kulturnega življenja v zgodovini. V zadnjem času se pri Hrvatih opaža nekoliko omalovaževanje slovenskih kulturnih vrednot, dočim se Slovenci vedno živo zanimajo za vse utripe hrvatskega duhovnega bitja. Sem pa tje kdaj sramo na odru kaj iz slovenske književnosti — pa bi človek skoraj prišel na misel, da včasih kaj izbe- prav v zasmeš naših vrednot (n. pr. »Vdova Rošinka«). Tudi pripovedništvo je našlo le malo poti iz slovenske knjige v hrvatsko. Med prijatelji naše kulturne zakladnice bi mogli omeniti pred vsemi dr. Esiha, ki prav pogosto zajame v slovensko življenje in prav v simpatični luči opozori hrvatsko javnost na to in ono slovensko vrednoto in dogajanje. Pomembni so ti njegovi doprinosi posebno zato, ker jih podaja v najbolj čitnem zagrebskem dnevniku »Jutarnjem listu«. Tako je jako lepo poročal o znanstvenem udeleževanju novega ljubljanskega rektorja dr. Ramovića, podal je sliko delovanja kustosa ljubljanskega muzeja dr. Rajka Ložarja, ob njem pa karakteristično navedel vse pomembne

slovenske umetnostne kritike in zgodovinarje. Ob priliki ljubljanskega velesejma je poklonil svojim bravcem marsikatero lepo njanso iz ljubljanske perspektive. Zeleti bi bilo le to, da bi bilo še več tako dobrih poznavalcev in naklonjenih glasnikov slovenske kulture med Hrvati.

Kakor vsako leto se je tudi letos odpravila dolga procesija romarjev iz Zagreba k Mariji v Bistrici. Nekaj tisoč se zbere teh romarjev vsako leto in jo peš mahajo v Bistrico in nazaj. V soboto se zbere že ob 4. uri zjutraj in se vrnejo šele v ponedeljek zvečer, ko jih vse mesto slovesno sprejme. Letos vodi to procesijo sam novi nadškof. Šest ur hoda je pot dolga, a romarji po poti obiščejo še več cerkva, tako da se zamudijo na poti več kot pol dne. V nedeljo pa vozijo tudi posebni romarski vlaki za polovico ceno. Romanja se vsako leto vdeleži tudi zagrebski župan.

Pa še eno romanje se pripravlja. Ker so že toliki Slovenci priromali letos k Mariji v hrvatski Bistrici, hočejo se Hrvatje oddolžiti tako, da bodo poromali k Mariji v slovenski Rajhenburg. Dne 22. julija bodo prišli gor s posebnim vlakom. Pevski zbor Branimir bo pa priredil v cerkvi lep cerkveni koncert. Gotovo bodo to priliko porabili tudi mnogi Slovenci od vseh strani, da bodo tako pri Mariji pozdravili brate Hrvate.

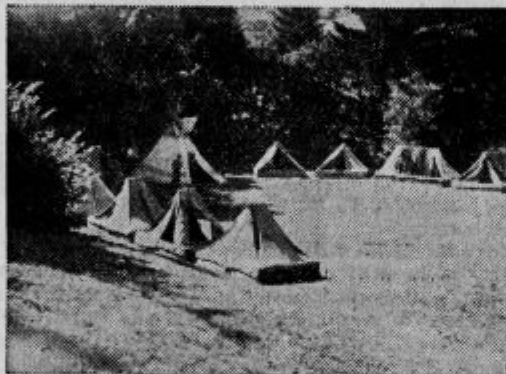
Pa tudi Slovenci v Zagrebu imamo svoje romanje pred seboj. Radi bi pozdravili Marijo na Svetih gorah — goro na Bizeljskem. To bo pa šele v avgustu.

Za naše slovensko življenje v Zagrebu je pa pomemben dogodek tudi to, da se je naše »Slomškovo prosvetno društvo« prese-lilo. Saj sedaj smo v času pravega preseljevanja. Vsak meni, da je »našel nekaj primernejšega«. Tudi Slomšek je doživel tak dogodek. Stari prostor, obstoječ iz ene same sobe je postal vse pretesen, tako se je bilo treba ogledati za čim prostornejšim. Sedanji lokal ima kar tri sobe, svetle in prostrane v Nikoličevi ulici 10 — ravno nasproti kinu »Lukso«, v prvem nadstropju.

Skavtski tabor v Bistrici

Maribor, 8. julija.

Danes ob 10 dopoldne se slovesno odprva skavtsko taborišče v Bistrici pri Limbušu, v katerem bo taborila slovenska skavska župa do 16. julija. Otvoritvi bo predvidoma prisostvoval sam minister za telesno vzgojo

Andjelinič, predstavniki lokalnih oblasti, zastopnik glavne uprave skavtske zveze inž. Vukelič iz Beograda, dva oficijelna avstrijska delegata in sicer načelnik graške župe Rosenmeier s tajnikom Reismeičerm ter predstavniki čeških in poljskih skavtov. Češka delegacija je že prispela, v petek so prišli tudi Poljaki in sicer 20 po številu, ki se nahajajo na daljšem potovanju s kolesi. Včeraj je prispelo tudi okoli 50 avstrijskih skavtov, tako da bo v tem malem mestu iz samih šotorov zbranih nad 200 mladih ljudi. Nad 60 šotorov šteje taborišče. — Mladina si je zbrala za taborenje naravnost idealen prostor in sicer na Scherbaumovem posestvu tik nad Dravo na levem bregu potoka Bistrice. Ravna planota, ki jo obdaja na eni strani šumeča Drava, na drugi strani pa gozdovi je kakor nalašč primerna za taborišče. Prostor so uredili mariborski stavti, ki so si postavili šotore že pred tremi tedni. 25 fantov je pod vodstvom Božidarja Dabiničevega pripravilo teren, postavilo dve brvi preko potoka ter markiralo pot do taborišča. Minister Andjelinič, ki je obljubil svojo osebno udeležbo, jo je v zadnjem trenutku zaradi zadržanosti odpovedal. Zastopal ga bo okrajni glavar Makar.

Mostič čez Savo pri Mednem

Kralj. banska uprava je pred kratkim odobrila pravila prometnega društva »Medno—Tacen«, ki mu je namen, da poskrbi za boljšo promet. zvezo v vsem okolišju Šmarne gore s tem, da zgradi od postaje Medno čez Savo brv za pešce, kolesarje in ročne vozičke. Tako bi se domačinom iz Vikre, Pirniča, Zavrha in Skarčine omogočila ugodna zveza z železniško postajo Medno, odprla pa bi se tudi izletnikom lagodna krožna pot za obisk Grmade in Šmarne gore. Dočim porablja sedaj izletniki, ki obiskujejo Šmarno goro, cestno progo Sentvid—Vižmarje—Tacen za pot tja in nazaj, bodo poslej, ko bo zgrajen nameravani mostič čez Savo, v dosti večjem številu svoje izlete lahko lepo zaokrožili. Načrte za mostič — na treh močnih jeklenih žicah visečo brv, slonečo na dveh opornikih, z razponom 80 m — je napravil g. inž. St. Dimnik. Osnutek je vidi-ti v izloženem oknu »Opreme« v prtilleju nebotičnika. Za kritje stroškov bodo prispevali nekaj domačini in posestniki iz Medna, Vikre in sosednih vasi, dalje občini Sentvid in Tacen. Za kritje ostalih stroškov pa se hoče pobrigati omenjeno društvo »Medno—Tacen«, čigar ustanovni občni zbor bo še v teku tega meseca v Ljubljani. Pričakovati je, da se bo tej obče koristni akciji pridru- žilo čim večje število Ljubljančanov, zlasti onih, ki radi obiskujejo Šmarno goro kot najlepšo izletniško točko ljubljanske okolice.

Prijave za pristop k društvu ali zago-tovila za prostovoljne prispevke sprejemajo gg. Iv. Cirman, posestnik in gostilničar v Mednem, Alojzij Knafele, železn. insp. v p. Orlova 6, dr. Dragotin Treč, odvetnik, Tyr- ševa 1-a in Josip Wester, prosv. inspektor v pok. Gorupova 4. vsi v Ljubljani.

Kakor je znano, dta se gg. Cirman in Wester že pred leti takoj po otvoritvi po-staje Medno za tako napravo mnogo trudila, želeti je, da se vsaj sedaj društvu njegov lep in javno koristen namen posreči.

Potovanje po morju!

V 6 dneh vožnje z udobnim parnikom „KUMANOVO“ Dubrovačke parobrodne plovbe od Sušaka do Kotora boste spoznali vse lepote Jadrana.

Parnik odpelje vsak ponedeljek s Sušaka. Cene se ravna- jo po kabinah od Din 1.250— do 1.600— vključno vožnja in prvovrstna oskrba.

Prijave sprejema in daje pojasnila brezplačno „RO“ Centroreklam, Zagreb, Berislavičeva 3 Telefon 43-95.

Koledar

Nedelja, 8. julija: (7. pobinkoština nedelja.) Evgenij III. papež; Elizabeta, kraljica. Ponedeljek, 9. julija: Nikolaj in tovariši, gork. mučenci!

Osebnosti

— Diplomskie izpite na filozofski fakulteti v Ljubljani so v junijem terminu 1934 naredili ti-le kandidatje in kandidatinje: Arko Karel (ekupina za nar. jezik in književnost); Bufon Zmagoslav (biološka skupina); Dolenc Alda (germanska sku-pina); Fajdiga M. Krizostoma (matematična sku-pina); Garantini M. Pija (pedagoška skupina); Hrovat Emil (pedagoška skupina); Janežič Anton (ekupina za nar. jezik in književnost); Kastelic M. Klementina (pedagoška skupina); Kjeslich Karel (germanska skupina); Krečič Ivan (biološka sku-pina); Krmpotič Ivan (ekupina za narodno zgodo-vino); Lastavec Douglas (germanska skupina); Lovše Ivan (biološka skupina); Milčinski Breda (ekupina za nar. jezik in književnost); Perko Sta-nislava (biološka skupina); Poberaj Marica (ro-manska skupina); Poločnik Vladimir (romanska skupina); Povšič Josip (matematična skupina); Scarpa Vera (ekupina za nar. jezik in književnost); Strelec Zlata (germanska skupina); Štrukelj Fr. (klasična skupina); Schweiger Josip (ekupina za nar. jezik in književnost); Tonin Franc (matema-tična skupina); Vadaln Alojzij (matematična sku-pina); Vukan Helena (germanska skupina); Za-ložnik Alojzij (ekupina za nar. jezik in književ-nost).

Mali ptujski harmonikarji

Mali harmonikarji iz Ptuj, ki so v štirih mesecih, odkar so pričeli s poukom, nena-vadno napredovali. Tudi javno so že ponovno nastopili s prav dobrim uspehom, posebno pa so se odlikovali pri nastopu pretekle nedelje v mestnem parku, kjer se je zbrala tako velika množica občinstva, da občuduje malčke, kakor pri nobenem drugem javnem koncertu. — Zbor Malih harmonikarjev vodita ga. Vanda Muhova in učitelj g. Baša, »»» strokovnjak na harmoniko.

Ono Vas naredi lepe!

Čista in lepa ostane ko-ža, če si umivate obraz in roke vedno samo z mi-lom — ki je tako poceni!

STELLA
TOALETNO MILO

Ostale vesti

— Služba božja na Bledu je v sezoni: ob 6 in 9 v župni cerkvi, ob 10 na Otoku. — Naš domači zdravnik je odšel na do-pust. Dokler se ne vrne, izostane rubrika »Naš domači zdravnik.« — Pojasnilo. Kar se tiče našega članka o sporu med grafičnim delavstvom in društvom tiskarnar-jev, povzete iz »Prelomac«, smo dobili inform-a-cijo, da spor ne tiče prejemkov nižjega delavstva, ampak da gre za ureditev višjih prejemkov, ki do-segajo v nekaterih tiskarnah in v par primerih mesečno štiri do pet tisoč dinarjev. Nadalje obstoja tudi spor o višini odškodnine za delo ob nedeljah, ki znaša dvesto odstotkov na normalno uro. S tem pravici na ljubo »Prelomovec« informacije impopol-njujemo.

— Pri hripi, bronhitis, vnetju mandljev, pljučnem kataru, zaslezenju v nosu, sap-niku in grlu, obolenju ušes in oči skrbite za to, da se želedec in črevo večkrat te-meljito izčisti z naravno »Franz-Josef-grenčico. Sloviti strokovnjaki v zdravilstvu potrjujejo, da zelo dobro de »Franz-Josef-voda trpečemu človeštvu pri rdečici in dru-gih mrzličnih nalezljivih boleznih.

— Opozorilo izletnikom na Sv. Katarino! Na strelišču strelske družine St. Vid nad Ljubljano, ki se nahaja v vasi Stanežiče, se vrši vsako nedeljo in praznik ostro streljanje. Izletniki, ki hodijo iz Dvo-ra, Stanežič ali Medna na Sv. Katarino ali nazaj, se opozarjajo, naj se držijo potov in stez, ki so kot proste označene. Po potih, ki so označene kot ne-varne in po gozdu nad vasjo Stanežiče naj ljudje ne hodijo, da se na ta način prepreči vsaka nesreča.

— V Službenem listu kr. banske uprave drav-ke banovine št. 54 od 7. t. m. je objavljen »Pra-vilnik o kolonizacijskem skladu ministrstva za kmetijstvo«, dalje »Pravilnik za izvrševanje zaka-na o zatiranju spolnih boleznih, »Izprememba na-redbe o obratovalnem času v pogostinskih podjet-jih«, »Naredba o nazivih pogostinskih obratoval-nic« in »Objave banske uprave o pobiranju občin-skih trošarin v L. 1934«.

Pri vsaki mineralni vodi je pglavitno, koliko ima raznih zdravnih sestavin:

čim več jih ima, tem več velja.

Radenska jih ima preko 20 in še teške minerale, ki so bili ugotovljeni preteklo leto in ki se od vseh mineralnih vod Jugoslavije nahajajo edino v Radenski.

— Pri Dopisni trgovski šoli v Ljubljani, ki vrši že dve leti svojo potrebno in koristno nalogo med najširšimi sloji drugega naroda, se je zaklju-čil včeraj, dne 7. t. m. drugi letnik njenega delo-vanja in pouka. Vodstvo šole je priredilo ob koncu interne izpite, ki so pokazali da je dopisni pouk za poklene ljudi in pa tudi za vse mlajše, ki ne morejo obiskovati rednega pouka na šolah in imajo primerno voljo in nadzorstvo, enako uspe-šen, kakor ustni pouk. Tako od vseh pripravljenih učencev, ki so se udeležili izpita, ni padel nobe-den, ampak so vsi položili izpit z najboljšimi oce-nami pred strokovno komisijo. Pa ne samo to; Dopisna trgovska šola tudi pripravlja z najbolj-šim uspehom privatiste za izpit na Državnih trgovskih šolah. Tako je poslala letos 3 svoje učence, ki so na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani vsi uspešno položili izpit iz vseh ti-stih predmetov, iz katerih jih je pripravljala Do-pisna trgovska šola. Nešteto zahvalnih in prizna-valnih pism svojih sedanjih in nekdanjih učen-cev priča o resnično strokovnem in prvovrstnem pouku zavoda. Izbor teh pism je priložen v Iz-vestju Dopisne trgovske šole, ki ga je izdalo ra-vnateljstvo zavoda (cena 12 Din, dobi se pri za-vodu). Vpisovanje v šolo se vrši do konca julija v Pražakovi ulici 8-II, od 1. avgusta dalje pa v novih prostorih zavoda na Kongresnem trgu 2-11.

»Hubertus« domače mi'o, da lepo bela pecila

— S kolesom pod vlak. Te dni ponoči je v Za-grebu prišel pod vlak 21 letni Edvard Jurak, ki se je okrog pol 12 peljal s kolesom preko železniške pro-ge. Jurak najbrže ni opazil vlaka.

— 15 letna hči ubila svojo mater med spanjem. V vasi Vrniku pri Rumi se je te dni pripetil stra-hovit zločin. 15 letna Zlata Gabler je že dalj časa ži-vela v prepriju s svojo materjo Solijo. V sredo po-noči pa je Zlata pograbila sekiro in materi med span-jem prizadejala več smrtonosnih ran. Mater so prepeljali v bolnišnico, vendar ni nobenega upanja, da bi ostala pri življenju. Mlado zločinko so zaprli. Zločin je zbudil v vsej okolici veliko razburjenje.

— Samoumor zaradi glada. V Sarajevu si je zadal bivši trgovec Vojislav Čvorčić z nožem dve smrtni rani. Pred smrtjo je izjavil, da si je vzel živ-ljenje zaradi teza, ker je že več dni stradal.

Pij XI. katehetskemu kongresu

Svetemu očetu Piju XI. je bila s katehet-skega kongresa v Mariboru odposlana nasled-nja brzojavka:

Nad sto katehetov srednjih in drugih šol Jugoslavije, ki so se zbrali na kongresu v boru, da razmotirajo vprašanja krščanske vzgoje mladine, si usoja izraziti Vaši svetosti čustva sinovske udanosti in popolne pokoršč-proseč za svoje delo Vašega očetovskega bla-goslova. — Fračišek Gnidovec, škof skoničan kot gost; Ivan Tomažič, ordinarij; Ivan Bogovič za predsedstvo kongresa.

Odgovor sv. Očeta, ki je prispel na zgornjo brzojavko:

Škof Tomažič, Maribor!

Sveti Oče hvaležno vzradoščen ob izrazih udanosti tamkaj zbranih katoliških katehetov prosi božjega razsvetljenja in pomoči, da bi bilo njih odlično delo v korist krščanskemu imenu ter pošilja predsedstvu kongresa in vsem udeležencem svoj višjepastirski blagoslov. — Kardinal Pacelli.

Pozdravne telegrame so poslali katehetske-mu kongresu: prevz. škof dr. Njaradi, Slom-skova družba iz Ljubljane po svojem predsed-niku Štruklju in več katehetov iz raznih delov države, za kar se predsedstvo kongresa iskreno zahvaljuje.

Javna zahvala

Nenadomestljiva izguba ljubljenege so-proga in krušnega očeta

IANKA COLNARJA

šef-pilota ljubljanskega Aerokluba »Naša krila« je nenadoma pahnila mene in mojega sinčka lukota v življenje polno negotovosti in moreče skrbi. V močno uteho mi je pa plemenito ravnanje

VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Pokojni lanko je bil pri tem domačem zavodu zavarovan za slučaj smrti. Vza-jemna zavarovalnica ga je pred komaj enim letom sprejela v zavarovanje pod zelo ugodnimi pogoji, čeprav je s tem prevze-la z ozirom na pilotsko delo mojega pokojnega moža izredno jamstvo.

Takoj po smrti mi je Vzajemna zava-rovalnica izplačala

celo zavarovalno vsoto v gotovini.

Menim, da se morem za vse to najlepše zahvaliti s tem, da ta naš domači zava-rovalni zavod vsakomur najtopleje pri-poročam.

Ljubljana, dne 2. julija 1934.

Colnar Milka

Nemška vas pri Ribnici

Občeznani lesni trgovec in lastnik parne žage g. Pavel Češarek je umrl 5. t. m. po daljši bolezni. Pred meseci je padel s tovor-nega voza in posledice so se oglašale tako hudo, da se kljub veliki negi zdravnikov in domače družine ni mogel rešiti. Pokojnik je bil daleč naokrog znan kot mož-poštenjak, ki si je s svojo pridnostjo pridobil obširno premoženje. Kljub visoki starosti je hodil s hlapci v gozd in opravljal težka dela kot vzor pridnega moža, ki se ne prevzame in dela, četudi mu ni ravno potrebno. Zapušča družino, ki jo je vso lepo preskrbel, najsta-rejši sin je predstojnik okrajnega sodišča v Kočevju. Pokojnik je bil krščanski mož in bogudano tudi lepo dokončal zemsko pot! Svetila mu večna luč!

Prof. Watzl na mrtvaškem odru

Kranj, 7. julija.

Truplo pokojnika profesorja Watzla je danes ob 1 prišlo v Kranj. E. Rajher, solastnik pogrebnega zavoda v Splitu, je truplo spremljal vso pot in ga danes izročil tukajšnji farni duhovščini z vsemi stvarmi, ki so jih ob smrti našli pri njem. Škofljiški ordinarijat v Splitu je oddal truplo blagega pokojnika na vlak z vsemi slovesnostmi. Spreveda se je udeležilo nad 30 duhovnikov, veliko število zastopnikov moških in ženskih redov in potnikov, ki so potovali z istim vlakom in bili priče njegove nenadne smrti. Ob tej priliki smo tudi zvedeli, da pogrebnega zavoda v Splitu ne zadene nobena krivda, da je bilo truplo tako kasno pripeljana v Kranj. Truplo so v župnišču položili na lepo okrašen mrtvaški odar, kjer ga neprestano obiskujejo številni prijatelji in znanci, da se poslednjič poslovijo od pretrganega umrlega. Popravljanje del v glavni cerkvi je sedaj v največjem teku in se ne more v njej opravljati služba božja. Zaradi tega se bodo pogrebne svečanosti izvršile v rožnenski v ponedeljek ob 9 dopoldne.

Smrt pod jezo in lalske elektrarne

Maribor, 7. julija.

Na tragičen način se je zaključil danes kongres jugoslovanskih strojevodij, ki je bil v Mariboru. Za zaključek so napravili delegati skupaj z mariborskimi tovaršni pod vodstvom načelnika mariborske kurilnice ing. Vidica izlet na Falo. Ogledali so si naprave elektrarne. Še pred ogledom je ing. Vidic opominjal izletnike, da si ogledajo naprave samo pod vodstvom strokovnjakov, ki jih je dala elektrarna na razpolago. Kljub temu se je odcepila od izletnikov majhna gruča in na lastno roko krenila proti jezu. Prva zatvornica na jezu poleg elektrarne je bila odprta in voda je s silovitostjo udarjala v močnem vodopadu skozi odprtino v globočino. Temu vodopadu se je skupina približala, naenkrat pa je 47 letni strojevodji Josipu Mecilovski iz Ljubljane zdrknilo na opolzkih stopnicah ter je omahnil v globino naravnost pod slap. V hipu ga je peneče valovje zagrnilo in se ni več prikazal. Strašna sila vode ga je na mestu ubila. Potrti so se vrnili tovaršni in povedali ostalim o tragičnem dogodku, ki je vse navdalo z žalostjo. Truplo pokojnega Mecilovskega še niso našli in nedvomno ga je Drava, ki je še precej visoka, odnesla s svojim tokom proti Mariboru.

Zdravnik

dr. Lovšin Janko

otvori dne 10. julija splošno in zobno prakso

v Braslovčah.

Ordinira v hiši posojilnice.

Abiturijentom in njih staršem

Abiturijentom, ki se nameravajo vpisati jeseni na kakšni medicinski fakulteti, hoče stanovska organizacija, ki jih bo kasneje sprejela med svoje člane, povedati nekaj prijateljskih in odkritih besed:

Tisti zlati čas, v katerih je zdravniku privatna praksa prinašala že po par letih obilo materijalnih dobrin, so minili. Zdravniški stan je prav tako prizadet od sedanjih gospodarskih pretresljajev, kakor vsi drugi, da celo nesorazmerno občutnejše, ker mu ne prizanaša obča gospodarska kriza in ker se polagoma zaključuje prav obsežno socialno zavarovanje prebivalstva. Bolj redki so oni pacienti, ki privatnega zdravnika konzultirajo in tudi plačajo. Široko zasnovano zavarovanje je nekoč tako dobro situirano zdravnika izenačilo z uradnikom v javni službi, ki je že tako skromen, da niti ne reflektira na posebne dohodke iz prakse. Dokaz temu so vedno bolj množične se odpovedi privatne prakse. Docela zgrešeno bi pa bilo, ako bi se mlad, neizkušen človek v začetku medicinskega študija hotel vdajati mamljivim nadam svojega posebnega izvoljenstva, ker bodo tem bridkejša razočaranja po končanem študiju in tem večji obup po tolikih izdatkih in v početku novega stradanja. A to bi se nekam šlo, če bi našel promovirane, ko je že odslužil svoj kaderski rok in predpisani etaz, po par mesecih čakanja in brezplačnega volontiranja, vsaj tako službo, ki mu nudi eksistenčni minimum. Nezaposlenost, ta obči pojav, prav tako je straši v zdravniških vrstah, vprašajte le volonterje po bolnišnicah, pogledajte na vedno večje število medicincev na fakultetah. Zdravniška mesta so za dogledni čas pri tako številnem naraščanju saturirana, ako se ne bodo izvršile izdatne zdravstvene reforme v vsej državi po širokem nadržu, in ni misliti na to, da bi se položaj mladega zdravnika izboljšal.

Zdravniški zbornici, ki se obrača s tem kratkim opozorilom na abituriente, gre le za to, da opozarja vse one, ki se hočejo oddeliti za medicinski študij, na izgled, ki se nudijo mlademu zdravniku v bližnji bodočnosti. Zdravniška zbornica nikomur medicinskega študija ne nasvetoje niti ne odsvetuje, pač pa smatra za svojo dolžnost, da naslavlja odkrito besedo na vse one, ki si hočejo izbrati ta težki in dragi študij, ter na one, ki morajo skrbeti za študenta!

Odbor Zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

★

Reke na Hrvaškem in Slavoniji upadajo. Po zadnjih poročilih vse jugoslovanske reke, ki so v zadnjem deževju močno narastle in deloma že preplavljale bregove, upadajo, tako da je že izginila vsaka nevarnost povodnj.

Mizarski tečaj v St. Vidu nad Ljubljano. Ob priliki obrtne razstave v St. Vidu nad Ljubljano bo v dnevi 21. in 22. julija splošni mizarski tečaj, na katerem se bo obravnavala zelo važna stvarina o vezavi lesa, kitanju, furniranju, politiranju in praktično luženju. Tečaj bo priključeno strokovno vodstvo po razstavi in ekskurzije po večjih mizarskih obratih v St. Vidu. Prijaviteli se je takoj, najkasneje pa do 15. t. m. S prijavo je poslati znesek 50 Din s katerim je plačana udeležba na tečaju, prenočnina in vstopnina na razstavo. Prijave je nasloviti na Rok Arhar, St. Vid nad Ljubljano.

25 steklenic rogaške sline je zadela potem loterije na tramvajskih letih Avgusta Hudabivnik, zasebnica, Rožna dolina, Cesta X, št. 24.

Dijaški dom v Ptujju sprejme gojence realne gimnazije in meštanske šole v Ptujju in jim nudi za zmerno plačo prehrano, stanovanje in vzgojo ter skrbi za strogo nadzorstvo in pomoč pri učenju. Pedagoško vodstvo je v rokah znanega vojnega vzgojitelja prof. Vodnika, ki je kot član profesorkega zbora vedno poučen o vedenju in napredku posameznih dijakov v šoli, da lahko v zavodu pravočasno posekri, da gojenci tudi v šoli

Radost na zraku in soncu Vam daje NIVEA

Pred sončenjem morate nadgrniti svoje telo s Nivea kremo ali Nivea oljem. S tem zmanjšate

nevarnost sončarice, obenem pa dobite krásno bronasto barvo kože.

Nivea na zraku in soncu!

Rešitev viničarskega vprašanja

Dopis iz Slovenskih goric

Dovolite gospod urednik malo odgovora na dopis pod zgorajšnjim naslovom. Nepoučeni bravec bi mogel dobiti iz dopisa popolnoma napačno sliko o tej zelo važni stvari. Kdor pa viničarske razmere pri nas pozna, pa bo članek prebral in ga z nevoljo položil na stran, ker ni pisan točno. Nikakor ni resnica, da bi viničarji morali živeti samo od svoje v resnici male, a pri današnjih razmerah pravilne plače, ampak oni živijo v prvi vrsti od zemlje, ki jo jim mora odkazati posestnik vinograde. Največkrat se ta zemlja — nlive in travniki — drži vinogradnega posestva, ako pa take zemlje pri vinogradu ni, pa jo mora lastnik vinograde za viničarja drugje preskrbeti. Poleg tega dobijo viničarji od svojega gospodarja po večini še drva — kurivo — in stelo za svojo živino. Redijo si viničarji lahko govedo po dva do tri in še več komadov, redijo si lahko svinje po več komadov, pridelajo ves živež za svoje ljudi na odkazanem posestvu in vse to našteje je njihova plača za samo nekatera dela v vinogradu, druga pa se jim morajo plačati in poleg tega dobijo še po pogodbi navadno »štant«, to je nekaka letna plača. Vse te dohodke viničar dobiva po večini ravno tako, kakor tistikrat, ko je bilo vino petkrat tako drago

kakor sedaj, vse to dobijo tudi tistikrat, kadar vremenske neizgode uničijo posestnikom pridelek vina. Pri nas na primer je bila dve leti zaporedoma toča in je uničila 50 do 100 odstotkov vinogradnega pridelka, ki je v zadnjih letih popolnoma izgubil vsako ceno in vendar viničarji niso tega skoraj nič čutili — oni morajo svoje dobiti. Stanovanja za ljudi in živino imajo istotako brezplačno in jih mora vinogradni lastnik vzdrževati. Naj tate vinogradnika še tako pomanjkanje in ga tlačilo k tlom ogromni davki od vinogradov — viničar za to ne čuti ničesar. Vem za slučaje, kjer vinogradnik nima za sebe in svojo družino niti za luč in pije vodo, ker mora biti viničar preskrbljen s pijačo in drugim. Reenica pa je seveda, da nekateri vinogradniki ostajajo s plačili viničarjem na dolgu, čemur se ne smemo čuditi, če ni od nikoder nobenih dohodkov. Da pa tudi viničar trpi v tej krizi, je umevno, ker tudi on mora prodajati svoje pridelke od zemlje in živinoreje pod ceno kakor vsi drugi. O piscu tega članka gotovo ne more reči nikdo, da bi ne čutil s trpljenjem in pomanjkanjem viničarjev, a pomislil naj, da trpljenje in pomanjkanje čutijo drugi stanovi in najbolj vinogradniki sami v še večji meri kakor viničarji.

Mariborske vesti:

Mariborčani pijejo rajši vino nego pivu

Maribor, 7. julija.

Ob zaključku prvega polletja se je letos zopet ugotovilo, da pada konzum piva v mestu od leta do leta in vzporedno s tem padcem narašča potrošnja vina. In vendar je bil Maribor še do prejšnjega izrazito »pivsko« mesto — potročilo se je več piva, kakor vina. Tudi še prva leta po prevratu je uspelo pivu, da se je zadržalo glede konzuma na prilično visoki stopinji ter je doseglo svoj rekord leta 1924. Takrat se ga je potročilo v Mariboru 12.600 hektolitrov. Od takrat pa je začelo padati naglo navzdol. Leta 1931 je znašalo število hektolitrov le še 7345, lansko leto pa samo 2716 hektolitrov. Prvo

letošnje polletje je pokazalo, da bo letos še slabše v tem oziru. — Zato pa je Maribor lansko leto porabil 11.000 hektolitrov vina in tudi v letošnjem letu bo to število obdržal približno na isti višini. Pa tudi konzum vina v mestu naziaduje. Rekord je dosegel Maribor leta 1926, ko se je potročilo v mestu 24.000 hektolitrov vinske kapljice. Nazadovanje vinske potrošnje pa je seveda le prividno. Pada namreč samo v mestu, kjer jo je mogoče točno kontrolirati, napreduje pa v okolici. V okoliških vinotocih se je lansko leto gotovo potročilo več vina, kakor v mestu, še več so ga pa prodali v nadrobni prodaji, ki se je vinogradniki čimdalje bolj poslužujejo.

Letošnji lavantinski novomašniki

Danes zjutraj podeti prevzvišeni knezofskof dr. Ivan Jožef Tomažič mašniško posvečenje 12 bogoslovcev ter dvema redovnjakoma bratoma iz reda oo. trapistov in oo. kapucinov. Bogoslovci, ki prejmejo mašniško posvečenje ter bodo imeli novo mašo, so: iz IV. letnika: Ivan Bombek, ima novo mašo 5. avgusta, pridigar dr. Janez Janžekovič, prof. bogoslovja; Franc Jager, ima novo mašo 22. julija, pridiga Franc Urleb, župnik na Dobrni; Franc Murko, ima novo mašo 29. julija, pridiga Vinko Poljanec, župnik v Skočjanu na Koroskem; Franc Petanič, ima novo mašo 15. julija, pridiga kanonik in stolni župnik msgr. Mihael Umek v Mariboru; Viktor Ramšak, ima novo mašo 15. julija, pridigar stolni kanonik Franc Časl v Mariboru. — Iz petega letnika: Jožef Berden, ima novo mašo 29. julija, pridiga Andrej Berden, župnik v Martjancih; Franc Kač, nova maša 22. julija, pridigar novoimenovali mariborski stolni kanonik in dosedanj inf. prof. dr. Ivan Zagar v Ptujju; Ivan Koren, nova maša 22. julija, pridigar Franc Kolenc, tajnik KA v Mariboru; Franc Merkač, nova maša 15. julija, pridigar Zdravko Kordež, kaplan pri Sv. Lenartu v Sl. gor.; Jože Mlakar, nova maša 15. julija, pridigar Jožef Zolnir, župnik v Strančah; Karl Pelnjak, nova maša 15. julija, pridigar Anton Rataj, kaplan v Gor. Lendavi; Alojzij Soštarec, nova maša 15. julija, pridigar prof. Matej Püvar iz Kosega na Madjarskem. — Danes posvečena redovnika pa sta kapucin Gabriel Škof in trapist Bonaventura Topliček.

★

Zadnja pot paznika Ivana Peterina. Včeraj popoldne je bil pogreb tragično minulega kazniškega paznika Ivana Peterina. Na zadnji poti ga je spremljala množica nad 2000 ljudi. Sprevod je vodil kazniški kurat Pavel Zavadlal ob asistenci mariborskih kaplanov dr. Meška in Schöndorferja. Pokojnik je ležal na mrtvaškem odru v mrtvašnici splošne bolnišnice, kjer so mu po blagoslovitvi zapeli pevec društva »Jadrana« žalostinko. Nato se je razvil dolg sprevod proti pobreškemu pokopališču s pazniško godbo iz kazniške Lepoglave na čelu. Za krsto, ki je bila pokrita s številnimi vencami, med katerimi je zlasti vzbujal pozornost venec opuščenih kaznjencev, ki so ohranili pokojnega Peterina radi njegove dobrote v najlepšem spominu, je šel med najbližji sorodniki tudi pokojnikov 83-letni oče, ki je prihitel na sinov pogreb iz Standreža pri Gorici. Za sorodniki so šli predsednik okr. sodišča dr. Žihar, ravnatelj kaznišnice Vrabl, prvi drž. pravdnik dr. Zorjan, ravnatelj jet-

zadostne vsem zahtevam. Pogoje za sprejem in vse informacije daje vodstvo Dijaškega doma v Ptujju (glej oglas v inseratnem delu).

Krapiške topline. Na mnoga vprašanja sporoča kopalniška uprava, da se dobe tudi za časa glavne sezone cene pavšalne kure od Din 60 do 90. Prihod na železniško postajo Zakob-Krapiške topline naj se pravočasno javi.

Opozarjamo eanj. čitatelje na prvovrstno Radensko mineralno vodo ter smo prepričani, da je nikdo ne bo več zamenjal s kako drugo, kdor jo je enkrat poskusil.

Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, migljanju oči, razdraženih živcev, nespanju, oslabeleosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz-Josefova« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok.

nišnice Hohnjec, celokupno uradništvo kaznišnice in jetnišnice z vsemi prostimi pazniki ter odposlanstvo uradnikov in paznikov iz kaznišnice v Lepoglavu. Ob odprtem grobu so izrekli ganljive poslovilne besede ravnatelj kaznišnice Vrabl, učitelj Klemenčič iz Pobrežja, v imenu tovarišev predsednik Združenja kazniških paznikov Jugoslavije Meško iz Maribora in v imenu tovarišev iz Lepoglave paznik Kolar. Pevec »Jadrana« so pod vodstvom kapelnika Laha zapeli »Jameca«, godba pa je zaigrala žalostinko. Nato se je zgrnila gomila nad nesrečno žrtvijo morilca Laknerja. Pokojnika bodo ohranili vsi, ki so ga poznali, v trajnem in lepem spominu.

Mariborski teden

stanovanjski urad — poziva vse hišne lastnike in najemnike, da sporoče število razpoložljivih sob in prenočišč, ki jih lahko oddajo posetnikom naših prireditelj in raznih kongresov. Letos pričakujemo rekordno število obiskovalcev. Prvi kongres se bo vršil v dnevi od 14. do 16. julija 1934 in sicer zborujejo sadjarji. — Stanovanja prijavitel na naslov: Mariborski teden, stanovanjski urad, Aleksandrova št. 35 (Putnik). Telefon št. 21-22.

Diplomiran je bil te dni na visoki šoli za politične vede v Parizu Mariborčan Lojze Macun, ki dovršuje svoje študije na pariški pravni fakulteti.

1500 otrok obdarovanih. Lepo gesto je napravila tukajšnja Nabavljalna zadruga na svoji prireditvi v četrti. Obdarovala je 1500 malčkov; vsak je dobil v ličnem zavoju pecivo, bonbone in slične dobrote, za razveselitev pa so jim še pripravili koncert s malimi harmonikarji in predstavo na minijaturnem odru z malimi igralci.

Strojevodje so zborovali. Sekcija strojevodij, združena v Združenju jugoslovanskih železničarjev, je imela v Mariboru svoj kongres, ki se ga je udeležilo okoli 100 delegatov — strojevodij in ladijskih strojnikov rečne plojbe. Kongresu je predsedoval predsednik centralne uprave Drago Jovanovič iz Beograda. Razpravljalo se je o gmotnem položaju strojevodij, o prekatizaciji in prevredbah v nove položaje, s katerimi so strojevodje zelo prizadeti ter o drugih perečih stanovskih zadevah, ki so jih predložili na pristojna mesta v obsežnih resolucijah. Kongres se je zaključil včeraj z ogledom Fale in nekaterih okoliških zanimivosti.

Telesno zaprtje, slaba prebava, neormalni razkroj in gniloba v čreveh, prevelika množina kisline v želodčnem soku, nečista koža na obrazu, na hrbtu in prsih, tvorijo mnogi katari ustne sluznice izginjejo prav kmalu z rabo naravne »Franz-Josefove« grenčice. Številni zdravniki in profesorji »Franz-Josef« vodo že desetletja pri odraslih in otrocih obeh spolov uporabljajo z ugodnim uspehom.

Kdo je ubil paznika Peterina? Sodna preiskava radi strašnega dogodka v mariborski kaznišnici, pri katerem je bil usmrčen paznik Ivan Peterin, stoji pred kriminalno zagonetko: ali sta ubila paznika oba kaznjencea Lakner in Pančur, ali pa Lakner sam. Pri ponovnem zaslišanju je Lakner izpovedal, da sta oba skupno napadla paznika. Lakner je tri dni odvijal vijake iz ključavnice na vratih svoje celice, in sicer vedno takrat, ko so jih odprli, da je šel na izprehod. Za trenutke se je pomudil pri vratih, odvil vijak ter ga nadomestil s krajšim, ki ga je izvil pri svojem oknu. Ko so se kaznjenci

vrnili s sprehoda, je vdrl svoja vrata in spustil na isti način Pančurja na svobodo. Skri-la sta se nato na stranišču, kjer je imel Lakner že spravljen kamen, ki ga je prinesel z dvorišča. Kamen je zavil Pančur v brisačo in ko je prišel paznik Peterin na pregled celice, sta vdrla oba nadenj. Lakner ga je zgrabil za vrat, Pančur pa udaril s kamnom po glavi. Zakričal je Peterin »morilci! in ne Lombar. Potem mu je vzel sabljo ter se hotel z njo usmrtiti, kar so pa preprečili pazniki. Vrgel se je nato iz drugega nadstropja na hodnik v namenu, da se ubije. — Pančur pa pripoveduje, da je paznik Laknerja presenetil še takrat, ko je odvijal vijake na ključavnici njegovih vrat. Čul je s hodnika zamolkel udarec in nato so se vrata odprla in Lakner ga je pozval, naj zbeži. Rekel mu je celo, da bo treba še ubiti paznika, Pančur pa je odvrnil, da tega ne stori. Nato mu je dal ključce, da izpusti Lombarja. Ker se je obotavljaj, ga je udaril po glavi z železno palico, ki se rabi za odpiranje oken tako močno, da mu je presekal kožo. Pančur je nato ubogal, spustil Lombarja, dočim je medtem Lakner udarjal s kamnom po Peterinu naprej, ker je pobiti paznik zamolklo ječal. — Na sodišču so sedaj v dvomih, komu naj verjamejo, ker sta oba kaznjencea trdovratna pri svojih zagovorih.

Enoletni trgovski tečaj Slovenskega trgovskega društva. Zahlevajše prospekte. - Vpisuje dnevno HERMES, Maribor, Zrinski trg

Deca na letovanje. Prva skupina otrok, ki je letovala en mesec v Počitniškem domu na Pohorju, se vrača v Maribor v ponedeljek 9. julija z vlakom ob 11.9. Starši naj otroke pričakajo na glavnem kolodvoru. — Deca, ki je določena za II. skupino odide iz Maribora v torek, dne 10. julija z vlakom ob 9.40. Svojo prtljago naj prinesejo v ponedeljek, dne 9. julija ob 9 v Zdravstveni dom, Korosčeva ulica 3, kjer bodo tudi zdravniško pregledani. Na kolodvor naj pošljejo starši otroke vsaj pol ure pred odhodom vlaka.

Poceni meso. V ponedeljek 9. t. m. se bo od 7 naprej prodajalo na stojnici za oporečeno meso 170 kg govedine po 4 Din in 100 kg svinjine po 7 Din za kg, in sicer na osebo največ 2 kg.

Davčne zadeve. Tukajšnja davčna upr. razglasa: dne 1. julija je zapadlo plačilo III. četrtletnega obroka zgradarine, rentnine, družbenega davka, davka na neoznežene osebe, davka na poslovni promet in vojnice. — Dne 15. avgusta zapade I. polletni obrok zemljarine v plačilo.

Novi tajnik Trgovskega gremija. Združenje trgovcev je imenovalo za glavnega tajnika pri mariborskem trgovskem gremiju prokurista Ljubljanske kreditne banke in absolviranega jurista g. Franca Skazo iz Maribora.

Zanimiv domači izum. Kolesarji bodo pozdravili nov izum, ki ima svoj izvor v Mariboru je to nova pločevinasta torbica za kolesno sesalno in kolesno orodje, ki je v sedaj običajnih usnjatih torbicah kar izpostavljeno grabljivim prstom. Torbica se zapira s posebno patentno ključavnico. Patent je že prijavljen uradu za zaščito industrijske svojine v Belgradu. Torbice se izdelujejo v Mariboru.

Mrtvaški zvon. V starosti 74 let je umrla v splošni bolnišnici gospa Terezija Garb. Pokojnica je bila mati uglednega mariborskega elektrotehničnega podjetnika g. Rečnika. — Naj počiva v miru!

Za ureditev nogometnih razmer. Prihodnji četrtlet pride v Maribor član Glavne uprave nogometne zveze v Belgradu dr. Lapajne iz Ljubljane. V Mariboru bo imel zaupni sestanek s funkcionarji tuk. nogometnih klubov.

Celje

Umrli je v petek v celjski bolnišnici Ivan Žitnik, morn. tehn. podpolkovnik v pok., 58 let, iz Poljčan. N. v. m. p.

Tatovi koles pod ključem. Kakor smo zadnje dni poročali, je bilo v Celju in okolici pokradenih večje število koles. Policiji in orožništvu se je kmalu posrečilo priti na sled tatovom, ki so kar na debelo kradli kolesa; ta družba ima pa na vesti še druge grehe. Glavni vodja je bil 32letni brezposelni delavec Valentinčič Matija, pristojen na Jesenice, a sedaj brez stalnega bivališča. Valentinčič je 5. julija ukradel posestniku Antonu Brezniku na Ostrožnem 800 Din vreden ročni voziček, katerega je že prej prodal nekemu posestniku na Mrzlem vrhu. Istega dne je v popoldanskih urah vlomil pri posestniku Špacapanu v Košnici št. 20 ter odnesel 105 Din gotovine, revolver, dijamant za rezanje stekla, več robcev, klobase, srebrn talar iz leta 1721 tako da ima Špacapan skupne škode okrog 400 Din. Poleg tega je ukradel nekemu svojemu tovarišu iz žepa 70 Din. Ukradel je tudi dvoje koles in sicer v ponedeljek, 2. julija Grlu Pavlu in 4. julija Repniku Antonu. O teh tatvinah smo že poročali. Ti dve kolesi je dobila policija med krmo v okolici. Ugotovljeno je tudi, da je ukradel žensko kolo vredno 1000 Din, last Mihaela Zupanca, mizarja v Petrovčah in sicer že meseca maja. Vse te tatvine Valentinčič prizna. Kolesa sta od njega kupovala dva druga možakarja in sicer po 60 Din. Nato so skupaj na nekem posestvu v okolici kolesa razdrli, ogroditve popolnoma uničili, evid. tablice zažgali, in tako neoporne predmete zakopali v zemljo, obdržali pa vse druge dele (kolesa, sedeža itd.), ki imajo večjo vrednost. V zvezi z Valentinčičem je bil aretiran 40letni Jožef L., ki mu je pomagal prodati voz in mu pomagal tudi pri vlom v Košnici. Aretirana sta bila tudi 42letni Ivan H. in 44letni Josip R., ker sta mu pomagala kolesa razbijati.

Tvrda Singer šivalni stroji d. d. se je preselila na Aleksandrovo št. 3, hiša gospe Wambrechtsamer.

Jesenice

Največjo izbiro slovenskih in nemških knjig imate v Kerkovi knjižnici. Radi zveze z ljudsko knjižnico v Ljubljani posreduje promptno celotno bogato zalogo njenih knjig v raznih jezikih. Knjižnica je odprta vsak delavnik od 8 do 12 in od 14 do 16.

Litija

Litija v temi. V četrti malo pred 12 se je na Kunstlerjevi žagi, ki oskrbuje litijski trg in del bliznje okolice z električno strujo, najbrže vsled obile pare v stroju, prelomila glavna os na lokomobilu. Litija je vsled tega ostala brez luči. Še isti dan je g. Kunstler ta strojni del naročil iz tovarne Maunheim v Nemčiji, kjer so pa izjavili, da bo treba najmanj 3 tedne na izdelavo počakati. Ker pa bi čas 3 tednov bil za Litijane prevelika muka brez električne luči, bodo najbrže v litijski predilnici ta del izgotovili, da bo elektrarna mogla začasno vsaj za luč obratovati.

Zaradi Železne gore bo planila Nemčija po Avstriji

Iz Železne gore topovi, tanki in letalski motorji

Ameriški časniki H. R. Knickerbocker je pre-potoval Evropo in se na svoji poti zglasil pri naj-višjih glavah v posameznih državah ter jim za-stavil vprašanje: »Ali pride v Evropi do vojne?« Prišel je svede tudi v Berlin in tam poizvedoval »razpoloženju v Nemčiji. H. R. Knickerbocker je o svojih vtisih izdal tudi knjigo, iz katere smo po-sneli naslednje poglavje:

300 milijonov ton rude

V Eisenerzu, alpinskem mestu južne Avstrije, se dviga gorski masiv, težak kakor milijardo ton, radi katerega lahko nekega dne izbruhne v Evro-pi vojna. V svitu jutranjega solca se blišči 60 ogromnih stopnic, ki so bile zarezane v goro že-lezne rude, edino goro iz železne rude na vsem svetu. Tu v tej gori leži 300.000.000 ton tistega ma-teriala, iz katerega vlivajo topove, tanke, letalske motorje in vso ostalo bojno pripravo. In to goro hoče Nemčija.

Nemčija hoče imeti Avstrijo, Italija, Francija in njeni zavezniki pa ne dopustijo, da bi Nemčija dobila v svoje roke Avstrijo. Ta zemlja je ognji-šče ljutega boja v Evropi in Avstrija je danes edino mesto na celini, kjer bi lahko izbruhnila vojna.

Več razlogov je, iz katerih hoče Nemčija Av-strijo:

1. Adolf Hitler se je rodil v Braunau ob Innu in ne bo odnehal, dokler njegova domovina Av-strija ne bo postala sestavni del njegovega tretje-ga cesarstva.

2. Verjetno je, da mnogo Avstrijcev želi, da bi bili združeni z Reichom. Ta združitev bi pove-čala število prebivalstva Nemčije od 65 na 72 mi-lionov duš in povečala bi nemško armado za 12 novih armadnih zborov.

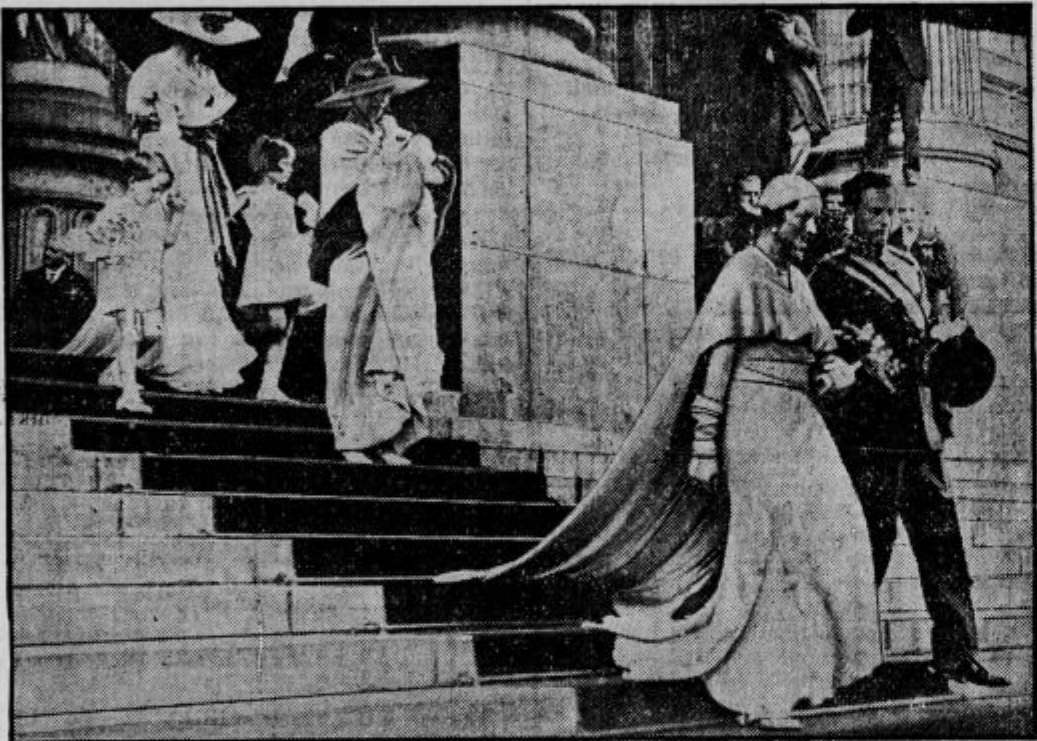
3. Ako bi Nemčija osvojila Avstrijo, bi bila Češkoslovaška obkoljena, Nemčija bi mejila ne-

Železna gora - v nemških rokah

Statistika dokazuje, da Nemčija v mirnem ča-su lahko uvozi dovolj rude, s katero bi lahko krila na pr. vojno potrebo iz leta 1917. Iz Švedske, Špa-nije in Alžirja lahko uvozi toliko, kolikor potre-buje za priprave na vojno. Lahko nagromadi veli-ke zaloge železne rude. Toda ko bi izbruhnila voj-na, bi bila Nemčija navezana samo na svoje rud-nike, ker je na morju šibka.

Gora železne rude je danes že last nemške je-klene zveze, toda Nemčija bi rada, da bi ta gora bila v njenih mejah. Prav malo obiskovalcev Av-strije žrtvuje toliko truda, da bi si ogledali ta zemljepisni činitelj mednarodne politike. Vlak za-pusti ob 10 zvečer Dunaj in čez dve uri pripe v Leoben. Do zore lahko prenočite v odličnem ho-telu, ki je last močnega Alpinskega rudarskega društva, sedanjega lastnika gore železne rude. Zjutraj odpelje mešani vlak, ki pelje s seboj tudi nekaj popotnikov. Ta vlak mora na svoji poti pre-magati višinsko razliko 900 metrov. Točno ob 9.30 smo prispeli na vrh gore železne rude.

Rimljani so bili prvi, ki so zasekali lopate v goro železne rude. Celotno stoletje so delali, da so pridobili eno tona. Danes lahko prodreš s stroj-nimi svetri do globine gore. Gošta mreža vodi ognjeno iskro v istem času do kakih 300 min, ki razpočijo s silnim pokom in dinami izgraja iz gore ogromno maso rude. Na ta način pridobijo dnevno 6000 ali še več ton rude, ki da okoli 50% čistega železa. V najboljšem letu, to je v letu 1916, je dala gora 2.260.000 ton rude. Lansko leto je proizvodnja padla na 270.300 ton. Letos računajo, da bodo pri-dobili 400.000 ton. Nemčiji je potrebno vsekakor več železne rude, kakor je pridobi Alpinsko ru-darsko društvo. Prodaja v Nemčiji je danes otež-kočena z voznim tarifom. Toda Alpinsko rudarsko društvo potrebuje nemški koks in vagoni, ki pri-

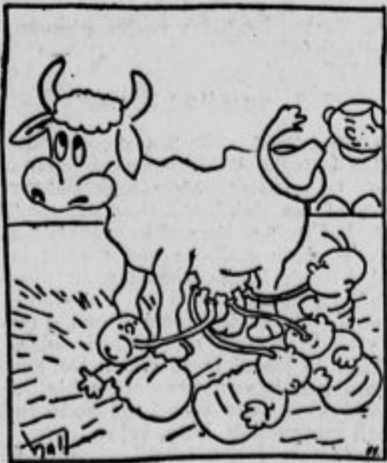

Drugega sina belgijskega kralja so pravkar krtili v cerkvi St. Jacques v Bruslju. Nadehi so mu ime Albert. Slika kaže kraljeviški par, kateremu sledi dvorna dama, ki nese krščenca

posredno na Italijo in bi bila samo 160 km odda-ljena od Jadranskega morja. Nemčija bi mejila na Madjarsko in tako bi lahko izvajala pritisk na Ro-munijo, tretjemu cesarstvu bi bila dana možnost napredovanja proti Crnemu morju in s tem proti vsemu vzhodu z njegovimi ogromnimi razdaljami, ki bi lahko zadovoljile najdrznejše imperialistič-ne fantazije.

4. Združitev z Avstrijo bi povečala notranji trg Nemcev. Prinesla bi nekaj prednosti in obr-nila pozornost od sedanjega gospodarskega sta-nja v državi, ki je silno slabo in se stalno slabša.

5. Končno bi združitev imela za posledico, da bi se gora železne rude znašla v notranjosti nem-ških meja. Goro železne rude smo našli na zad-njem mestu, toda to ni eden izmed zadnjih razlo-gov, radi katerih hoče Nemčija Avstrijo. Nemčija mora zdaj dve tretjini svoje porabe železne rude uvoziti iz inozemstva. Versajski mir je vzel Nem-čiji tri četrtine rudnikov železne rude. Ko je Nem-čija izgubila rudnike v Alzaciji in Loreni, v Lu-ksemburgu in začasno tudi v Posaarju, je bila njena vojna kapaciteta silno prizadeta.

Danes velja v trgovini geslo: Neposredno od proizvajalca do konsumenta!

Pravi iskren prijatelj je biser, ki se sve-ti v temi.

Nekaj časa v italijanskih rokah

Po vojni je prispel Camillo Castiglioni, veliki italijanski izkoriščovalec inflacij, ki je zaradi raz-vrednotenja valut zaslužil ogromno premoženje, a ga je zopet izgubil. Nekaj časa je bila gora že-lezne rude v železnih rokah. Za njim se je pojavil Hugo Stinnes, ki je stavil to goro že v svoj fan-tastičen inventar. Dalje srečate ime dr. Zimmer-manna, komisarja Zveze narodov za Avstrijo. Kopčno Vögler, nemški železni magnat, katerega jeklena zveza je zdaj lastnik gore železne rude. Strani v tej knjigi gostov, ki so se odprle po iz-bruhu svetovne vojne, pričajo o potresu, ki je za-del vso Evropo. Prvi gostje, ki so se poslej vpisali, je bilo troje detet magnata orožja Škode. Družine teh magnatov si lahko še vedno dovolijo izlet na goro železne rude.

Iz vsega tega si lahko bralec sam napravi za-ključek. Nemčija se ne bo odpovedala Avstriji v prvi vrsti radi tega, ker za svojo vojno industrijo neobhodno potrebuje avstrijsko goro železne rude.

Ali je to prizor z naše ali francoske reviere, pač nič ne izpremeni na dejstvu, da so gospodinje, ki si lahko takšen odmor privoščijo, zavidanja vredne — četudi se ne vrnejo k mam! z veselo novico: Naša sem ga!

Kako se izražajo opice

Šimpanz je iskren, gorila se brzda, gibone zameži, opica-kapucinka kaže jezik

Artikularni jezik opic je zelo omejen. Za iz-ražanje čustev ima opica kvečjemu ducat artiku-liranih glasov; da bi jo razumeli, se zateka k mimiki.

Opice so organsko urejene za bivanje na dre-vesih in se ne morejo primerjati s človekom, ki hodi pokonci. Svoje roke samo izjemoma rabijo za izražanje svojih čustev in ne posnemajo člo-veka.

Posamezne vrste opic se med seboj glede iz-ražanja zelo razlikujejo. Opazovanja so dognala, da se šimpanzi drugače izražajo kakor pavijani ali pa opice kapucinke, dasi so gotova znamenja lastna vsem vrstam opic. Oko je n. pr. pri opicah edini važnejši organ za govorjenje. Opice oko lahko prosi, vpraša, preti; lahko je žalostno ali veselo, prijazno ali ježno. Opice oko je kakor člo-veško, lahko gleda v kakšno reč ali pa v daljavo, tako da se zenica razširi ali skrči. Zelo pogosto uporabljajo opice čelne in obrvne mišice pri govorjenju, ušes pa ne. To, kar čutijo, ponajveč iz-ražajo z gobcem, očmi, kretnjami in obnašanjem.

Skrpanje z zobmi in zdehanje navadno kaže, da so razjarjene in pripravljene za napad. Opica, ki zdeha, ni zaspana, ampak jezna. Opica, ki brblja z ustnicami in giblje z jezikom, je zadovoljna.

Izraz šimpanzovega obraza zanesljivo izraža to, kar žival čuti, ker je popolnoma nebrzdna. Za-losten šimpanz nabere zgornjo ustnico in dvigne mišice okoli nosu. Kadar ga kaj boli, zija in kaže zobe. Gobec razburjenega šimpanza postane spi-čast kakor rilec in v kotih gobca se vidi značilno igranje mišic. To je videti kakor zaničljivo sme-janje, kar pa gotovo ni.

Gorilove emocije izdajajo gube okoli oči. Zelo zanimiv je iskajoči, inteligentni pogled njegovih oči. Izraz svojega obraza v splošnem zelo brzda. Razburjen gorila je bolj miren in rezerviran kakor šimpanz. V splošnem je prijazen in nekoliko ža-losten. Kadar škriplje z zobmi in steguje svoje roke proti dozdnevemu sovražniku, je razdražen. Kadar razmišlja, rad naslanja svojo glavo na roko. Nekoč sem videl gorilo, ki mu je nekaj ostalo v zobu, ko je požrl svojo delež. Z žalostnimi, očitajo-čimi očmi je skušal opozoriti čuvaja na to in celo z roko kazal na zob.

Gibone je težko proučevati. Če se siamski gibbon prestraši, odpre gobec in oči na široko in strmi. Na to, da bi se branil, niti ne misli ne, ampak samo gleda, kako bi zbežal. Močnejši ame-riški giboni, ki se lažje branijo, na pol zaprejo oči, kadar so prestrašeni. Giboni so v ujetništvu zelo žalostni; morda pogrešajo svojega ljubljene-ga drevesa. Te opice, katerih bivališče so vrhovi dre-ves, so na tleh okorne. Siamski gibbon pije vodo tako, da jo zajame z roko in srebje iz dlani. Ko-lobin z belimi pleči ne pobira hrane z roko, am-pak se ji približa z gobcem. Nekatere teh opic so nekako ošabne in v splošnem ne marajo hrane. To je zaradi tega, ker imajo v svoji tropični do-movini vsega v izobilici.

Mandrill je edina opica, ki se »režič v člove-škem smislu. Kadar ima koga rad, dvigne kote gobca in kaže zobe. Kadar je razburjen, kima in izpreminja barvo.

V splošnem pa, kadar opica kaže zobe, po-meni, da hoče ugrizniti, dasi po navadi ne izgubi tako hitro svojega dostojanstva. Rada ima, da se je ne prezre, da jo kdo boža in se ji dobrika.

Jubilej znamenitega samostana

Thurnfeld v Hall-u pri Inomostu

75-letnico obstoja praznuje te dni po Avstriji in vseh obmejnih državah sloveči ti-rolski samostan Thurnfeld (imenovan po 4 stolpih, ki tvorijo vogale samostanske-ga obzidja). Je to zavod se-ster reda Marijinega Obi-skovanja, ustanovljenega po sv. Francišku Saleškem. — Dne 1. julija 1858 je takratni dekan mesta Hall dr. Weber slovesno umestil prve redov-nice, došle iz Beuerberga na Bavarskem — v novi, za silo prirejeni redovni hiši — ne-kdanji pristavi avstr. nad-vojvodine Magdalene. Iz ne-znatnih začetkov je v teku let nastal današnji veliki za-vod. Danes šteje družina sa-mostana, ki ga ima v prijetnem spominu tudi več naših obiskovalcev gorate Tirolske, nad 60 redovnic razl. narodnosti — med nji-mi sedem Slovencek — ne vstevši gojenk, ki leto za letom iz raznih evropskih držav obi-skujejo ta sedaj na višku stoječi vzgojni

Njene oči lahko mlo prosijo, dasi se istočasno okoli oči kaže prezir.

Ameriška opica kapucinka se od opic starega sveta zelo razlikuje. Neprestano brblja in cvrči in kaže svoj jezik v znak jeze pa tudi zadovoljnosti. Njen rep je zelo spreten; rabi ga kot peto roko. Po drevesu pleza kar mehnično, ne da bi kaj pazila. Če pride do ovire, ji služi rep kot zasilna zavora.

Opice mimika ima zelo malo skupnega s člo-veško. Njene kretnje in njeno obnašanje pač spo-minja na človeško, ni pa slično njegovemu. Nje-nega obnašanja ne smemo razlagati s človeškega vidika.

Rusija kupuje letala na Angleškem

Načelnik ruskega letalstva Alksnis (s klobukom) in sovjetski poslanik Maiksi (poleg njega) ogledujeta angleška letala na letališču v Londonu. Alksnis je prišel na »letalski dan« v London. To pri-ložnost je porabil za nakup angleških letal za svojo domovino

Zavozil jo je

»Ali vam je znano, da je dr. Zdravilski umrl? Pomislite, bil je komaj 35 let star.«

»Vem! V ostalem ne bi nikdar zaupal zdrav-niku, ki tako mlad umrje.«

Vse ideje so navadno prelepe, da bi se uresničile. Zato se uresničujejo le manj lepe.

MLADI SLOVENE

Ljudek Tramov:

Duško trese hruško

Ej, naš mali Duško,
to vam je možak!
Spravi se na hruško,
zvito kot lisjak.

Hruške z vej frčijo,
on se pa smehlja,
ker po leteh grmijo,
kot bi toča šla.

Skrivoma na skedenj
znosi hruške sam;
to bo za ves teden
požeruh — ham!

In ko vse pospravi,
hm, — nad hruško zdaj:
že se z njimi davi,
hrušta, da je kaj.

Ej, naš mali Duško
stoka in leži
pod obrano hruško —
Trebuh ga boli...

Štirje modrijani

Petelin:

Kikiriki, se že dani.
S postelje, zaspanci vi!
Ura rana — ura zlata.
Sreča trka vam na vrata!

Mačka:

Kdor kot jaz, mijav, mijav,
snažen je, ostane zdrav!
Če je v hiši vzoren red,
tekne tudi skromna jed.

Kraja:

Mumumu, kdor samo nase
misli in lenobo pase,
ta ni vreden, da živi.
Žrtve blagoslov rodi!

Ptica:

Če se slabo ti godi,
ne obupaj, trillili!
Košček sreče tudi nate
čaka sredi solne trate...

Križem kražem — nič ne lažem

V Afriko nad divje zverine so hoteli.

V Veliki Kaniži na Ogrskem je policija prišla tri mlade dečke, ki so si skušali potolažiti glad s tem, da so nabirali gobe po gozdu. Dečki so povedali, da so ušli z doma, ker hočejo iti v Afriko nad divje zverine in obogateti z zlatom, ki ga bodo tam nakopali. S seboj so imeli tri samokrese, denarja pa nič. Nameravali so potovati do Reke, kjer bi se vkrcali na kakšno ladjo, ki bi jih pripeljala v Afriko. Če bi se jim to ne posrečilo, so hoteli na Reki ukrasti čoln in v njem odveslati do Afrike.

Policija je dečke ročno odposlala nazaj k staršem. Sarši so dečkom pojasnili, da se v pravljicah ta ali oni mladi junak pač lahko preloče skozi vse nevarnosti potovanja v daljno Afriko in tam doživlja najrazličnejše pustolovščine; v resnici pa je stvar čisto drugačna... Na žalost je tako in nič drugače!

Potovanje okoli sveta.

Tudi dve mladi deklici v Avstraliji sta zahrepeneli po širnem svetu. Prva deklica je bila stara 12 let, druga šele 9 let. Na skrivaj sta se utihotapili na parnik »Orzovae«. Bili sta prepričani, da bo parnik plul okrog sveta. Pri sebi sta imeli prav majhno vsoto denarja, ki pa naj bi po njunem mnenju zadostovala za potovanje. Skrili sta se v kabino blizu radijskih strojev. Tam so ju zaslišali, ko je bil parnik že na visokem morju. Morje je bilo zelo viharno, zato deklici niso mogli poslati nazaj s pilotskim čolnom. Vzeli so ju morali s seboj do pristanišča Adelaide. Deklici sta sredi vožnje zboleli in neprestano jokali. Ko je parnik priplul do pristanišča, so deklici odondod poslali zaskrbljenim staršem nazaj. Tako se je njuno »potovanje okoli sveta« klavrno končalo...

Pastir in kamela

Star pastir, ki je živel vsa leta na samotni planini, je nekega dne prišel v mesto, kjer je imel velik cirkus svojo predstavo. Že večkrat je slišal, da človek lahko vidi v takih cirkusih mnogo zanimivega, zato je sklenil, da gre tudi on v cirkus. Rečeno — storjeno.

Predstava je bila napovedana ob dveh popoldne. Pastir je imel še pol ure časa, da si ogleda živali, ki so bile razstavljene v raznih oddelkih. Ogledoval si je živali z velikim zanimanjem, saj o nekaterih izmed njih še nikoli ni slišal ne bral. Nazadnje je obstal pred kamelo. Kar zazijal je od začudenja. Takšne čudne živali niti na slikah še nikoli ni videl. Ljudje so že zdavnaj odšli k predstavi, pastir pa je še vedno stal pred neznano živaljo in si jo ogledoval od vseh strani.

»Hentana stvar,« je modroval, majal z glavo in se čudil, »hentan stvar, kakšna pošast pa je to? Gobe ima preklekan kakor zajec, pa ni zajec. Na nogah ima parklje, pa ni krava. Vrat ima zakrivljen kot jarem in kakšno grbo ima na hrbtu!« Ko si jo je do dna ogledal, je krepko pljunil predse, se obrnil proti izhodu in zabrunda:

»Nak, tega pa že ne verjamem! Takšne živali ni nikjer na svetu!«

V deželi Narobesvet

(Nadaljevanje)

Ko je Tonček kraljični Lepotični pojasnil, kaj se pravi pisati in računati, in je kraljična vse to do pičice razumela, tako razumela, da je vedela še manj ko prej, kaj je pisanje in računanje, je dejal:

»Kraljična Lepotična, ali te smem nekaj vprašati?«

»Le vprašaj, le!« mu je milostno dovolila.

»Povej, zakaj ne vzameš za moža raje kakšnega princa? Jaz sem čisto navaden, reven dečko. Doma sem pasel krave in gosi. Izberi si princa za moža in ne mene!«

»S principi ni nič!« je odkimala kraljična Lepotična z glavo in se zaničljivo namrdnila. »Princi ti ne znajo drugega ko vladati. Ti pa znaš tudi pisati in računati in še krave in gosi pasti navrh — imeniten mi boš mož! Takega kralja potrebuje dežela Narobesvet! Če znaš pasti krave in gosi, boš znal pasti tudi mene in zveste državljanke svoje.«

»Ampak...« je hotel Tonček ugovarjati. Nikakor se ni mogel sprijazniti z mislijo, da bi postal mož prelepe kraljične Lepotične z velikansko bradavico na nosu in še večjo grbo na hrbtu.

»Nič ampak!« ga je odločno prekinila kraljična Lepotična. »Vse je že domenjeno in mirna Bosna!«

Tonček se je ugriznil v jezik, kajti imel je v ustih hudo besedo, pa si je mislil: »Počasi, počasi fant! Se bom že še kako izmotal iz neprijetnega položaja.«

»Veš kaj?« se je domislila kraljična Lepotična. »Pojdiva na trg, da si nakupiva to in ono za svatbo.«

»Pa pojdiva!« se je udal Tonček, čeprav bi bil kraljični Lepotični iz svoje jeze najraje zabrusil v obraz: »Prismodična si, ne pa Lepotična!«

In sta šla. To se pravi: nista šla, nego sta sedla v kočijo, v katero je bil vpržen ogromen pajek, in se imenitno peljala tja.

Ko je pajek pridiral do trga, sta kraljična in Tonček izstopila. Tonček se je radovedno ozrl naokoli, da bi videl, kakšno robo prodajajo

v deželi Narobesvet na trgu. Pa je bilo njegovo presenečenje tolikšno, da je široko zazijal in komaj premagal smeh, ki mu je silil iz grla.

Trg je bil kar posejan z velikimi in majhnimi stojnicami. A vse te stojnice so bile — prazne.

»I, kaj bova pa kupila tu, saj nič nimajo!« se je obrnil h kraljični Lepotični.

»Kako, da nimajo?« ga je po strani pogledala kraljična Lepotična. »Ali si slep in gluhi, kali? Boš kar koj videl, koliko robe si bova nakupila.«

In sta stopila k prvi stojnici, v kateri je sedel star očevec. Od časa do časa je široko zazehal.

Tonček je napeljal oči, da bi zagledal vsaj eno reč, ki bi bila podobna čemurkoli, celo pod stojnico je pokukal — nikjer niti sledu o kakšni robi. Samo velika tehničica je ležala pred starim branjevcem.

»Oče, kaj pa prodajate?« ga je pobaral.

»Kaj prodajam?« ga je očanec debelo pogledal. »Saj vendar vidiš! Dolgčas prodajam. Koliko pa bi ga rad? Pol kile ali celo kilo?«

»Kar celo kilo ga dajte!« je z najresnejšim obrazom zahtevala kraljična Lepotična.

Očanec je takisto resno segel s pestjo v praznino predse, vrgel na tehnično kupček dolgega časa in ga vrgel na tehnično.

»Dobro merico sem dal, presvetla mi kraljična!« je prijazno dejal, ko je dolgčas zvil v papir in ga izročil kraljični.

»Koliko pa stane?« se je zarežal Tonček, ki je bil prepričan, da je vse skupaj samo šala.

»Očanec pa je hitro odgovoril:

»Tri piškave orehe.«

»Drago je, pa naj bo!« je dejala kraljična Lepotična. Segla je v torbico, v kateri je imela vse polno piškavih orehov, ter jih izročila branjevcu.

»Lepa hvala!« se je zahvalil očanec in se vlijudno klanjal. »Se priporočam še za drugič!«

Tonček in kraljična Lepotična sta z nakupljenim dolgim časom stopila k drugi stojnici. (Dalje prih. nedeljo.)

Pepček poje v radiu

Pepčkovi starši so bili zelo revni. Živeh so v baraki daleč zunaj mesta. Niti sosedje bližnjih barak, ki jim je tudi huda predla, niso slutili, kako zelo se morajo Pepčkovi starši boriti za kosček ljubelega kruha, da preživijo številno družino, ki je poleg dvanastletnega Pepčka štela še sedem drobljancev. Starši so svojo revščino raje zamolčali, kakor pa da bi morali poslušati sočutne besede in prenašati radovednost sosedov, ki bi itak ne mogli ali pa tudi ne hoteli pomagati. Rečeva ničesar bolj ne boli kakor pomilovanje, za katerim se navadno skriva zlobnost in škodoželjnost.

Pepček je vse to videl in kot zgodaj dozorel otrok tudi razumel skrb svojih staršev. Pepček bi ne bil otrok današnjega časa, če bi na vse načine ne skušal pomagati svojim staršem. Medtem, ko so se njegovi tovariši igrali na ulici, je Pepček sedel v sobi in tuhtal in tuhtal, kaj naj bi napravil, česa naj bi se lotil, da bi pomagal svojim staršem. Staršem o vsem tem ni ničesar povedal; zapel se je vsako popoldne v sobo, porinil šolske knjige od sebe in premišljeval.

Ko je tako nekoč zopet preresetaval, kje bi dobil kakšen zaslužek in s tem denar za starše, je nenadoma zaslišal skozi odprto okno iz vile, ki je stala v bližini, glas radio napovedovalca:

»Po kratkem odmoru se prične otroška ura. Vodila jo bo radio tetka!«

In res, ko je radio kukavica trikrat zakukala, se je oglašila radio tetka in povedala, da bodo otroci zapeli.

Pepček je ves zamaknjen poslušal srebrne otroške glasove. Ko so odpeli, je naka punčka deklamirala »Mamica moja je strašno bogata«. In tako je šlo naprej. Vrstile so se pesmi in deklamacije, pa tudi šaljivi otroški prizorček je bil vmes. Dolge pol ure je trajalo to otroško rajanje v radiu.

Ko je zvočnik utihnil, se je Pepček zdramil iz svoje zamaknjenosti. Kar bled je postal od razburjenja, tako ga je prevzela ta misel.

Niti trenotka časa ni izgubil. Nemudoma se je odpravil na pot.

Celo uro je moral toči, ker ni imel denarja za tramvaj, preden je dospel do zaželenega cilja. Slednjič je vendarle stal pred ogromno palačo, kjer je bilo nad glavnim vhodom napisano z velikimi zlatimi črkami:

RADIO POSTAJA

Pošteno truden in zasopel je bil, ko je stopil v ogromno vežo v velikanskimi okni, ki so segala od tal prav do vrha stropa. Nad mizo v kotu je bilo

napisano: »Prijava se sprejemajo tukaj!« Z boječimi koraki je stopil Pepček k mizi, za katero je sedel črnogledi in z velikimi očali oboroženi vratar.

Pepček se je globoko priklonil pred milostnim gospodom vratarjem.

»No, kaj bi pa rad, mali?«

Pepček se je okorajžil in pogumno povedal:

»Rad bi govoril z radio tetko!«

Še dolgo je odmevalo od sten, ki so bile obite s ploščami:

»Tetka... tetka... tetka...!«

Pepček se je svojega poguma ustrašil in bi najraje kar pobegnil. »Če ne pobegnem, me bo pa vratar vrgel skozi vrata,« si je mislil.

Toda vratar je bil kljub svoji nič kaj prijetni zunanjosti prijazen mož in je povedal Pepčku:

»Kar v drugo nadstropje idi! Vrata št. 206.«

Pepček samemu sebi ni verjel, da se je tako srečno izteklo. Krepko je pritisnil roke na prsi, da se ne skoraj nohti zajedli v meso, in stisnil usta, da ne bi zavriskal od veselja, ko je stopal mimo vratarja dalje po stopnicah v zgornje prostore.

Ves čas si je ponavljal v mislih pogovor, ki ga je pa po svoje prikril in obrnil: »Začetek dober, vse dobro!« Radio tetke se ni niti najmanj bal, saj je že nešteto krat slišal njen blagi glas v zvočniku. Prestopal je kar po tri stopnice, da bi bil prej na vrhu. Toda sobe radio tetke ni bilo tako lahko najti. Na vseh koncih in krajih je videl vse polno stopnic in hodnikov. Ni vedel, kam bi se obrnil. Zato je krenil kar v prvi hodnik, zavil okoli ogla, toda sobe št. 206 še vedno ni našel. Šel je dalje, gledal številke nad sobami in slednjič, ko je prehodil že nešteto hodnikov, le našel tli zaželeno sobo radio tetke, nad katero se je blestela št. 206. Obraz mu je kar zažarel od sreče, zdelo se mu je, da se čnu še okrogle številke do brodušno nasimhajo. Pogum mu je zrastlel in odločno je potikal.

Ker mu ni nihče odgovoril, je kar vstopil. Zagradil je staro gospo, ki je bila tako zatopljena v svoj časopis, da ga ni videla vstopiti.

Pepček je nekaj časa neodločno vrtel klobuk v rokah, slednjič pa se je le opogumil in tiho rekel:

»Dobro dan!«

Tedaj je odnekod nenadoma zadonel globok bas:

»Pozor! Pozor!«

Dečko se je pošteno ustrašil. Pa se je kmalu opomogel od strahu, ko je videl, da je v sobi ogromen zvočnik, iz katerega je prihajal ta glas. Tudi stara gospa je pogledala izza svojega časopisa in fantu odzdravila:

»Dobro dan! Kar v sosedno sobo pojdi! Drugi so že tam. Imamo še pol ure časa, preden pride demo na vrsto.«

Rekši se je stara gospa spet zatopila v svoj časopis...

Kaj, da bi bila stvar tako enostavna? Preveč lahko se mu je vse zadelo! Obotavljal se je še trenutek. Stara gospa, ki je gotovo radio tetka — saj jo je spoznal po glasu — ga najbrž smatra za enega izmed otrok, ki nastopajo ob njeni uri. Treba mu je torej atopiti samo v sosedno sobo in že je bil na cilju svojih želja! Pepček je bojeval hud boj sam s seboj, če ne bi raje tetki povedal, da se je zmotila. Ustrašil se je: mogoče ga bo potem zavrnila in tedaj bi bil ves njegov trud zaman.

Storil je, kar mu je dejala radio tetka, in vstopil v sosedno sobo.

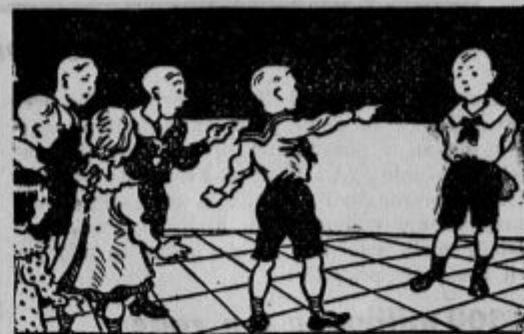
Tam je že bilo zbranih kakih deset ali dvanajst otrok, dečkov in deklic.

»Holaj, novince smo dobili!« je zavpil v dirandaj med ščebelajočimi otroke debel dečko, ki je moral biti že najmanj štirinajst let star. »Kaj pa iščeš tukaj?«

»Mislim sem... Hotel sem...«, se je začel opravičevati Pepček, pa se mu je zataknilo in rdečica ga je oblila. Spomnil se je, kako je prav za

prav tetko nalagal. Postal je ves zbezan; nobene besede ni mogel več spregovoriti.

Postalo ga je sram in je povedal resnico: »Saj sem hotel radio tetko samo vprašati, če bi smel tudi jaz nastopiti, pa me je tetka zamenjala in me poslala k vam.«

Hrušk in trušč: »Tetka, tetka, sem se je nekdo utihotapil, ki ni noben radio otrok!«

Otroci so zdrveli v sosedno sobo k radio tetki. Tetka je odložila časopis in nič kaj prijazno pogledala vsiljivec:

»Stopi bliže, mali! Kaj pa iščeš tukaj? Kako si sploh prišel sem? Saj te niti ne poznam!«

In je Pepček, boreč se s solzami, povedal svojo zgodbo: kakšna revščina je pri njih doma, kako je hotel staršem pomagati, vse je povedal po resnici.

Radio tetka je izključila zvočnik in poslala otroke, ki so napeto poslušali Pepčka, nazaj v sosedno sobo.

Popolnoma tiho je postalo v sobi. Pepčku je srce močno utripalo. Zdaj bo, kar bo!

»Tetka je Pepčka potegnila k sebi in mu božala kodrolaso glavo:

»Kaj pa znaš, Pepček? Veš, če hoče kdo pri nas sodelovati, mora tudi kaj znati.«

»Peti znam,« je povedal Pepček. »V šoli sem imel v petju vedno najboljši red.«

»Pa mi katero zapoje!«

In je Pepček zapel tisto lepo narodno pesem: »Oj, ti preljubi, dragi dom!« Sprva mu je glas trepetal, potem pa je šlo vedno boljše in končal je že kar korajžno.

»No, saj gre! Kar lepo si zapel. Še operni pevec lahko postaneš. Čakaj, saj res, še danes lahko nastopiš. Boš pa izven napovedanega programa zapel pesemko, ki so jo pjavkar tako lepo zapel, kot poseben vložek. Toda ravno tako lepo, kakor si jo sedaj! Si razumeš?«

Dečko je seveda veselo pritrtil.

Čez pol ure je velika oddajna dvorana odmevala od emeha otrok. Peli so, se igrali, deklamirali in tudi Pepček je odpel svojo pesmico pred malim pravokotnikom iz marmorja, ki visi na vrvi v kovinskem krogu in ki se mu pravi mikrofoni.

Ko je bilo vse končano, je radio tetka razdelila vsakemu otroku par kovačev in še denar za vožnjo s tramvajem povrh.

»Mama, mama, poglej, kaj sem ti prinesel!« je ves žareč že od daleč kričal Pepček. »Denar, ki sem ga sam zaslužil. Moj prvi zaslužek! V radiu sem pel! In bom še pel, juhuu! Radio tetka mi je rekla, naj pridem spet prihodnji četrtek.«

ZA BISTRE GLAVE

Rešitev izpolnjevalke

Na mestih, kjer ležijo črtice, bi morale stati te-le besede (rime):

Vrne — ptica — sanja — dnevi.

Pravilnih rešitev je bilo 46. Za nagrado je bila izžrebana Dežica Jan, učenka IV. razr. v Zagorju ob Savi.

IZPOLNJJEVALKA: ANGELČKI JOKAJO

Angelčki jokajo — Majda pa se smeji:
Majda ne uboga nič; Sem mar konjič?
mama je žalostna, Šiba za otroke je,
očka pa grabi — očka, ne —!

»Čakaj me, čakaj, ti »Dobro!« beseda je
grdi otrok! očkova mrka.
Z bičem dobiš jih zdaj: Šibo pograbi, z njo
pika — —! Majdo — — —

Angelčki jokajo,
Majdica reva
pesemco bridko zdaj
v kotu — — —

Na mestih, kjer ležijo črtice, postavite zraven spadajoče besede. Vsaka črtica pomeni en zlog.

Ena izmed pravilnih rešitev bo izžrebana za nagrado.

Rešitve pošljite najkasneje do četrтка, 12. t. m., na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenca« v Ljubljani.

STRIČKOV KOTIČEK

Dragi Kotičkov striček! — Prvič se oglašam v Tvojem kotičku. Najprej Te lepo pozdravim in Ti sporočam, da zdaj nabiram rdeče maline. V kratkem Ti jih pošljem polno košarico. Napravi si iz njih mlinovce, ali pa jih pojiej. Slišala sem, da si že star in brez zob, zato se Ti bodo maline kar prilgle. Jeseni pa Ti pošljem zvrhano košaro lesnikov. Prj nas rastejo namreč samo maline in lesniki, ker sem iz gozda doma.

Če sem Te kaj užalila s svojim pismom, dragi striček, mi odpusti!

Lepo Te pozdravlja Tvoja Stanislava Zelnik, učenka III. razr. v Jelen-dolu pri Ribnici.

Draga Stanislava! — Tudi jaz upam, da se mi bodo maline prilgle. V blaženem pričakovanju se zavijam oči in požiram kakor oreh debele aline. Da, da, Ti si res deklica, kakor se spodobi in dobro veš, kaj mojim brezzobim zobem ugaja in kaj ne! Torej glede malin je vse v redu in prav. Glede obljubljenih lesnikov pa se še nisem odločil, ali naj jih sprejemam ali ne. So namreč moji brezzobi zobje ob mislih nanje začeli ljuto škepetati, takšen neznan strah jih je obšel pred njimi. Ampak do jeseni je še daleč. Do takrat mi bodo nemara zrastle novi brezzobi zobje, ki bodo mnogo bolj hrabri, tako hrabri, da bodo tudi lesnikom upali napovedati ljuto vojno.

Na junško svidenje torej — Kotičkov striček.

Učitelj: »Torej ališali ste, otroci, da se zemlja suče okoli sonca.«

Jožek v zadnji klopi dvigne roko in vpraša: »Gospod učitelj, okoli česa pa se zemlja suče zvečer, ko sonce zaide?«

Kdor išče hladen in miren kotiček ter dobro in ceno postrežbo, naj obiše našo **Zadružno klet, Kongresni trg 2** Oddaja se tudi vino na debelo po ugodnih cenah

Društvo „Dom slepih“ v Ljubljani

Poročilo o 11. rednem občnem zboru

Društvo „Dom slepih“ v Ljubljani je imelo na svoji 11. redni letni občni zbor. Predsednik stolni župnik in kanonik g. dr. Tomo Klinar je po pozdravu opisal, kako se društvo stalno prizadeva, da naposled vendarle odpre slepecem lasten dom. Koncem 1933 je kupilo društvo v ta namen Strahlov grad pri Stari Loki na Gorenjskem. Spočetka bo sprejelo le odrasle slepce v svoje okrilje, ko bo pa lahko razpolagalo s svojo naloženo glavnicjo, pa zgradi posebni objekt za slepo šolsko dečo, ki se nahaja začasno v Kočevju.

Zahvalil se je za naklonjenost in pomoč zlasti g. banu in banovinskim svetnikom za nakazano podporo društvu, časopisu, ki je vedno podpiralo društvo s primernimi noticami, kooperativnim članom odbora, istočasnim čuvarem ameriškega sklada, g. senatorju dr. Vladimirju Ravniharju in dr. Miljutinu Zarniku, zlasti pa g. Josipu Remsu, ki se nahaja še v stalnem stiku z ameriškimi Slovenci, ki so pred leti zbrali veliko vsoto in so jo poslali za svoje slepe rojake v staro domovino.

Spomnil se je v hvaležnih besedah občin, ki navzlic splošnemu obubošanju kažejo potrebno razumevanje za društvo. Toplo zahvalje je izrekel g. notarju dr. Kuharju za njegovo nesebično brezplačno poslovanje v pravnih zadevah za društvo „Dom slepih“, društveni tajnici ge. prof. Minki Skaberne-tovi, ki je z ostalimi odborniki, gospodi Josizino Cvelbarjevo, Marijo in Ružo Sadarjevo, Maruško Vrtovčevico in Vito Župancem organizirala prireditve „Dneva slepcev“ dne 2. in 3. junija, ter vsem malim darovalcem, ki so se med letom spomnili s svojimi prispevki društva „Dom slepih“. Gospod predsednik je počastil spomin v letošnjem letu umrlih članov in dobrotnikov društva. Naposled je še posebej pozdravil navzočega zastopnika Podpor. društva slepcev in prešel k ostalim točkam dnevnega reda.

Tajnica ge. prof. Minka Skaberne-tova je podala še podrobnejše poročilo: Razmere društva so se glede števila članov izdatno zboljšale. Sedaj šteje društvo 10 ustanovnih članov, vmes dve korporaciji, 121 rednega in 105 podpornih članov. Bilanca dela v letošnjem letu je bila posebno ugodna. Izvršil se je nakup Strahlova gradu za bodoči dom slepcev, kar je glavni namen društva. Priredila se je v dnevi 2. in 3. jun. javna zbirka po ljubljanskih ulicah, ki naj bi ojačila finance društva in povzdignila propagando glede zanimanja javnosti za naše slepce.

Pred nakupom Strahlova gradu za dom slepcev je naprosil odbor g. bana, da je dal pregledati po zastopnikih oddelka za soc. politiko in nar. zdravje ter zastopnikih tehničnega oddelka kr. banske uprave vse prostore omenjene stavbe; prosil tudi za izdelavo proračuna za adaptacijska dela. Ogled se je izvršil. Strokovno mnenje g. dr. Ernsta Mayrja, inšpektorja oddelka za soc. politiko in nar. zdravje, ter g. inž. Josipa Crniva, pristava tehničnega oddelka kr. banske upr., ki sta si bila ogledala posestvo do potankosti, je bilo ugodno in odločilno. Posebni osek odbora: gg. dr. Klinar, dr. Mavricij Rus, iadornik Cvek, Josip Rems, društveni blagajnik Smersu in društvena tajnica M. Skaberna so se po več sestankih zedinili z g. industrijalcem Franom Dolencem iz Stare Loke, zadnjim lastnikom Strahlove graščine, glede nakupa gradu. Grad bi bil z društvenim premoženjem in velikodušnim darom ameriških rojakov skoraj odplačan, da niso te vloge v denarnih zavodih zadržane. Ker se društvu ni posrečilo dvigniti svoje naložene glavniče, je moralo najeti dolgoročno posojilo, da je izplačalo vsaj deloma g. Dolenca. Pomagalo si je tudi z vsoto 100 tisoč Din, ki mu jo je naklonila kr. banska uprava. Saj z nakupom doma slepcev se je društvo Dom slepih izdatno približalo tudi svojemu drugemu cilju, namreč, da postavi poleg gradu takoj, ko se finančne razmere izboljšajo, objekt za banovinsko šolo za slepe dečo, začasno nastanjeno v Kočevju.

Javnost je ta nakup zelo zanimal, zlasti pa prizadete slepe. Društvo je sprva mislilo sprejeti v Strahlov grad najprej banovinsko šolo za slepe dečo in odraslih slepcev le kakih dvajset za začetek. Skriti in javni napadi odraslih slepcev so pa odbor poučili o tem, da z denarjem, ki je bil v pretežni večini nabran za odrasle slepce, pride v poštev najprej prva določba § 2 društvenih pravil in da torej sprejme v Dom slepcev takoj le odrasle delazmožne in tiste, ki doslej niso našli primerne bivališče. Potem, ko bo pa adaptirana hiša poleg gradu, pa sprejme banovinsko šolo za slepe dečo iz Kočevja. Do tega zaključka je prišel odbor po več sejah. V ljubljanske dnevnike je dalo društvo oklic na vse šoli odrasle slepce dravske banovine, da naredijo prošnjo za sprejem v zavod.

Veliko prošelj za sprejem je pokazalo najnost otvoritve zavoda vsaj za najpotrebnejše, kljub temu, da finance društva niso razveseljive in je izredno težko izpolniti pogoje, stavljen ob pogodbi. Da bi zadostilo društvu vsem zahtevam kupne pogodbe, je skušalo prodati svoje ljubljanske nepremičnine, kar se ni posrečilo doslej. Prosilo je tudi iznova za banovinsko podporo. Ker je treba mnogo inventarja in denarja za vzdrževanje slepcev v domu, je priredilo društvo javno zbirko po ljubljanskih ulicah v dnevih 2. in 3. junija t. l. in povabilo malone vse humanitarne in nacionalne organizacije ter učiteljsko ljubljanskih in okoliških meščanskih šol, pa tudi g. novinarje na sodelovanje pri tej akciji.

Na povabilo se je odzvalo 10 organizacij, ki so naštele po velikosti zneska, ki so ga nabrale z veliko agilnostjo:

Krščansko žensko društvo pod okriljem ge. Marije Sudarjeve in Maruške Vrtovčeve; Kolo jugoslovanskih sester, Ljubljana, pod vodstvom gospe Gasperlinove;

Jadranska straža, ženska sekcija, pod okriljem gospe Marije Pirkmarjerjeve in Olge Pucove;

Društvo Knežinja Zorka, pod vodstvom brigadirjeve soproge, gospe Pekičeve;

Društvo katoliških akademikov Savica, pod okriljem gđe. Slaparjeve;

Kolo jugoslovanskih sester, Stepanja vas, pod vodstvom ge. Benedikove;

Društvo „Atena“ pod vodstvom gospe Minke Kroflove;

Klub Primork pod okriljem gospe Guštinove;

odsek Samaritanov Rdečega križa in Podporno društvo slepih.

Poleg navedenih organizacij se je posebno skazalo učiteljsko vseh ljubljanskih in okoliških meščanskih in osnovnih šol, ki je z veliko trudaljubnostjo oskrbelo prodajo blokov po hišah in trgovinah.

Ker so razen naštetih organizacij in omenjenega učiteljske zbirale denarne prispevke tudi odborniki društva „Dom slepih“ in so se oglašili še različni darovalci. Je imelo društvo za sedanje razmere res ugoden uspeh. Podpiralo ga je ob teh dneh mestno načelstvo, ki je prepustilo za potrebno centralo ob prireditvi magistratno posvetovalnico, uprava mestne in banovinske hranilnice, društva Sokola I na Taboru s tem, da so posodile denarne nabiralnice ter ljubljansko časopisje, ki je znalo s svojimi lepimi članki vzbuditi za prireditve zanimanje in je v občinstvu omililo odklonilno stališče za javno nabiralno akcijo.

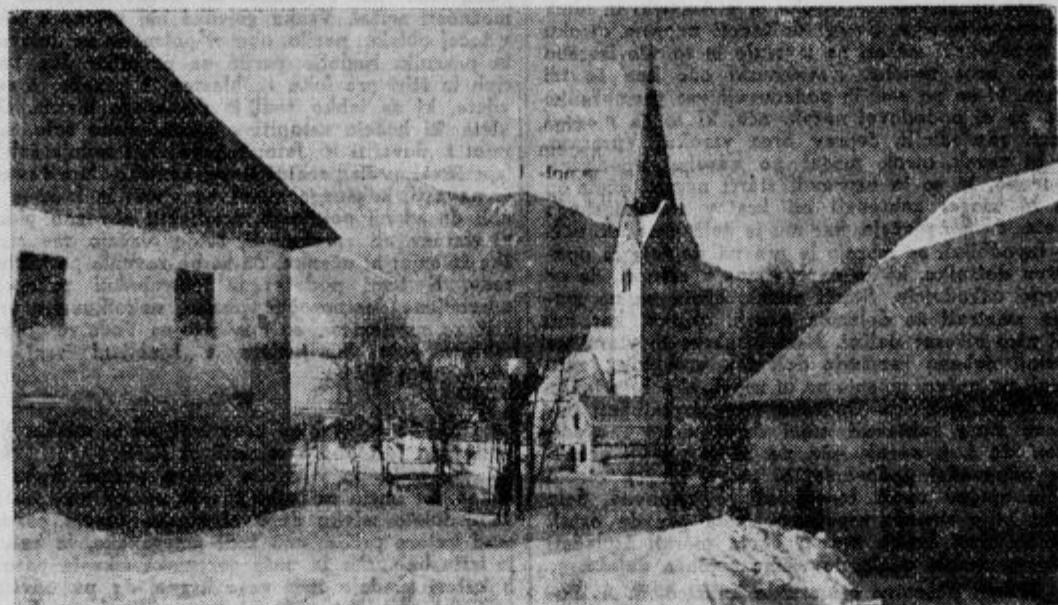
Zanimanje, ki ga je pokazala javnost v letošnjem letu za delovanje in cilje našega društva, vzbuja v vseh članih odbora upanje, da se bo razrastle Strahlov grad, bodoči dom slepcev, polagoma v vse močnejše, ki jih potrebuje tak zavod ter bo z adaptacijami in prizidavami vred sprejel v svoje lepo okrilje nad 100 slepcev iz vse dravske banovine.

Blagajniško poročilo je podal g. Smersu, pravni referent OUZD.

V preteklem letu beleži društvo največji promet od dne svojega obstoja dalje. Večina

Po jugoslovanski Koroški

Kotlje z okolico

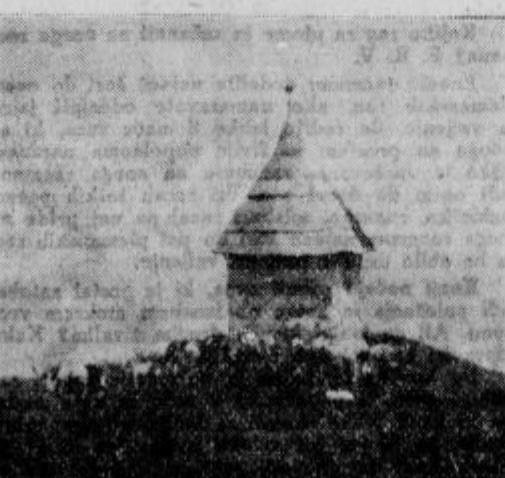

Kotlje pozimi.

4 km južno od železniške postaje Guštanj-Ravne ob vznožju Uršlje gore leže prijazne Kotlje. Radi svoje idilične lege je postal ta kraj zadnje čase priljubljeno letovišče; posebno dobro se počutijo tukaj taki, ki so potrebni oddiha, želijo miru in imajo zanimanje za naravo.

Ime Kotlje izvira vsekakor iz geografskega kraja; ravninica je res podobna »kottlu«, kateri je obdan na jugu od 1696 m visoke Uršlje gore, na jugovzhodu od selekih hribov, na severovzhodu od Brdini, na severu in zapadu od Prežkega vrha. Tudi obilo zgodovinskih znamenitosti je v lukajšnji okolici. Že župna cerkev sama se sme smatrati kot historična zgradba, ki je bila prvotno ustanovljena kot skromna kapelica dekanije Stari trg pri Slovenjgradcu, ki je spadala takrat pod upravo oglejskega patrijarha. Za časa turških vpadov v 15., 16. in 17. stoletju je bila cerkev zaporedoma izropana, zažgana in razdejana.

Deset minut od Kotelj oddaljeno letovišče »Rimski vrelci«, kjer izvira dobra in zdravilna slatina, je dobilo svoje ime po starih izkopninah, ki so se tukaj našle in izvirajo iz časa Rimljanov. Z zgodovinskega stališča je posebno zanimiv stari grad »Šrotnek«. Prvotno se je nazival »Schlangenburg«. Posestniki tega gradu so se baje za časa turških vpadov posebno odlikovali. Še danes se vidi nad vodom kamenita plošča s ščitom »Schlangenburgov« z začetnicama »H. S.« in letnica 1609.

Idila z vrha Uršlje gore.

denarnih transakcij se je izvršila sicer šele v začetku letošnjega leta, toda začetek teh transakcij sega že v preteklo leto. V l. 1933 je bilo 123.090 Din dohodkov, izdatkov pa 110.232,50 Din, prebitka pa 12.857,50 Din. — Dohodki društva so trojni: 1. najemnine, 2. članarine in 3. podpore.

Najemnina je znašala 7908 Din in je nekoliko padla napram letu 1932. Društvo do sledi napram nekaterim najemnikom, ki ne morejo plačevati v redu najemnine, ni šlo do skrajnosti. Na članarini je prejelo 1440 Din do 31. dec. 1933.

Podpore so znašale 113.742 Din. Od tega je dala 100.000 Din kr. banska uprava dravske banovine, g. Janda Franc je daroval 10.000 Din, ostalo je dobilo društvo na manjših podporah. Stroški so bili za del kupnine za Strahlov grad g. Franu Dolencu, g. notarju dr. Kuharju za takse in pristojbine, davke, vzdrževanje nepremičnin in razno poslovanje, vsega skupaj 110.232,50 Din.

Premoženje društva je znašalo dne 31. dec. 1933: v gotovini 6.220,25 Din; v denarnih zavodih z ameriškim sklodom vred 959.189 Din in 44 par; v nepremičninah 1.574.756,80 Din; pri dolžnikih 13.305 Din.

Ker je tega dne dolgovalo za Strahlov grad 880.000 Din, je znašalo čisto premoženje društva dne 31. dec. 1933: 1.673.471,49 Din.

Razrešnica je izreкла odboru v imenu nadzorstvenega sveta ga. Marija Sadarjeva. Volitev odbora ni bilo, ker njegova funkcijska doba še ni potekla.

V imenu Podpornega društva slepih je opozoril slepec g. Grad, naj uvažuje društvo s podvojeno silo nujnost otvoritve Doma slepcev in prosil, da naj sprejme nasvete in predloge, ki jih podaja društvo organizacija slepcev (Podporno društvo slepih v Ljubljani) v 5 točkah, tičečih se sprejema slepcev v novi zavod, pomoči in prispevanja za vzdrževanje od strani prizadetih premožnih staršev, kr. banske uprave, ki naj bi opozorila prizadete občine na njih moralno dolžnost napram slepim občanom in na sprejem onih slepcev, ki bi s svojim produktivnim delom lahko precej pripomogli k vzdrževanju.

Naposled se je g. predsednik zahvalil vsem odbornikom za njihovo požrtvovalnost in zaključil lepo uspeli občni zbor.

Št. Vid nad Ljubljano

Št. Vid se pripravlja na veliki dan, na veliki gospodarski praznik. Velika narodna in meščanska šola se prenavlja, čisti in pripravljata, da sprejmeta izdelke svojih marljivih obrtnikov. Kakor so časopisi že večkrat poročali, se odpravi v nedeljo, dne 15. julija razstava šentvitskih obrtnikov ob 11 dopoldne. Razstavo odpravi g. ban Dravske banovine dr. Maruški, ki je njen pokrovitelj. Kakor se čuje, je na otvoritev povabljenih veliko odličnih gostov, zlasti takih, ki so kakorkoli pripomogli, da se bo ta razstava vršila. Pri otvoritvi bo igrala godba »Sloga« iz Ljubljane, ves spored bo pa prenašal naš radio širom naše domovine in tudi izven nje. Vstopnina je minimalna, samo 3 Din. Vstopnice bodo zaporedne številke in ob koncu razstave bo ena številka prodanih vstopnic žrebana ter bo lastnik te vstopnice dobil lepo moderno kuhinjsko opremo, ki bo vredna 2200 Din. Razstava bo odprta vsak dan od 7 zjutraj do 6 zvečer in to bo do 20. avgusta. Razstava bo peštra, zlasti mizarskih izdelkov bo veliko in če bo imel kdo potrebo za novo pohištvo, si bo lahko izbral. Zastopane pa bodo tudi druge obrti kakor: tapetnistvo, sodarstvo sedlarstvo, kovinarstvo, krojaštvo, kamnoseštvo itd. Zato že danes opozarjamo vse interesente in ljubitelje lepih obrtnih izdelkov, posetite našo razstavo, ne bo Vam žal, saj ima Št. Vid lepo tramvajsko, železniško in avtobusno zvezo, z vsemi kraji naše banovine in države. Mi Vas bomo pa toplo sprejeli in pristočno pozdravili v naši sredi!

Split, Hotel „Salonac“

Najbližji kolodvora in pristanišča. 50 novo urejenih sob. — Zmerne cene

Cerklje ob Krki

Kot kronisti moramo zapisati te-le stvari: Na dan sv. Cirila in Metoda nas zjutraj kar zebe, kajti imamo samo 10°C. — Krma še danes ni vsa suha, dasi jo že cel mesec ljudje valjajo semintja. — Rž je omlačena; zima in pomladanska suša sta jo razredčili tako, da si lahko štel stebelca; zrnca pa niso še najslabša. Pšenico žanjemo; slame bo, kruha bolj malo. Lani je bil krompir silno slab, letos je pa obrodil (ga tudi že jemo). Vinograd kaže dovolj ugodno, če ne bo še k nam priropotalo ono nezaželjeno zrnje, ki je zadnje nedeljo zdelalo Veliko Dolino. Doslej je prizanašalo, če izvzamemo vas Skopica, kjer je že nekaj škode po toči. — Kot kronisti moramo zapisati tudi to, da je pred tednom umrl v Krški vasi gospodar Slovenec Miha. Šest dni pred smrtjo je pred grozečo nevihto zbežal v Brežicah pod most, kjer je bila že velika množica takih, ki so vedrili. V most (železo) je tresčilo. Slovenec je začutil — kot je potem povedal doma — kot da ga je oplazila neka stvar. Pričela ga je boleti glava. Dva dni nato se je vlegel in teku nadaljnjih dveh dni je zgrabil zavest. Še dva dni je tako ležal ter umrl. — Bržčas se je tako prestrašil, da je pritisnila možganska kap in odtod je prišla smrt. Pravijo, da včasih ljudje niso umirali na take čudne načine.

od postaje in od ceste. V Mariboru pa sta vršila predpriprave za taborenje starešina dr. Marinič in tajnik mariborskega stega Zoran Mulej. Mariborčani so se obenem pridno pripravljali za tekmovalstvo v skvatskih veččinah, s katerimi se bo taborenje zaključilo.

Kamnik

Podjetnosti ne manjka. Svoječas smo poročali, da je bila začasno zaprta restavracija Rode pri glavnem kolodvoru. Zdaj je povečana in renovirana restavracija spet odprta. Tudi mnogi drugi restavraciji in gostilničarji so pakazali, da jim ne manjka podjetnosti. Renovirali so svoje prostore in pripravili večje število udobno in okusno opremljenih stanovanj za letoviščarje. Za uspešen razvoj tujskega prometa so pač najboljša reklama lepa stanovanja in dobra potrežba.

Občinske volitve bodo danes v Nevljah. Vloženi sta dve kandidni listi, nosilec pa sta g. Hočevar in g. Novak. Izgledalo je že, da bo ostala vložena samo lista g. Novaka, vendar pa je končno tudi druga lista dobila potrebno število podpisov. Volilcev je v neveljski občini 524. Volitve v veliki občini Lukovici, ki ima nad 1000 volilcev, so preložene na 5. avgusta.

Ali ste že poravnali naročnino?

je udoben turistijski dom, last Mislinjske podružnice SPD. Razgled, ki se odpira z vrha Uršlje gore na vse strani, je naravnost veličasten. Posebno lep pogled je na našo ljubljeno Korosko. Človeku je kar hudo, ko vidi, da je ta lepi kos zemlje odtrgan od našega narodnega telesa. Ali za vedno? Bog daj, da ne!

Da je v Kotljah razvit tudi zimski sport, je samoočeno umevno, ko leže Kotlje vendar sredi idealnih smuških terenov, ki so obvarovani na vseh straneh s hribovi, tako da je sneg vedno prvovrsten. Za popularizacijo tega sporta skrbi posebno smuški klub »Guštanj-Kotlje«, ki prireja vsako zimo prvovrstne tekme. Tudi ljudstvo samo je jako naklonjeno klubu in mu nudi vsestransko pomoč. Tako je bilo močeno, da si je preteklo leto postavil klub svojo smuško postojanko pod Uršljo goro. Tudi drugi klubi iz Maribora in Zagreba prireajo pod strokovnim vodstvom na deset minut oddaljenem Rimskem vrelcu in Brezju smuške tečaje. In zato se ni čuditi, da Kotlje posebno v zimskem času tako oživi.

In ta naš planinski raj stoji odprt vsem, ki pridejo in iščejo v njem miru, poštenega razvedrila in zdravja. Prihajajte v obilnem številu v naš krog in moralno in gmotno podpirajte naše dobro slovensko ljudstvo tu na severni meji države.

Vsem pa, ki nas obiščejo, bodi vidno znamenje, da naš narod še živi, da se zaveda lepote svoje zemlje, da jo ljubi, da čišla večnolepi, veličastni svoj planinski raj. Belko Mežiski.

„SLOVENE“ SVETOVALEC

Pravni nasveti

Parcela brez voznega pota. I. P. K. Sredi med vašimi parcelami je imel sosed travnik, ki ga je kosil le za svedo krmu in je vedno to krmu s kosom odnesel preko Vaše parcele v svoj hlev. To parcelo je sosed prodal. Novi lastnik pa je, ne da Vas je vprašal, ta travnik preuredil v zelenik in je vozil gnoj itd. čez Vaše parcele in to v drugi smeri, kakor je njegov prednik imel pašpot, češ, da on mora imeti tudi voznega pota. Ko je prišel v vas geometer, je od njega zahteval, da mu kar odmeri pot po Vašem svetu, kar geometer ni hotel storiti. Ali lahko izsili voznega pota? — Če je prednik sedanje mejaške ekoli 30 let vedno le v določeni smeri hodil čez Vaš vrt in v tej smeri odnašal na ramah v krmu krmu s travnika, potem si je pripisoval le pravico pešhoje čez Vaš vrt na svoj travnik in nima ta travnik nobene voznega poti. Sedanjemu sosedu radi tega lahko branite voznega pota po Vašem vrtu s tožbo. Sosed ima samo pravico, da mu sodišče določi voznega pota iz njegove parcele na najbližjo javno pot. Po ogledu na licu mesta in po zaslišanju zvedencev glede primernosti novega pota in višine odškodnine bo sodišče določilo voznega pota to parcelo in tudi odškodnino, ki jo bo imel letno ali pa enkrat za vselej Vaš sosed plačati. Stroške sodnega postopanja za določitev take zasilne poti ima plačati sosed, ki za sebe zahteva pot.

Težak obračun. »Eksistenca.« Pred osmimi leti ste se zaročili z državnim uslužbenecem, ki je moral dobiti dovoljenje za ženitbo od svoje nadrejene oblasti. Pred petimi leti je zaročenec zaprosil za tako ženitbeno dovoljenje, vendar je bil glede na Vašo osebno odločitev. Vključno temu sta ves ta čas skupno živela. Sedaj Vas je Vaš nezakoniti mož poslal proč od sebe in noče od Vas nič več slišati, čeprav Vas je prej vedno še obljubljal ženitev. Vprašate, če lahko od njega zahtevate odškodnino za Vaš vložen denar in za Vaše gospodinsko delo skozi osem let. — Kar ste »mož« v teku tega časa posodili, lahko zahtevate nazaj. Tudi lahko zahtevate za zadnja tri leta primerno odškodnino za svoja gospodinska opravila, vendar morate od tega odbiti vrednost vsega, kar Vas je »mož« v tem času dal v blagu ali novcu. Vaš sedanji položaj je pomilovanja vreden, vendar pomagati se sedaj ne da.

Naročilo knjig po potniku. M. H. B. Po potniku ste naročili kompletno knjižno delo v 20 zvezkih, za fiksno ceno, plačljivo v rednih mesečnih obrokih. Založništvo je imelo knjige takoj dobaviti. Redno ste plačevali zapadle obroke. Ker pa založništvo ni več pošiljalo posameznih knjig, kakor splošno, ste imeli že več vplačanega denarja, kakor pa je znašala protivrednost v dobavljenih knjigah in ste zato prenehali z daljnim plačevanjem obrov. Tvrdba Vas grozi s tožbo, pa vprašate, če ste dolžni plačevati obroke, čeprav Vas morda začne — ker niso še vsi zvezki izšli — ne morete plačevati še manjkajočih zvezkov. — Dogovor dobava takojšnja treba razumeti tako, da bo tvrdba poslala knjige, čim izidejo, ker ste vedeli, da je celo delo šele v tisku, oziroma v pripravi za tisk. Čim je tvrdba radi zastaja v tisku prenehala pošiljati nadaljne zvezke in ste Vi na obrobah že več vplačali, kot iznosi protivrednost knjig, smete po našem mnenju prenehati z nadaljnjim plačevanjem obrov tako dolgo, dokler tvrdba s svoje strani zopet začne izpolnjevati pogodbo. Ker se niste domenili za rok, do kdaj da morajo biti izdani vsi zvezki, ne morete od tvrdbke zahtevati takojšnje izpolnitve pogodbe pod pretjo, da sicer pogodbo razveljavite in da zahtevate odškodnino.

Poravnava izven konkurza. F. P. K. Dolžnica, ki vam je bila dolžna večji znesek, je zaprosila za poravnavo izven konkurza in ponudila plačilo 50% terjatve. Poravnava je bila potrjena. Poročstvo je prevzel tožničen mož. Dolžnica pa ne drži obljube in ne plača. Kako bi prišli brez stroškov do plačila? — Če je poravnava s pravomočno sodno odločbo potrjena in je že potekel plačilni rok, predlagate pri sodišču izvršbo na premoženje dolžnice, ali če teh ni zadosti, na nepremičnine. Brez stroškov ne bo šlo, ker boste morali plačati takse. Seveda pa imate pravico do povračila izvršilnih stroškov.

Plaz odtrgal zemljo. J. J. P. Plaz Vas je odnesel kos zemljišča z nekaj drevesi na sosedov svet. Sosed Vas ne pusti ta drevesa posekati, niti odstraniti, češ, da so sedaj njegova. Vprašate, če lahko s tožbo prisilite sosed, da vam vrne drevje, ki je še pred par dnevi raslo na Vašem svetu. — Po plačilu odtrgana zemlja z drevjem je ostala Vaša lastnina in šele, če Vi te svoje pravice v teku enega leta ne prijavite, izgubite svojo lastninsko pravico v korist sosed. Upajmo, da bo sosed to uvidel in vam pustil odnesti svojo lastnino tudi brez tožbe.

Rezervni podporačnik. I. P. Za informacije o zapredovanju se obrnite na vojnega referenta pri okrajnem načelstvu ali na komando vojnega okrožja. Kakšne vsebine ima biti potrdilo, da niste v preiskavi, pove že naslov tega pritrtila.

Stavbno dovoljenje za visil. F. T. Kje ste sendar slišali, da je potrebna banovinska komisija za dosego stavbnega dovoljenja za zgraditev evsili

za seno? Občina je stavbna oblast prve stopnje in se obrnite na njo. Le če bi hoteli postaviti visil ob javni cesti blizu, kakor to dovoljuje uredba o zaščiti javnih cest, bi si morali izposlovati dovoljenje banovinske cestne uprave.

Rešitev finančnega ministrstva o penzioranju. Ne moremo izreči mnenja o rešitvi finančnega ministrstva o penzioriranju, ki ste jo prejeli in to radi tega, ker nam ni na razpolago akt, na podlagi katerega je bila izdana zadevna rešitev. Tudi niste povedali, zakaj smatrate, da rešitev ni v skladu z uradnim zakonom. Pred kratkim smo pisali, da vplačevalec v uradni pokojninski fond pridobi pravico do rodbinske pokojnine iz uradnega pokojninskega sklada, če je vplačeval najmanj pet let in umrl kot vplačevalec sklada.

»Obri brez patenta«. S. Pisali smo že, da se rokodelci, ki brez obrtnega dovoljenja prevzame izvršitev dela, izpostavljajo nevarnosti, da bo kaznovani. Sami presodite, če je pametno takli osebi izročiti delo in s tem takorekoč podpirati šušmarstvo, ki je po obrtnem zakonu kaznivo.

Neočističen jarek. C. L. Pred leti so napravili pod banovinsko cesto jarek, ki je izpeljal mimo vašega posestva. Časoma pa se je nabralo v njem toliko materijala, da udara voda v jarek, ki so ekopani na vašem posestvu. Iz teh se pa voda ne more odtekat, ker drugi posestniki pod vašimi parcelami ne skrbijo za čiščenje jarkov, ki so jih nekdanji izkopali. Ali se more posestniki prisiliti, da skrbijo za reden odtok vode? — Ali je dolžan cestni odbor skrbeti za čiščenje jarka? — Kakor sklepamo iz vašega dopisa, je kriva predvsem cestna uprava, ki ne poskrbi za pravičen odtok vode, da ta zamaka vaše posestvo. Občni cestni red sicer določa, da lastniki ali posestniki zemljišč ob javnih cestah ne smejo samolastno ovirati odtoka vode z javne ceste ali iz cestnih jarkov na zasebno zemljišče. Iz vašega dopisa pa izhaja, da cestni jarek ni napeljan na vaše zemljišče, ampak drugam, da pa je le neočističen in vsled tega ovira normalni odtok vode. Zato opozorite na te nedostatke cestno upravo s predlogom, da jih odpravi. Ako jih ne odpravi, vam je odgovorna za škodo, ki jo povzroči na vašem zemljišču voda, ki se po njeni krivdi po njem razvira. Kar se pa tiče posestnikov nižje ležečih parcel, pa nimj ne morete naložiti kakih novih bremen, ki bi bila potrebna le, če cestna uprava ne vrši svoje dolžnosti.

Inkorporacijska pristojbina. A. V. Ker so obrtna združenja prisilne organizacije, ste dolžni plačati pristojbino, ako je ista pravilno sklenjena. V presoji pravilnosti sklepa se pa ne moremo spuščati, ker nimamo na razpolago pravil združenja in zapisnikov o sklepu.

Brat ne odgovarja za bratove dolge. V. T. R. Oče nezakonskega otroka je v Ameriki in nima nobenega imetka. Svoji dolžnosti napram otroku in nezakonski materi ne izvršuje in so vse izvršbe ostale brez uspeha. Nezakonski oče ima še tri brate, ki so po starših podedovali vse premoženje. Nič pa ni podedoval nezak. oče, ki so ga njegovi starši razdedinili, čeprav brez vzroka. Vprašate, če bi nezak. otrok mogel po varuhu izpodbijati oporoko, ki so jo napravili starši nezak. očeta in če bi mogel zahtevati od bratov nezakonskega očeta, da mu plačajo, kar mu je dolžan nezak. oče. — Izpodbijati se morejo le pravna dejanja in opustitve dolžnika, ki so napravljena v nameri, da se upniki oškodujejo. Starši nezak. očeta se ne morejo smatrati za dolžnika nezak. otroka, ker mu oni niso ničesar darovali. Med otrokom in starši ne obstoji nobeno razmerje dolžnika in upnika, zato otrok po našem mnenju ne bi uspel, ako bi s tožbo izpodbijal oporoko. Oporoko more izpodbijati odnoeno more zahtevati nujni delež same razdedinjeni sin t. j. nezak. oče. Če bi se pa bil nezak. oče odpovedal dedovanju, bi mogel njegov otrok, ki je njegov upnik izpodbijati to odpoved. Šele tedaj bi v slučaju uspešnega izida pravde ostali dediči, torej bratje nezak. očeta morali izplačati dolgeve nezak. očeta do višine nujnega deleža.

Nakup posestva s hranilno knjižico. Š. A. Pogodite se s prodajalcem, da sprejme mesto kupnine v gotovini hranilno knjižico. Siliti pa ne morete nikogar, da sprejme mesto denarja knjižico.

Plačilo za polnoletnega sina. F. V. P. Ker je oče, ko so mu zarubili kravo, že plačal dolg za polnoletnega sina, ne kaže o slučaju dalje razpravljati. Dolžan ni bil plačati. Pač pa bi bil moral, ko so mu zarubili kravo, vložiti izločitveno tožbo.

Dota, ki jo ima izplačati zaščiteni kmet. J. P. Kmetje so zaščiteni glede onih dolgov, ki so jih napravili pred 20. aprilom 1932. Merodajen je torej čas nastanka dolga in ne čas zaplato (plačila). Ako je oče izročil sinu posestvo proti obvezi, da mora sestram ob njihovi polnoletnosti izplačati doto, je po našem mnenju obveznost nastala s prevzemom posestva, v plačilo pa zapade ob polnoletnosti sestre. Mogoče bi pa bilo tudi zaostopati drugo stališče. Kako bi odločilo sodišče, pa nihče ne ve.

Zaščita in grožnje odvnetikov. M. B. Vaša hranilnica je zaprosila za zaščito. Kljub temu pa prihajajo od odvnetikov grožnje, da morate plačati pogrebne stroške, zavarovalnino in davke. Vprašate, če morate za take slučaje izplačevati in če bodo s tožbami uspešni. — Zavod, ki prosi za zaščito t. j. za odložitve plačil, mora izplačevati vloge po načrtu, ki mu ga odobri ministrski svet. Od odložitve so izzete samo terjatve Narodne banke, Poštne hranilnice, Državne hipotekarne banke in vse javne davčnice.

Nevarna zapuščina. R. L. S. B. Mož, ki je imel z ženo dedno pogodbo in vzajemno oporoko, je brez vednosti svoje žene podpisal kot žirant menic za 250.000 Din. Mož je umrl. Po smrti je žena šele zvedela za podpisane menice. Žena je dedovala vse možovo premoženje. Vprašate, če lahko moževi upniki na temelju menic terjajo ženo za plačilo dolgov in če jamči za te dolgeve žena s svojo lastno imovino. — Če je žena pri zapuščinski obravnavi izjavila, da sprejme dediščino s pridržkom pravne dobrote popisa, potem je obvezana kot dedič upnikom le toliko, kolikor zadostuje zapuščina. Če pa je žena podala nepogojno dedno izjavo, potem je kot dedič odgovorna vsem za

pustnikovim upnikom za njihove terjatve, akoravno ni zadosti imovine t. j. v tem slučaju mora z lastno imovino plačati moževe dolgeve.

Hisa na občinskem svetu. J. R. K. Ker plačujete letno najemnino, čeprav samo 1.50 Din (predvojnih 6 kron), ne morete pripisestvovati hišice, ki ste jo pred 30 leti postavili na občinskem svetu. Prosite občino, da vam ta svet proda. O prodaji bo sklepal občinski odbor. Se morate pač pobrigati, da bodo občinski odborniki že pred sejo vam naklonjeni.

Skrajšan rok. L. B. Rekrut ima dva jutra zemlje. Živi popolnoma sam. Ali ima upanje na skrajšan rok? — Ako rekrut nima v rodbini nobenega moškega člana sposobnega za delo in pridobivanje, ima pravico do skrajšanega roka, če plačuje rodbina več kot 120 dinarjev neposrednega davka na leto.

Prosto stanovanje. L. B. V službi imate prosto stanovanje in vrt. Iz službe ste izstopili in vprašate, kako dolgo mora gospodar pustiti vašo družino v stanovanju, ako ne dobite druge službe. — Pravica do stanovanja preneha s prestatkom službenega razmerja. Zato vas gospodar lahko takoj toži na izpraznitev stanovanja.

Spletkarjenje pred poroko. F. N. S. Zaročeni ste in bi se morali v kratkem poročiti. V zadnjem času pa prejema Vaša zaročenka anonimna pisma, v katerih nepoznani pisec razne dogodke iz Vašega življenja pretirava in Vas postavlja v slabo luč. Vi pač sumite, kdo je pisec, ker je pisava slična, vendar niste gotovi. Vprašate, kako bi mogli tako anonimno pisanje preprečiti. — Če je vsebina pisma neresnična in za Vas žaljiva, potem morate vložiti tožbo proti zaenkrat nepoznanemu piscu. Če

Sprejem gojenk v kmetijsko-gospodinsko šolo v Marjanišču v Ljubljani. S 1. novembrom 1934 se prične trintrideseti tečaj kmetijsko-gospodinske šole, ki bo trajal 10 mesecev. Sprejete gojenke stanujejo v zavodu, ki je v posebnem poslopju poleg Marjanišča na Poljanah v Ljubljani. Teoretični del pouka obsega verouk, vzgojstvo, računstvo, življnoznanstvo, gospodinjstvo, gospodarstvo, vrtnarstvo in sadjarstvo, živinorejo in živinodravstvo, poljedelstvo in kmetijsko kemijo. Gojenke se praktično vežbajo v kuhanju, ročnem in strojnem šivanju, krojem risanju, pranju, kanju, v mlekarstvu in sirarstvu, v vrtnarstvu itd. Vadijo se tudi v ravnanju s bolniki in bolno živino. Učenke, ki se želijo izvežebati za samostojno vodstvo gospodinjstva ali ki potrebujejo v dosego usposobljenosti še vajo, morejo ostati v šoli dve leti, da spopolnijo in poglobijo svoje teoretsko in praktično znanje. Popolna oskrbnina znaša mesečno 500 Din. Del oskrbnine lahko poravnajo starši tudi v živilih. — Manj imovitim gojenkam bo zavod mesečno po možnosti znižal. Vsaka gojenka naj vzame s seboj v tečaj obleko, perilo, obutev potrebno za delovnik in praznik. Nadalje perilo za posteljo: dva para rjuh in štiri prevleke za blazine, 4 brisače, 4 servijete, ki so lahko tudi iz domačega platna. Dekleta, ki hočejo vstopiti v gospodinsko šolo, morajo: 1. dovršiti 16. leto; 2. predložiti zadnje šolsko izpričevalo; 3. predložiti zdravniško izpričevalo; 4. navesti, kakšnega stanu so starši in kakšen je njih dosegajoč poklic; 5. predložiti obvezno pismo a) staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja; b) učenke, da se bo ravnala po hišnem redu. S temi podatki in potrebnimi prilogi opremljene, lastnorčno pisane, nekolikovane prošnje za sprejem naj se vpošljejo na Vodstvo gospodinske šole Marjanišče v Ljubljani vsaj do 30. avgusta 1934.

Rad bi dobival od krav bolj tolsto mleko. Kaj vpliva na tolščobo v mleku? F. K. P.

Na tolščobo v mleku vpliva pasma. Tako je znano, da imajo nižnje goveje pasme na splošno manj tolsto mleko nego planinske goveje pasme, med katere prištevamo tudi pingavsko, iz katere je izšla belanska in naša gorenska cikasta pasma, h kateri spadajo tudi vaše krave. Je pa odvisna tolščoba v mleku tudi od posameznih krav. Krave ene in iste pasme imajo lahko pri enakem krmelju in krmi različno količino tolšče v mleku. Zato pa morate poznati odstotek mlečne tolšče posameznih krav in na tej podlagi odbrati za nadaljnjo plemensko rejo le junice in bike od krav, ki dajejo največ in obenem tudi najbolj tolsto mleko, ker je mlečnost ian tolščobnost mleka podedljiva. Na tolščo v mleku vpliva dalje tudi mlečna doba. V prvem času po otelitvi je mleko manj tolsto nego pozneje. Najbolj tolsto je mleko staromolznih krav, t. j. v času pred zasuenjem mleka v vimenu. Tudi čas moljenja ni brez vpliva na tolščobo mleka. Zjutraj pomolzeno mleko je navadno manj tolsto nego večerno. Nekoliko bolj tolsto je tudi opoldne pomolzeno mleko. Ko molzemo, je prvo pomolzeno mleko prav malo tolsto, zadnje iz vimena pomolzeno pa najbolj tolsto. Če torej pomolžete kravo elabo, ostane najbolj tolsto mleko v vimenu in namolzeno mleko alič mleku, ki je bilo deloma posneto. Krmeljenje in krma tudi lahko vpliva na tolščo v mleku. Če dobijo krave pretežno dovolj redilno krmu, v kateri ni preveč vode, nam na splošno dajo bolj tolsto mleko. Če pa jim pokladamo premalo redilno in morda prevodeno krmu brez dodatka močnih krmil, bo tudi mleko manj tolsto. Mimogrede lahko zniža tudi pojatev, največkrat le pri eni molži redkeje bolj dolgo kakor en dan, tolščobo v mleku. Tudi nega krave ima precejšen vpliv na mlečno tolščo. Vse, kar lahko škoduje zdravju ni zadovoljstvu krav — nezadostna snaga, alabi hlevi, sirovo ravnanje, odstavljane telet, ki sesajo pod kravo, nenaden mraz, boleznj itd., deluje neugodno tudi na tolščobnost mleka.

Koliko rac za plemo je računati na enega racmana? F. R. V.

Enemu racmanu dodelite največ šest do osem plemenskih rac, ako nameravate oddajati jajca za valjenje. Če redite lahke domače race, ki so mnogo na prostem in živijo popolnoma naravno, lahko iz varčevanja računate na enega racmana tudi osem do deset rac. Pri racah težkih pasem (pehinska, ruanska, ajlsburi race) pa naj pride na enega racmana največ štiri do pet plemenskih rac, da bo obilo uspeha tudi pri valjenju.

Konji nočejo zobati ovsa, ki je postal zatohel radi poleženja in žetve ob lanskem mokrem vremenu. Ali ga lahko krmim drugim živalim? Kako odpravim zatohel duh ovsa? L. B. S.

Da konjem ne tekne in ne marajo zobati zatohlega ovsa, je popolnoma v redu in vaša sreča, ker bi konji lahko zboleli za koliko ali drugo boleznijo, če bi jim bil zatohli oves vseh in bi ga zobali. Tudi za govedo, prašiče in perutnino ni zatohel oves primerno krmilo, ker tudi njim kakor konjem ne diši in bi jim moglo škodovati.

GRITZNER

POKROMANA KOLESA

Najboljši šivalni stroji „ADLER“ in „GRITZNER“

po izredno nizkih cenah samo pri trvdki

JOSIP PETELINC - LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika, za vodo.

Večletna garancija! Pouk v umetnem vezenju brezplačno! Telefon šte. 2913.

imate drugo pismo pica, na katerega sedaj sumite, bi v slučaju tožbe sodišče primerjalo pismo enega pisma in drugega, po potrebi tudi zaslišalo izvedenca-grafologa in na temelju mišljenja večšaka izreкло sodbo. Seveda, če bi grafolog rekel, da ta anonimna pisma niso pisana od iste osebe, ki jo sumite, bo ta oseba oproščena in plačati boste morali vse stroške t. j. njegovega branila in izvedenca. Najbolje bo, da vrže ta anonimna pisma Vaša zaročenka neprebrana na ogenj.

Vojaški daljnogled. D. A. Brat je prinesel domov vojaški daljnogled, ki ga je drugi brat prodal. Kupec pa ga neče plačati in trdi, da so daljnogled zaplenili orožniki in ga izročili glavarstvu. Vprašajte, kako bi zvedeli, kaj je z daljnogledom. — Vprašajte na glavarstvu, če je resnica, kar trdi kupec. — Verjetno je to, ker se erarični predmeti ne smejo prodajati in kupovati.

Kmetijski nasveti

Uspešno sredstvo za odpravo zatohlega duha iz ovsa je lesno oglje. To uporabite takole: Prav suho lesno oglje zdrobite ali zmeljete v droben fin prah, ki ga čim več pomešajte med pokvarjeni oves, kar najlažje napravite z lopato. Pazite pa pri tem delu, da se prah lesnega oglja kolikor mogoče enakomerno porazdeli med zatohli oves. Na to pustite s prahom lesnega oglja dobro pomešani oves kakih osem dni pri miru v suhem prostoru. Po tolikem času navadno odzame lesno oglje ovesu vso zatohlost. Če pa ta še ni zgnila iz ovsa, ponovite še enkrat navedeni postopek. Ko je oves popolnoma zgubil vso zatohlost, ga očistite prahu lesnega oglja na čistilniku, na kar ga lahko krmite brez skode konjem ali drugim domačim živalim.

V kateri starosti začnejo nesti jarkce. P. F. Č.

Kako stare morajo biti jarkce ali mlade kokoške, da začnejo nesti, je odvisno od pasme, pokolenja, pa od časa, v katerem so se izlegle, in vzreje. Jarkce lažjih kokoških pasem začnejo nesti v starosti 6 do 7 mesecev. Semkaj spada tudi štajerska kokoška pasma. Jarkce težjih kokoških pasem začnejo nesti med 8 in 11 mesecem svoje starosti. Tudi od pokolenja je odvisno, v kateri starosti bodo začele jarkce nesti. Na začetek nesanja jarkc pa nedvomno vpliva tudi čas njih izleganja. Piščeta, ki so se izlegla marca, aprila ali v prvi polovici maja, ki niso nič trpela med svojimi razvojem in raščo in spadajo k lažji pasmi, bodo začela že nesti, ko bodo 6 do 7 mesecev stara. Neugodno vreme, neprimerna menjava v krmi ali kakka bolezen pa zadržuje razvoj in raščo piščet. Zato pa je važno, da polagamo največjo skrb tudi na vso vzrejo piščet, od katere je precej odvisno, v kateri starosti bodo začele nesti jarkce.

Apno kvari hlevski gnoj. A. Š. Z.

Od porabljenega karbida za acetilensko razsvetljavo dobivate precej apna, ki ga mešate s hlevskim gnojem. Nekdo vas je pa opozoril, da apno kvari hlevski gnoj, ki potem ne učinkuje tako dobro, kakor bi moral. Radi bi vedeli, če apno res kvari hlevski gnoj. — Dotični ima prav. Ni koristno, mešati apno s hlevskim gnojem, kajti ono izginja potom kemijskega presnavljanja iz hlevskega gnoja dušik, ki je najdragocenejša rastlinska hranilna snov. Zato elabi hlevski gnoj in ga napravljaj manj vrednega. Apno samo na sebi je dobro gnojilo, toda nikdar ga ne smemo niti mešati, niti istočasno rabiti ožir. trošiti s hlevskim gnojem, s superfosfatom, z žveplenikislim amonijakom in z apnenim dušikom. Navadno pognojimo zemljo z njim nekaj tednov prej, nego trosimo navedena gnojila.

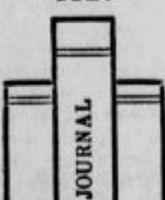
Koreninska už koruze. I. A. L.

Poročate nam, da ste na svoji njivi, zasajeni s koruso, opazili mnogo rastlin, ki so v rasti zastajale in niso bile več lepo zelene. Na zunaj niso kazale drugače nobene bolezni. Ko ste pa nekatere izpulili, ste našli korenine nekoliko plesnive in na njih vse polno uši. — Vaša korusa je napadena po korusni koreninski uši. Ta už živi na vratu korusne korenine in erka tamkaj sok. Lahko se tako razmnoži, da rastlino oslabi in povzroča, da ne nastavi nobenega storža. Ta škodljivka se zlasti tedaj močno razmnoži, če se korusa več let zaporedoma sadi na isti njivi in če se jeseni puste v zemlji korusne korenine, namesto, da bi se izruvale in sežgale. Proti uši sami ni mogoče ničesar storiti, edino preprečevati njeno razmnoževanje. V ta namen popultite vse bolne rastline ter jih z zemljo vred, ki se drži korenin, uničite. Jeseni pa izruvajte vse štore porezane korusa in jih na njivi sežgite. Njivo pa zasejte vsa tri leta z drugimi rastlinami, ne pa s koruso. Tako boste zatrla to škodljivo korusno koreninsko už.

Odprava žitnega molja iz žitnice. I. I. R.

Vsako leto se vam v žitnici zaredijo molji, ki vam silno kvarijo žito. Poskušali ste razna sredstva, pa dosejati brez uspeha. — Žitni molj je nadležen škodljivec, ki se more le tedaj zatreti, če ee pozna njegov razvoj. Žitni molj kot metulček se prikaže meseca junija in, ko se je zaplodil, poišče samica žitne kupe in prilepi na vsako zrno eno ali dve jajčeci. Čez kakih 12 dni se iz jajčeca izvali bela ličinka z rjavkasto glavico, ki začne takoj dolbiti v zrno in razjedati moko. Ko je razgrizla eno zrno, se loti drugega, potem tretjega itd. Vsa ta zrna pa prepreže z nitkami kakor s pajčevinom. V takem spredkuje včasih do 20 in več zrn, v zredi tiči drobna gosienica in okoli polno blata, ki močno emrdi in okuži pšenico. Iz takih gosenie se v prihodnjem letu zopet razvijejo molji. Moljev metulček leta po žitnici in sedi podnevi na stropu ali po stenah. Če so te bele pobejene, ga lahko opazimo in pokončamo. Sedaj, predno spravite novo žito v žitnico, ga lahko zatrete. Najprej spravite vse staro žito ven, ga dobro prezračite po možnosti na solncu. Žitnico pobeljite z apnom. Ila in zlasti špranje okračite z vrelo sodovo vodo. Potem tudi tla pobeljte z apnenim beležem. Ko spravite novo žito v žitnico, postavite zvečer ob temi plitvo posodo z vodo in nekoliko petroleja po vrh, v sredo pa svetilko. Molji se bodo zaletavali v luč in popadali v vodo. Tako jih mnogo ugonobite.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKJE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Pred nakupom si ogledjte veliko razstavo otroških in igračnih vozikov, stolic, holenderjev, malih dvokoles, triciklov, šivalnih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače tovarne „TRIBUNA“ F. Batelj, Ljubljana, Karlovska c. 4. Najlažje cenel — Cenik franco.

ČITATELJEM ZA NEDELJO

Milan Šega:

Mašenke Ivanovne nenadna smrt

Niš sonca, dežuje, že ves teden nenehoma dežuje, človeku je neprijetno, ko caplja po blatu in roka mu je trudna od nošenja dežnika; dežuje, neprenehoma dežuje. Nikogar ni v parku, ah da, Mašenka stopa pod kostanj, nogavice, čevlji, krilo, vse to ji je mokro, stopa dalje, mimogrede v lužo, se ozre in ji je vseeno. Mašenka nekoga pričakuje, vidi se na njenem obrazu, v njenih očeh, nekdo mora priti; ura je že pet in on mora priti vsak čas, tako ji je rekel včeraj.

In prišel je.

»Nisem mogel. Si dolgo čakala?«

»Ne.«

»Neprijetno vreme, a?«

»Da precej,« mu odgovori in se dotakne njegovega komolca. »Veš, takoj, ko bi nehala deževati, moram na počitnice — k teti v Ptuj.«

»V Ptuj?« Začuden jo pogleda in pritegne k sebi. »V Ptuj? To je nemogoče!«

Steza pod njima je blatna, dežuje, mislila vsak svoje in ne prideta do nikakega sklepa. Že pred nekaj tedni sta sklenila, da pojedeta meseca julija na Veliko planino, bila sta prepričana vse do današnjega dne, tako, zdaj pa — e, vrag je, če človek ni odvisen od samega sebe, če ima stare tete in strice, ki sede doma, čitajo bogsigvede kakšne knjige in nenehoma godrnjajo, da je mladina pokvarjena, za svoja leta preveč zreli in preveč željni, seveda ni nič čudnega, če pridejo te tete in strici do sklepa, da mora Mašenka k teti Agati Rudolfovni na počitnice, v sam Ptuj, e, vrag je s takimi pokrovitelji.

»To je nemogoče, Mašenka!«

»Kaj naj storim, da, povej mi kaj pametnega. Jaz ne vem ničesar.«

»Naredi se bolno...«

»Ne bodo verjeli. Saj jo poznaš. Že februarja so pravili, da se lažem.«

»Upri se!«

»Še manj!«

»No —«

»Nič. Jaz ne vem ničesar!«

»Izmaži se kakor hočeš, midva morava na Veliko planino, razumeš!«

Mašenka čuti solze, saj si ne more pomagati. Kako naj se izmaže iz tega, ne, njej se zdi nemogoče, ko stopa po stopnicah, se joče, težko ji je, prav nič je nima rad, oh, prav nič... Seda za okno in si briše solze, stekla bi za njim, pa jo je sram svoje nemoči, glasno bi jokala, udarila bi po šipi, da bi se zdobila, Mašenka sovraži vse, vse, tete in strice, Agato, ki jo je povabila k sebi, še njega bi sovražila, pa ne more, nima moči, zato joče, stiska pesti in trga z zobni robec, saj ni pomoči, ni pomoči, tu ni pomoči!

Zunaj dežuje, neprenehoma dežuje, oh, da bi deževal še ves teden, samo da bi se teta in strici premislili in jo pustili v miru, kako bi bila Mašenka zadovoljna, smejala bi se, vse po vrsti bi objela in poljubila na brezkvratne ustnice, oh da... In glej! Drugega dne, kot bi nevidna roka potegnila preko nje, se jo po rahli nevhiti zjansilo, »nebo je bilo čisto in lepo, lahna sopara, osvežujoča — v svoji toplosti, je legla med hiše, med dreve in med ljudi, nekaj radostnega je bilo čutili v ozračju...«

Mašenka je čisto sama. Na mizi, na stolu, na posteli in na njej je sonce, prijetno ji je, a se ne smehlja, jutri mora k teti Agati, mora v podeželjsko mestecce Ptuj, ki leži ob Dravi in je sila dolgočasno. Kakšna naj si pomaga? No? Nič. Tu ni pomoči! Jutri na vse zgodaj se bo odpravila, po kosilu si mora pripraviti kovčeg, tako so ji ukazali in tako se bo zgodilo. Eh, Bog pomagaj! Sedi in misli. Čemu jo silijo? Čemu ta tiranija, da, čisto navadna tiranija je to. Tako se ne dela z dekletom, ki bo čez sedem tednov dosegla osemnajsto leto, tje, to je ti-ra-ni-ja!

»No, Mašenka, nikar ne povešaj glave,« de teta in stoji v sobo.

Mašenka ji ne odgovori, zopet ji je, da bi se jokala, tulila, vazo s cvetlicami bi vrgla ob tla, vse, vse bi razbila, saj nima nihče pravice, da bi ji ukazoval, no, jutri greš v Ptuj, k teti Agati Rudolfovni, seveda, kar ukazovali bi ji, ne, Mašenka Ivanovna se bo uprla, rekla bo, da je to krivica, vse bo povedala, še kaj drugega, o, kar zijati bodo, da, kar zijati...

»Glej, da bo kovčeg — no, da bo vse v redu, da ne boš kaj pozabila. Slišiš?«

»Bom, bom, teta...« Mašenka čuti svojo nemoč, o, ona jo čuti, zato ji je, da bi sama sebe raztrgala, uničila, potepala, prav nič se ne upa, to je zanj preveč, sede na zofu in joče, Marje Nikolovne ni več v sobi. »Le glej —« so bile njene zadnje besede —

Po kosilu je že. Mašenka pripravlja kovčeg. Tri poletne obleke bo vzela s seboj in pomladni plašč, nato kopalo obleko, oh, in še toliko druge

drobnarije: čevlje, ščetko za zobe, nogavice, nekaj knjig in drugo. Prav nič se ji ne ljubi, zdaj gre k oknu, se ozre na cesto, kot bi nekoga pričakovala, nato sede na zofu in se zamisli. Glede na sliko, ki je na steni, se mehnično nasmehe in dvigne. Kovčeg se ne da zapreti. Ključavnica se ji je pokvarila. Mašenka se jezi, nazadnje ji je dosti in pokliče teto Marjo.

»Kaj sitnariš?«

»Tu, glej! Nekaj se je pokvarilo,« pravi in pokaže s prstom na kovčeg.

»Kaj?«

»Ne vem.«

Marja Nikolovna počene, nekajkrat zavzdihne in obrne kovčeg tako, da je ključavnica na vrhu.

»Nekaj se je zataknilo! Daj, prinesi nož!«

Mašenka gre nejevoljno v kuhinjo in prinese težak kuhinjski nož z zarjavelo klino. Marja vtakne konico v odprtino. »Mora —« Nekaj zaškripa. Marja zakriči in spusti nož na tla. »A! Tak, glej, a! Tega si samo ti krivi! A! No, kaj se smeješ, froc! To boli, a!« Ramila se je. Prst vtakne v usta in ga sesa. »Froc!«

Mašenka si ne more kaj, da se ne bi smejala. Sede na stol in jo opazuje, kako si z belo krpo zavezuje prst in kako se pači. Z rokami si seže v črne lase, se hipoma nekaj domisli in ugrizne v spodnjo ustnico.

»Kar sama jo popravi,« de teta in z jezico kretinjo odfrira iz sobe.

»Bom, bom,« zakliče Mašenka za njo, pobere nož in ga nekaj časa ogleduje. »Oster je dovolj,« si misli, in polegne s prstom nalahko prako rezila, »samo zarjavel je malo preveč — ne, saj se bom samo toliko, da se bo prikazala kri,« si pravi, vzame iz predala svežo krpo in obriše z njo nožovo klino. »Če ne bo to pomagalo, pa ne bo nič.« Zadovoljna je s svojim zamislijo. »To se bo smejala...« Vedno nestrpnejša postaja, sede na kovčeg in se

dotakne z jekleno konico meč. Strese jo. Ne upa se. Skoči k oknu, pogleda na cesto, vidi, da je nebo jasno in se spomni nanj — Zdaj je najbrž doma in čita, on veliko čita. S trdnim sklepom gre nazaj h kovčegu. Zopet jo je strelo.

Toda ona mora!

Zamiži in polegne, rezilo se zareže v kožo, jo prereže, nabone meso in se ustavi, Mašenka klikne, čuti bolečino, potegne rezilo iz rane in ga vrže proč. Kar otrpnila je. Trepeta. V grlu jo nekaj davi, čuti slabost, niti vstati ne more. Morda se je preveč, kri se ji ustavlja ob nogavici, ki ji se-gajo preko nart, kar naprej ji vre iz rane, najprej ji je bila tennordeča, nato pa vedno svetlejša.

»Marja!«

»Kaj je?«

»Glej!«

»Za božjo voljo! Kaj se je naredilo? O, zakaj sem ti zaupala nož! Zakaj ne paziš? Te boli? Bleda si. Oh, neumnica!« Marja je vsa iz sebe. Zdaj ne ve, kaj bi naredila. Ko ji zaveže rano, se oddahne. »Kako to, da si se vprav v nogo urezala?« jo vpraša.

»Ne vem.«

Zunaj je sonce, ura bo kmalu tri.

Mašenki je vedno slabše. Nastale so komplikacije, nož je imel zarjavelo klino in slučaj je hotel, da si je zastupila kri. Odlasla je, ni se upala k zdravniku, mislila je, da se bo že na kak način izmazala, a danes je prepozno. Težko diha, nog in spodnjega dela telesa sploh ne čuti, blede se ji, nič ne vidi, v sobi je tema in ona je žejna.

Nekje v ozadju je on. Ne. To je teta Marja Nikolovna, joče.

Kje je on? Doma je. Čita, on veliko čita.

Tu ni pomoči, ni po-mo-či!

Zunaj je sonce, mesec julij je, in ura bo kmalu pet.

»Mašenka, Mašenka!«

Ni.

»Mašenka!«

Ni.

Mašenka se je odpravila na brezkončno pot...

Zgodil se pa, da bi se kakšen pigmejski fant rad oženil, pa nima sorodnic, ki bi jih dal v zameno za svojo dekle. Spominjam se, kako me je šest bratrh fantov iz plemena Bafraguda prosilo, naj jim pomagam do žen. Tako so me prosili, da se jih nikakor nisem mogel otresti. Sestre in sestrične so jim namreč ugrabili črnci in tako niso imeli nobene, ki bi jo namenili za svojo nevesto. Edini izhod bi bil spraviti se nad črnce in jih prisiliti, da vrnejo pigmejska dekleta, ki so si jih prilastili deloma z zvijačo deloma s silo. Seveda jih črnci niso hoteli zlepa dati. Rabil sem svojo zgovornost in diplomacijo, da so končno vendar dali dekleta nazaj. Tega pa niso storili, ne da bi z vsem mogočim grozili ubogim Pigmejem. In tako so se fantje lahko oženili, zakaj zdaj so imeli sorodnice v zameno za dekleta, ki si jih je izbralo njih srce. Ko bi se mi to ne bilo posrečilo, bi ubogi fantje morda morali ostati svoj živ dan samci. Pravim »morda«, zakaj pigmejska morala je človeška in dela izjeme. Če Pigmejec namreč res ne more dati sorodnice v zameno za dekle, ki si jo je izbral, lahko da darove namesto sorodnice. Dober loveški pes, sulica in tri puščice zadostujejo. Če sodimo po takih darovih, vidimo, da pigmejska žena ni veliko vredna.

Črnci pa si ženo kupijo. Cena za ženo je v raznih krajih zelo različna. V nekaterih delih Afrike, kjer je evropski vpliv močan, ali v krajih, kjer si evropski uradniki in kolonisti jemljejo črnska dekleta, zakaj ta so zelo brhka, je cena tako visoka, da se povprečen črnc ne more oženiti. To je druga blaginja, ki jo je črnc podedoval od naše civilizacije. V drugih krajih namreč rabijo stare meče, ki jih je pleme rabilo od pamti-veka, da si je z njimi kupovalo žene; ali pa si jih kupijo s takozvanim »ndundu-jem«. To je precej težka kлада v obliki opeke. Te klade se ne morejo kupiti od kolektorjev. Ndundu je vreden ene žene; za posebno poželjono ženo je pa treba več ndundujev. Rod, ki je tako sreben, da poseduje ndundu, ga čuva, da z njim lahko kupi prihodnjo ženo. Čim več deklet je v rodu ali družini, tem več ndundujev prinesejo v družino. Torej čim več ndundujev ima rod, tem več žen lahko dobi, tem premožnejši lahko postane.

Črnci na otoku Baliu (vzhodno od Jave) se radi ženijo s pigmejskimi dekleti, ki jih zelo cenijo. Pigmejski morajo seveda biti zadovoljni s skromnimi darovi, to je s kupno ceno. Toda po črnskih običajih skušajo med poročno procesijo, ki je v primeri s črnsko zelo preprosta in navadna, izžeti čim več darov od črncev. Od časa do časa se procesija ustavi in v črnsko vas pošljejo sla, ki se pa navadno vrne praznih rok. Kakšenkrat pride z njim črnc-ženin, ki pa kratkoma svojo izvoljenko, Pigmejko, prične za roko in jo odvede v svojo vas.

Druga črnska plemena pokrijejo nevesto, med tem ko gre procesija po ženina, s tančico in jo vzamejo v svojo sredo, tako da je nihče ne more videti. Ko se zmračijo, jo poljejo v ženinovo kočjo, kjer se začne svečanost in ples. Ženina in neveste ni nikdar skupaj videti, da bi se pa morda vodila pod pazduho, tega še celo ne.

Tega se drže celo krščanski črnci. Ko pride nevesta, ki je oblečena v lepo praznično obleko in nosi neizogibni dežnik, s svojimi prijateljicami v misijonsko cerkev k poroki, je ženin ne čaka. Šele zadnji trenotek smukne noter, kakor bi se sramoval. Po končanem obredu zopet izgine kakor kača.

Noše tropskih domačinov so navadno zelo elikovitne, pogosto pa neadekvatne, zlasti pri ženskah. Pigmejske so vedno oblečene, ženske nekaterih kongijskih plemen pa so popolnoma nage. Krilo oblečejo samo takrat, kadar gredo na postajo, kjer žive beli ljudje; brž ko so jim iz oči, ga pa zopet odložijo. Zanimivo je, zakaj žene plemena Mhole ne marajo obleke. »Zakaj naj bi se pokrivala? Saj nismo bolne,« pravijo.

Žene plemena Nkundu si pokrivajo telo z vsemi mogočimi kovinskimi okraski; njih krilo je pa samo lep, pleten pas z gostimi resami iz vrvice, ki se pri hoji kaketno odpirajo in zgrinjajo.

Žene plemena Medje si k pasu pritrde lepe resale predpasnike iz listov, ki jih pokrivajo kar najbolj dekorativno in umetnostno.

Babalske žene nosijo krila iz stisnjene skorje, ki jim zadaj segajo skoraj do tal kakor ozka vlečka, tako da se vidi, kakor bi imele rep. Nekateri raziskovalci v minulih časih so pripovedovali, da so v tistem delu sveta videli ljudi z repom. Najbrž so to bile babalske žene.

Te ženske noše bi lahko popisoval brez konca in kraja, zakaj vsako plemo ima drugo nošo

Džungelske žene

Potoval sem peš. Moja karavana, dvanajst nosilcev plemena Bahutu in dva služabnika iz plemena Banande, je šla po hribu navzdol, ko smo srečali drugo karavano z nosilci sredi nje.

V moje presenečenje je stopila iz nje krepka, brhka črka, prišla k meni, se elegantno poklonila in me pozdravila. Moje začudenje je bilo opravičljivo, zakaj na vsem potovanju po Afriki nisem nikdar srečal tako vpludne in tako kultivirane črnske žene. Ko me je bronasta lepota pozdravila, je izginila zopet v nosilci in karavana je tiho odšla.

To se je zgodilo v gorah Ruanda. Pozneje sem zvedel, da je bila ta mlada ženska hčerka nekega poglavarja, da je šla na obisk v oddaljeni kraj. Iz vpludnosti in da bi pozdravila neznanega beglega moža, je stopila iz nosilce. Pozneje sem v Ruandi srečal še več žen in deklet, ki so bile prav tako vpludne, zlasti na dvoru kralja Musinga, kjer so tvorile spremstvo kraljice matere.

To srečanje sem omenil, da pokažem, kako se motimo, če mislimo, da so vse afriške žene sužnje svojih mož, da nimajo ne duha ne svoje lastne volje. Ni ti treba iti v Ruando, da vidiš črke, čijih obnašanje jim je pridobilo gospodujočo pozicijo v njih družini, rodu ali plemenu. V vasi Majalla, globoko v džungli Ituri, sem bil predstavljen ženi poglavarja in bil tako osepel nad njenim dobrim obnašanjem, da sem matrono, ki je bila vsa v prstanih, pozabil obdarovati. Samo buljil sem vanjo. Vsačini so me gledali po strani in moral sem takoj poslati po dar, da sem popravil, kar sem zamudil.

V splošnem je črna žena podrejena in odvisna od svojega moža. To najbolj vidiš, kadar se srečaš z družino, ki potuje na obisk v oddaljeni vas. Med tem, ko gre mož kot gospodar in vodnik naprej z orožjem v roki, se njegova žena sklanja pod lorumo, ki ga nese na hrbtu, če nima suženj, ki bi nosile breme. Vendar bi se motil, kdor bi na podlagi tega sklepal, da so žene sužnje. Svo-bodna žena nikdar ni sužnja svojega moža, ki

skrbno pazi na to, da je ne izkorišča in da z njo ne ravna sirovo. Prav dobro ve, da ga užaljena žena vsak čas lahko zapusti in se vrne k staršem, ki ji potem pomagajo, da pride do svojih pravic. Samo sužnje ali žene, ki so krive kakšnega prestopka, so brez pravic. S temi postopajo slabo. Tam je toliko gospodarskih, družinskih in praznovernih momentov, ki se morajo upoštevati, kadar se presoja pozicija črnske žene, da tisti, ki površno opazuje, dobi popolnoma napačno sliko.

Zakoni na podlagi zamene

Poroka je pri črncih zelo svečana in draga stvar. Mož si ponavadi ne izbere ženo, zakaj pogosto ga zaroče, ko je še v zibelki. Prav tako je z dekletom. Družina dovolj svojim poročiti se šele potem, ko so vse skrbno in dobro preudarili. V Afriki ni nič nenavadnega, če si dve družini, ki pričakujeta otroka, objubita, da se bosta njuna potomca vzela, ako bo prva družina dobila dečka, druga pa deklico. Pogosto objubijo stari družini, s katero so si v prijateljstvu, da se bo njih sin, ki še ni dorasel, oženil z njihovim dekletom, ko je še dete. Tako dele smatrajo od tedaj za fantovo ženo.

Po večini si fant, ko doraste, izbere dekle, ki mu je po njenih sorodnikih objubljeno, zaroči se pa samo takrat, če more njo in njeno družino obdarovati z običajnimi darovi, zakaj brez daril ni pri črncih ne zaroke ne poroke. Čim privolijo v zaroko, postane fant delavni suženj sorodnikov svoje bodoče žene. Dekletu in njenim staršem mora dati bogate darove in plačevati zaročna plačila v rednih obrokih. Ako ni radodaren, se zaroka razrde in dekle objubijo drugemu možu, ki bo bolje plačeval.

Prilivniki pigmejski nimajo zaroke. Mlada človeka se lahko takoj poročita, kadar hočeta. Prav za prav se sklepajo vsi pigmejski zakoni na podlagi zamene, ali kakor pravijo, »glava za glavo«. Da bi zakon kupili, tega ne poznajo. Kadar fant dobi dekle, ki mu je po volji, uredi stvar s svojimi sorodniki, ki mu ne delajo zaprek. Zapreke pa delajo nevestini sorodniki, ki ne marajo, da bi hčerka bila brez dote. Fant, ki bi se rad oženil, stori vse, kar more, da bi pregovoril kakšno dekle iz svojega sorodstva, naj bi se omožila v tisti rod, iz katerega je njegova izvoljenka. Ako je torej kakšna njegovih sester ali sestričen že vrgla oko na mladeniča iz onega rodu, se za zakon pogodi hitro, v nekaj urah. Brez petja, godbe ali kričanja se para takoj snideta vsak v svoji koči, ki so ju postavile mlade ženske.

Ženitovanijsko potovanje na motornem kolesu

To je bilo nenavadno ženitovanijsko potovanje! Richardovi so se poročili na Škotskem in se nato odpravili na ženitovanijsko potovanje — na motornem kolesu. Mladi par je potoval čez Evropo, nato po Združenih državah, v Avstralijo, v Indijo in na Kitajsko. Zdaj se vrača z Japonkega proti domu.

»Torej pojdi še ti z Repco in mojo srčno kulturo vred k vragu!« sem zakričal, ko mi je bilo vsega dovolj in že sem zaloputnil za seboj vrata.

Spomnil sem se na starega filozofa, ki je že prekorajil nevarna leta in se zdaj peča samo z modrovanjem in študiranjem človeških značajev. Sklenil sem ga obiskati, saj sva nekdanj mnogo debatirala, se sprehajala po polju in se veselila življenja v božji prirodi.

Ko me je zagledal, je resno odkimal z glavo:

»Ne vem, kam ste mislili, da ste šli metat svojo srčno kulturo k vragu, in še vaša, ki je bila eksampler posebne vrste, res nekaj lepega in plemenitega, kakršnih je malo na svetu!«

»Gospod učenjak...!«

»Molčite! Vaša dolžnost je, da greste sami vase, da priznate pred javnostjo, da ste grešili, ker ste razžalili gospoda Repco in se osmešili ter oblatili svojo srčno kulturo, sicer nisva več prijatelja!«

Pokazal mi je hrbet.

Ze sem hotel tudi njega poslati k vragu, pa sem se premislil, čemu razburjati se.

Sel sem domov, se umil in oblekel, popravil svoje stvari v kovčeg in jo mahnil na kolodvor.

In zdaj hodim po postaji in čakam na vlak. Zalosten sem, ne zavoľo jetro, ki jih je bilo preveč in sem jih moral pogoltati kot človek brez srčne kulture, ampak za prijateljico in za prijateljem mi je hudo. Pa tudi sicer se počutim tako praznega, kako tudi ne, saj sem zdaj prav brez vsega, ker so svoje srčne kulture nimam več!

Plise za volane v različnih gubah
Specielni entel oblek, volan, čelov itd.
Ažuriranje — predtiskanje.
Vezenje monogramov, zaves, perila.
 Navadne lin entel vložkov in cipk. — Hitro, hiao in poceni!
Malek & Mikeš, Ljubljana (poleg hotela Štrkelj)

Gustav Strniša:

Srčna kultura

Ljudje s srčno kulturo so dobri kakor oslajeno maslo, povsod naletiš na nje in vesel moraš biti, da je na svetu še toliko takih plemenitih in globokih duš.

Zadnjič me je srečal moj prijatelj, stari Tine Repca, zavijal pred menoj oči in vrto-repil, da sem ga kar nahnulil:

»Povej že, kaj bi rad, čemu hinavšiš okoli mene?«

In Repca me je milo poprosil:

»Ti, ki si poln srčne kulture, izkaži se in bodi dober! Denar potrebujem, suh sem kakor poper!«

Poslal sem ga s svojo srčno kulturo vred k vragu, kajti niti belica nisem imel v svo-jem raztrganem žepu.

S tem sem si zapečatil svojo usodo, kajti Repca ni samo dober prijatelj, ki zna iz človeka izviti zadnjo paro, temveč je tudi kle-petač, da jih je treba iskati. In zato je takoj izpustil mojo željo in šel z mojo srčno kul-turo k vragu, k nekemu mojemu staremu nasprotniku ter mu brž povedal, da nimam nobene srčne kulture več.

»Da nima srčne kulture?« se je razveselil nasprotnik in oči so se mu zabiskale.

»Kako jo bo imel, če je mene s svojo srčno kulturo vred poslal k vragu?« je pod-krepil Repca.

»In ta vrag sem slučajno jaz, kajne? Ha, ha, ha.«

Zdaj se je moj sovražnik takoj spopri-jateljil z Repco, ki nikogar ne sovraži in smatra vsakega človeka za neke vrste poso-jilnico. Iz katere lahko dvigne posojilo, ne

da bi se zavezal plačati obresti, saj še na kapital rad pozabi. Zato je bil Repca se po-sebno vesel, ker se je odprla spet nova po-sojilnica in takoj si je nekaj izposodil.

Domenila sta se, da bosta zdaj v družbi vedno skušala pogovor napeljati na me, da bosta posledaj govorila o meni lepo in do-stojno, a da bosta pri vsaki priliki povdar-jala, da sem sicer fant od fare, toda, da ni-mam nobene srčne kulture. Kdor pa nima srčne kulture, je rastlina brez soka, je bitje brez krvi, torej nepotrebnež, ki ga je treba kamenjati in izobčiti kakor gohavca.

Kmalu sem opazil, da sem ustrelil kozla, ker sem poslal Repco s svojo srčno kulturo vred k vragu. Če bi že poslal Repco samega, no, v božjem imenu, ampak svojo kulturo in še srčno povrhu, kaj takega bi ne storil no-beden pametnik dvajsetega stoletja.

Pridem k mesarju, da si kupim jetrea. Mesar, debel in rdeč gospod, pravi privile-girani mesar, me pogleda, vzdihne in vpraša:

»Oprosti, saj ste znanec gospoda Repce!«

»Kaj mene Repca briga, jetra hočem!« se ujemim in ga grdo pogledam.

Mesar se nasmehe, se pogladi po svojem trebuhu, čez katerega vidi šele v razdalji dveh metrov in mi pomežikne:

»Za tri dinarje vam jetra ne morem dati, ker jih za ta denar od danes naprej sploh nič ni, če hočete za pet!«

»Pa za pet!« se ujemim in že me postreže. Besen zdrim skozi vrata. Mesar, ta dobra duša, poln srčne kulture, o kateri sva več-krat govorila in krmi pri litru vina, ta me-sar me je danes sprejel kot tučca in mi ni niti hotel dati za tri dinarje jetra, kakor običajno. Zdaj vem, srčno kulturo ima in

taki ljudje so si duševno sorodni, a mene so pač izključili, ker sem srčno kulturo zavrgel in jo treščil za vrata kakor psu smrdljivo klobaso.

Pridem v krčno k »Sivi podlasičici«, kjer imam prijateljico zlatolasa Fani ter si na-ročim zrezek in pol litra vina.

Dekle me sumljivo ogleduje, vsa je za-mišljena in resna. Prinese mi vina in zrezek, se vsede poleg mene, strmi nekaj časa vame in že vidim, da se ji nabirajo na očeh solze za grah debele.

»Za božjo voljo, dekle, kaj ti je vendar?« Moja prijateljica pa izbruhne v krčevit jok. Sele počasi se nekoliko potolaži in ko-maj izjelca:

»Saj me ne boš nikoli poročil, ker si človek brez vsake srčne kulture!«

»Ali si zblaznela?« se ujemim in ji pri-čnem razlagati, da sem prav isti, kakršen sem bil, čeprav sem v hipni jezi poslal Repco s svojo srčno kulturo k vragu.

Fani pa samo odkimala in vidim, da mi ne verjame. Počasi izvlečem iz nje, da se zdaj Repca pri nji ženi, da ga ima tudi krčmarica rada, ker je mož s pravo srčno kulturo in da je prav snoči razlagal o tej kulturi, da je človeštvu potrebna kakor voda in zrak in da se ljudje s srčno kulturo že na prvi pogled spoznajo, ker ne morejo zatajiti svojih nežnih plemenitih čustev tudi v ma-lenkostih ne. Dalje je razlagal, da so si vsi ljudje s srčno kulturo v bratovski zvezi, ki jih družijo, da so si vedno in povsod priprav-ljeni pomagati, čeprav se niso zakleli ne na postavo ne na sveto pismo.

Se in še sem skušal svojo Faničko poto-lažiti, saj ni napačno dekle, a vse ni nič po-magalo.

Otok poginolih psou

Blizu Pariza, proti Clichyju, kjer se Sena razliva proti gozdnemu otoku, se ti skoz široka, veličastna vrata iz zavijih železnih drogov odpira razgled na senčne poti in cvetlične terase z malimi, sivimi, sem in tja med njimi raztresenimi kamni. To je »Cimetiere des chiens«.

Na tem pasjem pokopališču, »L'île des petites chiens«, kakor ga Parizani nežno imenujejo, je zakopanih več kakor 25.000 živali. Pa ne samo psi, tudi mačke, kokoši, opice in celo en ali dva leva počivajo tam.

Genovefa Parkhurst pripoveduje v »New York Herald Tribune« o svojem obisku tamkaj takole:

Prvi spomenik, ki mi je padel v oči, je bil tisti, ki so ga postavili v spomin Barriju. V sivem kamnu je vdejan relief psa, kako nese na svojem hrbtu majhno deklico, ki jo je v gorah rešil iz enega. Spodaj je popisano njegovo življenje: »Rešil je življenje štiridesetih ljudem, enainštirideseti človek ga je ubil.« Barry je bil last menihov Sv. Bernarda. Skoraj vseh sedem let svojega življenja je po Francoskih Alpah iskal popotnike, ki so pozimi v viharjih zašli, ali ki so od mraza omagali in jih je zamel. Ko je prišel do ponesrečenec, jih je grel s svojim telesom in jih s svojo inteligenco opozoril, da jih hoče rešiti. Če so bili preslabi, da bi se sami dvignili, jih je potegnil iz snega, potem pa odšel po svojem sledu in lajal, da bi priklical pomoč.

Poginil je junaka. Neki večer v decembru, o mraku, je prišel do popotnika, ki je v snegu zabredel. Moč, že onemogel od mraza in gladi, se je pes, ki je lajal in skakal proti njemu, zelo prestrašil. Udaril ga je z železnim drogom, ki ga je imel s seboj, po glavi. Smrtno zadeta plemenita žival se vlekla domov v samostan, da bi našla menihom, da nekdo potrebuje pomoči. Šli so po njegovem krvavem sledu in prišli do moža, ki je pes pobil. Ko je ta zvedel, kakšno tragično pomoč je napravil, je bil ves iz sebe. In ta mož je največji prispeval k njegovemu spomeniku, ki je vstavljen prav ob vhodu pokopališča.

Na koncu Avenue d'hommeur stoji miniaturni mavzolej, kjer ležita Papillon in Turc, policijska pes, ki sta šest, oziroma deset let zlojalno služila kot člana Zveze javne varnosti. V stekleni skrinjici, vdelani v kamen, so kolajne, ki sta jih do-

bila, ker sta reševala otroke, ki so se potapljali, vlačila ljudi iz gorečih poslopj, priklicala gospodarje, prepodila vlomilce in v dveh primerih držala tatove, dokler ni prišla policija.

Prava veličina pa ni samo v dejanjih, ampak tudi v vsakdanji vdanosti. In tu, na svojem zadnjem počivališču, počivajo tisti, ki so bili zvesti tovariši velikih in malih. Napisi na njih spomenikih dokazujejo, koliko tolažbe so prinašali svojim gospodarjem in gospodinjam.

Mystico, vrezan v kamen, zre dol na verze, ki mu jih je dal vklesati njegov gospodar Marcel Lequay. Glasijo se nekako takole: »Mystico, moj dobi pes s kodrastim kožuhom in potepuškim obnašanjem, nikdar ne boš zvedel, kako zelo te je nekoč ljubil.« Svojemu psu Sappho je Tola Dorian zapisal: »Če me Sappho, moj dragi, plemeniti prijatelj, ne bo spremljal, ko bom šel na dolgo pot, si ne želim večnosti.«

Bolj preprosto so izražene tragedije otrok. Na granitnem kamnu, na katerem so pod steklom vdelane slike treh mladih psičkov, kodrov, so vrezane njih imena in spodaj stoji: »Dragi, mali prijatelji, mi, ki smo mladi, bomo še jokali za vami, ko bomo stari.« In na drugem: »Dolliji, ki me je rešila iz ognja.« In zopet na tretjem je napis, ki pove vse: »Mojemu resastemu ljubljencu Titu. Prijatelji so me varali, ti, mali, si edini, ki si mi bil zvest.«

Leta 1898 so prijatelji živali v Parizu nabirali prispevke za pasje pokopališče. Mesto Pariz je darovalo svet, ki je bil do tedaj znan kot »Otok pustolovij«, pet milj od centra mesta. Na tem svetu so se v teku stoletij shajali zločinci. K fondu so prispevali bogati in revni, veliki in mali. Znameniti arhitekt Eugene Petit je napravil osnutek za veličastna vrata pokopališča in vrtarji, umetniki v pokrajinskem vrtinarstvu, so prispevali s svojim brezplačnim delom.

Pokopališče se vzdržuje z zasebnimi prispevki, vstopnino enega franka in s prodajanjem parcel. Prepovedano je hoja po grobovih, trganje cvetlic, glasno smejanje ali nespodobno obnašanje.

Ko sem zapuščala pasje pokopališče, je prišel sprevod: oče, mati in pet otrok, trije dečki in dve deklici. Mlajši trije so neli majhno rakev, pokrito s cvetlicami nesmrtnicami. Brdiko so jokali.

G. S.

Vagabund

Sredi polja leži in strmi v nebo.

Vse nad njim je jasna, dolge, zlateče se mreže oblakov se vozijo po vesolju, sončni žarki segajo vanje in jih prepletajo z blestjenjem. Sijoči zublji sil v sinjasto nižino kakor plamen, obližuje jo in polagoma spreminja v zarezo pokrajino migljajočo in slepočo oči, kakor bi divji ogenj zanetil povsod požar, ki vihra čez plan in polzi bliže.

Vagabund dvigne glavo. Trudne, skoraj obrobne vodene oči se ozro proti gozdu, ki se vije na desni ob cesti ves zelen, prijazen in svež, da človek kar čuti hlad, ki veje iz njega.

Ob hosti kipi bela cesta in se vzpenja v nedogled. Na, cesta, kača zapeljiva! Kam ga je vodila, kam je begal, kje povsod je blodil in taval, česa je iskal, česa ga je samo silila dalje in dalje. Premagalo ga je hrepenenje, bežal je z doma v tujino. Kopnenje pa je ostalo, kajti cesta ne spusti žrtve, ki se ji vda, cesta ne pozna pokojal!

Popotni globoko vzdihne, zmrsena siva brada mu podrhteva, nizko čelo se gubanci, beli lasje vihrajo v lahmem vetru.

Da, šel je, hodil in blodil. Naprej so mu kazali, vedno naprej. Gledaj je kraje, čudežne kakor lepe sanje in bajne kot je sama Indija Koromandija. In gnalo ga je dalje.

Zataval je v mrak in smrad, v razkošje in bogastvo velikih mest. Tonil je v gnolbi, toda izkopal se je, kakor Ahasverja ga je vrglo na breg in že ga je objela cesta.

In tedaj je izsedel v sebi vedno večjo praznino. Čim dlje je hodil, bolj prazno mu je bilo srce in vedno večja stiska mu je trpinčila dušo.

In ko je spal na tuji zemlji, je zasnan o rodni koči, o polju in travnikih, o hostah in njihavi. Sanjal je o skromnem domu, ki ga je zapustil in prodal.

Val usode ga je znova vrgel na cesto, še je hitel dalje, a tesnoba je šla z njim, ga stiskala vedno silneje in ga trpinčila, da je v sanjah vzdihoval liki bolan neboljenc. Sam ni vedel, kaj mu je bilo, sam ni slutil, da je postal domotožen, da se je v njem oglasila pesem domače zemlje, ki ga je klicala, svarila in tolažila, ker je prodal svojo grudo za skledo leče in se zagnal v svet.

In taval je ter se bal, da obupa.

Neko noč mu je prišlo razsvetljenje. Na nizkem griču je ležal in strmel v nebo. Leno se je slučajno ozrl v dolino in se stresel: kos domače zemlje je zagledal pred seboj kakor pričarane v tujino. Zjokal se je in pokleknil ter molil, tako vesel je bil spoznanja.

Tisto noč je mirno spal, a prva zarja ga je

že našla ko se je vračal domov. Čim bolj se je bližal domači zemlji, tem lažja je bila njegova duša, tem bolj sproščena se je čutil. Hodil je in hodil, ni se bal pota ne truda, krvavele so mu noge, jokale so mu oči, a šel je brez oddiha, domov je šel.

Zdaj je na svoji rodni poljani.

Okopal se je v domačem studencu. Ko je zagledal v vodi svoj obraz, se je stresel, starca je videl sivega in velega brez moči in brez življenja. Spomnil se je, da je odhajal mladenič krepak in vesel, pa mu je vse sile požrla tujina, ki je naglo in neprestano glodala na njem, ki ga ni nikoli negovala, mu ni priznala.

Srečen počiva v travi in strmi v nebo. Bilke in cvetke mu šušče domačo pesem, pastirji jo piškajo na piščal, vaški zvonovi jo brne, slavci in škrlanci jo gostole. Od vsepovsod doni in odmeva. Popotni čuje, kako jo šušti gozd, buče gore, dihanje oblaki.

Duša začuti sproščeno. Solze se mu vdero, mu polze po licih, po razoranem obrazu, mu umirajo sivo brado in kapljejo na tla. Ginjenje ga premaga, skloni se k zemlji, jo poljubi in se smeja kakor otrok.

»Vrnil sem se k tebi, srečen sem! Vsa si moja, moja!«

Vleže se vznak in zameži. Kakor v sanjah sliši uspravko svoje matere, prav kot tedaj, ko je bil še dete, njegova duša jo vdihava, ko se telo počasi pogreza v spanje. V polnu zagleda spomine, ki se vračajo k njemu, ga ljubkujejo in božajo.

In že čuti, da ga vse objema, vsa priroda ga stiska k sebi vedno tesneje in tesneje, da mu pohaja sapa, a ta objem je sladak in ljubeč, saj ga že zdavnaj ni nihče objel, ne poljubil.

Vagabund drhti blaženstva. Srce mu utripa kakor frtalojči metulji.

Večer se sprošča nad zemljo in on ga čuti. Miren je in vdan v objemu njegovih črnih kril, saj je v varstvu domače zemlje. Tajinstvena toplota mu struji po telesu, ko čaka z zaprtimi očmi. Tedaj lahko zašvišči.

Popotni čuti, da je zamahnila velika blesketoja se kosa preko vsega polja, da so se nagnile cvetke, da je detelja nagnila rdeče glavice.

Njemu je dobro, tako dobro! Srečen umira med domačim cvetjem, skrjanec mu poje sredi žitnih polj zadnjo uspavanko. Blaženo se nasmehe, poslednja solza mu spolzi po blestem licu.

Nad njim zasije večernica, drobna in majhna se zaiskri na nebu, če ni njegova bedna duša, ki se sproščena vrača v veselje.

Legenda o požaru

Ko sta Gospod in Peter hodila po svetu, sprva ni bilo hudo živeti. V dobrih časih se je pa ljudstvo prevzelo, postalo je zakrknjeno za Gospodovo besedo in nastopila je huda kriza, gospodarska in duševna.

Nekoga dne se ustavi sveta popotnika ob njivi, kjer je počival orač. Bil je moč krepke postave, srednjih let in mirne narave. Popotnika sta se čudila naprednemu obdelovanju zemlje: oranju s plugom in Peter je pozdravil oratarja:

»Bog daj erčo! Je suša? Nič nimate dežja, kakor vidim!«

»Bog daj, Bog! Suša je, da! Saj nismo vredni. dežja! Taki slabi časi, pa še tako lahkomišelnost ljudstvo! Saj drugega ne zasluži današnji svet!« odgovori kmet modrovalno.

Gospod je prikimal, Peter pa je začel s kmetom pogovor in kmalu so govorili o križih in težavah kmetkega ljudstva.

»Gori! Pomagajte!« plane Peter pokonci in othiti proti bližnji vasi, nad katero se je dvigal oster avinčenega dima. Ni ga mogel Gospod zadržati: Peter, ki je videl požar v življenju komaj drugič, se je Gospodu s silo iztrgal in odhitel na pomoč.

Kmet se je v trenutku okrenil, pregledal vas in požar in malomarno dejal: »Smo že tako dolgo čakali! Kaj bočemo? Leena kočja, dolgov, kriza. Saj je zadnji v naši vasi! Zdaj bo mir. Bog nam pomagaj, so že taki časi!«

Piljunil je na roke, zavijtel z bičem po zraku in oral dalje.

Gospodu se je zgubalo čelo, pogledal je za Petrom, pa ga ni bilo več videti. Blagoslovil je na tistem kmetovo prizadevanje in delo in šel v vas.

Našel je Petra, ki je gasil in se trudil pred

Kurenčkova Neška ma tud beseda

Nubeden na verjame, kuku me hodja babe kajfat, de nej tega al pa unga enkat vrnog speglam, de bo mou zadosi. Če grem tkula ukul ta peruga na plac, me na usakeh pet šritu kera ustau in m začne ud kerga take rei prpoudvat, de je še mene groza, ke sm vnder že usega hudga vajerita. Nazadne me pa pros, de nej ga zgrizem, kulker se da, de u dau enkat gmah.

»Lde sa doudons take mrcine, de nisa uredn, de b jh sonce pusaju,« prau in leli, kokr furja naprej, de hiter še drugem babncam puve, kašne mrcine sa zdej na svet.

Keder na hodem več na plac, mal zaule pu-majnkajna valute, mal pa zatu, de b mela mir pred takem upravljem klepetulam, pridejo pa tud kar h men na dum.

Zadnč — še ni doud tega — je prišeleta spet ena že na use zgudi h men. Glüh dobr sm ustala in s nateknila kumbineža, pa že edn putrka na urata. Jest sm ta peru mislela, de se je moja mle-karca tulk manere navadla, de je začela trkat, ke du zdej ni nkol putrkala. Pa sm rekla: »kar u pisker zlite mlek, sej stuji že pumit na šporhert.«

»Jest nimam nč mleka, ampak ene strašne rei vam morm puvedat, gospa,« se je uglasila ena men čist naznana štima pred uratem uzuni.

»No, pol pa mal pučakte. Bom hmal fertik.« Ke sm s enkat kumbineža puštimala in šlofrok čez ugrnila, sm tla jt pa vn u kuhna pugledat, kdu b rad iz mana tku zgudi guvuru. Glüh za kluka sm prjela in ja tla dol prisenet, pa zagledam moje zube na nohtkostline, ke sa še ležal u trinkglazeln u vod, kamer jh usak večer, preden grem spat, pulužim. Hvala Bugu, de me je ubvarvu te bla-maže, sm s mislela. Uzela jh hiter vn iz vode in jh začela iz conbrštnam krtič. Kalodonta m je že pred dveh mescem zmanakl, pa še nism mogla pridet du tega, de b družga kepila. Buh var, de b me kašna babnca vidla brez zob. Tu b šlu prec pu cel tban ukul, kokr lauffajer. Jest pa nečem, de b usak vedu, de nimam sojeh zob, ke glüh moje zube use ubfuduje in jh na morja prehvalt. Jest vam tu zaupan puvem in prosim, de na ute tu reč

ta velk zgur ubešal. Jest namaram, de b nazadne še kdu ud mojih fous zob začeu u radio predavat. Tu b m na blu lubu.

No, ke sm se enkat vrnog naštimala in tud žnabile u nagie mal rdeč puštirihala, sm pa stupila vn u kuhna.

»Aetn, kua u dobrga?« sm mal najavoln prašala ena ženska s facanelinam na glau, ke je slala u kuhna.

»Oh, nkar na zamierte, gespa, de sm vos pršla na usezgudi nadlegvat. Cela nuč nism ušesa zastisla, tku sm razburjena.«

»No, kar kela na štokeri se usedite, pa m pu-vejte, kua vam na src leži. Veste, jest doud nimam dost časa. Zdej, zdej bo prša pederarca, de m bo kuhna puribala in pa mesena spucala. Kuharca sm puslala pa na plac.« Noja, sej tu ni res. Udkar sa u Pouhum grac gagal in sa se začel obcugi za obcugem, nimam nubene pederarca več. Kuharce pa še nkol mela nism. Jest use sama delam: kuham, ribam, še klubuke s sama pu mod prefor-nam. Ja, tku deleč sma pršli. Sevede, tu pa ni treba, de b glüh usak bab na nus ubešala. »Aetn, kar začnite,« sm rekla.

No, in babnca m začne prpoudvat ud enga ubrtiga zakona, ke ga čja pužeruhi gor prpraut. »Te vampeži b rad use sami pužrl, delucem pa še kruha na prvša,« je hitela prpoudvat. »Ena pužrešna fabrikantka je sojem delukam še clu na-svelvala, de nej u putice namest urehu raj ružiče not natresejo, ke sa cnej. A se na prou tu iz re-vežu norca delat. Tem revam, ke nisa že putice jedle, udkar sa ble pr birm, ta mrcina še gusta dela, de b še bl soja reušna čutile. Enkat se im bo že še tu utepal. Buh jh na bo zmeri skus prete gledu.« Use tula m je prpoudvala in še use drga-čne rei, ke se jh na upam tula naševal, de me gespud držau praudnk cokinok na pubašaja.

Ke ji je sape zmanakl, de ni mogla več naprej, sm ja pa jest prašala. »Za kua pa use tule nien prpoudujete. Jest ja na mrm nč puomagat. Tu b mogli tistem gespudem puvedat, ke naše interese zastopajo.«

»Ki sa pa tist gespudi? Jest nubenga na pu-znam. Jest puznam sam take gespude, ke soje interese zastopajo, drugeh pa ne.«

»Luba moja, če je pa tku, pol se pa use jejna. Pol je pa ta narbulš, če čakamo, de »Vremens Krajncem bodo se zjasnila.«

»No, pa pučakma, de nas bo Buh h seb pu-klicu kar use ud kraja. Tiste, ke soje interese zastopajo in pa nas, ke te interese krvau plaču-jema. Ja, pa z Bogam, gespa. Pa zdrau ustanite. Že videm, de z vam tud ni nč.« K. N.

Šah

Avstrijski velemejster Spielmann je zelo mnogo-gokrat povabljen na Holandsko, kjer igra s holandskimi šahisti simultanke, manjše turnirje in matche. Dosedaj je še vedno dosegel lepe uspehe, edino holandski prvak dr. Euwe ga je v matchu premagal. Letos je igral Spielmann s holandskim mejoetrom Boshem match, ki je končal neodločeno. Spielmann je dve partiji dobil, dve izgubil in ena je končala remis. Iz tega matcha prinašamo danes partijo, ki je za teorijo zelo važna, ker je Bosh igral varianto, katero je večina teoretikov obsodila.

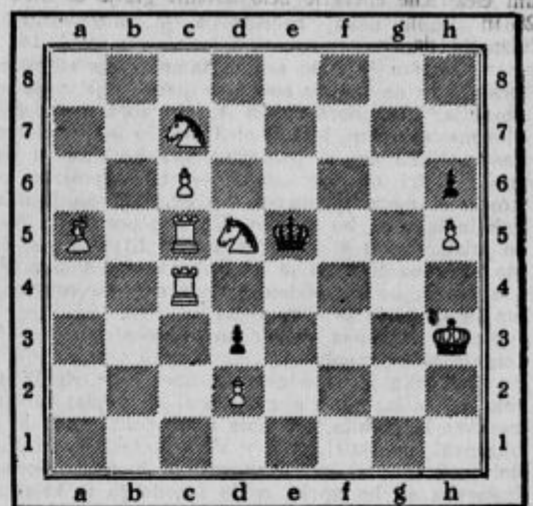
Spielmann : Bosh

1. d2—d4, Sg8—f6. 2. e2—c4, g7—g6 (črni igra varianto, ki izhaja od Grünfelda in se tudi po njem imenuje). 3. Sb1—c3 (beli hoče igrati e2—e4 in v tem momentu mora črni igrati d7—d5, če hoče preiti v kralj. indij. obrambo), d7—d5. 4. Lc1—g5 (to je novo nadaljevanje. Prej so igrali cxd5, Sxd5, e4. Sxc3, bxc3 in črni dobi v napadu na beli centrum dovolj protigrje), Sf6—e4. 5. Sc3×e4, d5×e4. 6. Dd1—d2 (Spielmann igra varian-to, s katero ga je porazil Lundin. Bosh najde sedaj mnogo močnejše nadaljevanje), e7—c5! 7. d4—d5 (črni lovec ima sedaj diagonalo h8—a1 odprto), Sb8—d7. 8. f2—f3, Dd8—b6! (žrtvuje pešča za na-pad). 9. f3×e4, Lf8—g7. 10. 0—0—0, Db6—a6! 11. b2—b3, h7—h6. 12. Lg5—h4, b7—b5! 13. e2—e3 (bolje bi bilo c4×b5. Črni sedaj preseneti belega s krasno kombinacijo), Sd7—b6! 14. c4×b5, Da6—a3+. 15. Kc1—b1, Sb6×d5! (jasno je, da beli ekakata ne sme vzeti, ker bi sledil mat). 16. Sg1—e2, 0—0. 17. Dd2—c1, Da3—b4. 18. Dc1—c4, Db4×c4. 19. b3×c4, Sd5×e3. 20. Td1—d3 (na Tc1 pride Le6 in pešec ravno tako pade), Se3×c4. 21. Lh4×e7, Tf8—e8. 22. Se2—g3 (Spielmann se dobro brani. Po Lxc5, Txc4 bi bilo še slabše). Sd3—e5. 23. Td5—d8, Te8×d8. 24. Le7×d8, Le8—e6. 25. Ld8—a5, Se5—c4! (dobi pešca). 26. Lf1×c4, Le6×c4. 27. a2—a4 Tc1?, Ld3+ in dobi kvaliteto). Lc4—b3. 28. Th1—c1, Lb3×a4. 29. Tc1×c5, Ta8—b8. 30. Kb1—c1, Tb8×b5. 31. Tc5—e8+, Kg8—h7. 32. La5—c3, Tb5—b6 (grozi s T—c6 takoj odločiti). 33. Lc3×g7, Kh7×g7. 34. Tc8—a8, a7—a6. 35. Ta8

Problem št. 24

W. Pauly

Črni: Ke5, P: d3, h6 (3 figure).

Beli: Kh3, Tc4, c5, La5, Sc7, d5, P: e6, d2, h5 (9 figur).

Mat v treh potezah

Rešitev problema št. 23.: 1. Tf2—f8, Ke3—e4. 2. Ke1—e2, g7—g6. 3. Lc4—f7! ali 1. ... g7—g6. 2. Tf8—f1, Ke3—e4. 3. Ke1—f2.

Zakup restavracije v Radovljici

Uprava Mestne hranilnice v Radovljici odda v zakup restavracijo na kopališču »Obla gorica« v Radovljici najugodnejšemu ponudniku za dobo od 1. avgusta 1934 do 31. januarja 1937.

Podrobnejši zakupni pogoji so razvidni pri Mestni hranilnici v Radovljici, ki jih na zahtevo pošlje tudi v prepisu proti plačilu zneska 10 Din v znakmah.

Zaprte pismene oferte z navedbo ponujene letne zakupnine je poslati najkasneje do 12. julija 1934 na naslov javnega notarja g. Pegana Alojzija v Radovljici.

DOBRO IN PRIJETNO SREDSTVO ZA ZDRAVLJENJE ŽELODCA IN ČREVESJA

za otroke in odrasle je prašek »Magna« purga, ker čisti brez bolečin, je prijetnega okusa, a obenem osvežuje in desinficira želodec in črevesje ter preprečuje s tem težka obolenja. Ako zaužijete redno po vsaki jedi na konici noža v pol čajski vode prašek »Magna«, pospešuje to prebavo, odpravi odvisno želodčno kislino, zopra dihi iz ust, draženje h kolcanju, vzpahovanje in zgago. Pomaga tudi pri katarju želodca in črevesja, boleznih jeter, želodčnih krčih, hemoroidih in turib v želodcu.

»Magna« prašek se dobi v vseh lekarnah. Zavojček 4 Din.

(Reg. S. br. 1178/32)

Ljubezniva ženica. — A: Moja žena je vedno tako ljubezniva z menoj. Zvečer mi dostikrat sezuje celo škornje. — B: Takrat, ko prideš iz kluba? — A: Ne, temveč če hočem tja.

V šoli. — Jamnik, je vam znan kak primer tresenja? — Je, gospod profesor. Kadar odpirate notez.

Bolna je bila. — Micika, kdaj je že umrl Peter Veliki? — Gospod učitelj, tega pa ne vem, takrat sem ravno imela ošpice.

Z balzamovim delovanjem kisikove kopeli se vam bo povrnilo zdravje in lepa oblika noge v 4 dneh

trdo kožo in kurje oči v točki meri, da jih lahko brez noža in brive s prsti odstranite s korenino vred. Izdelan paket soli Sv. Roka dobi se za ceno 9 Din.

Gospodarstvo

Trgovsko društvo „Merkur“

V petek zvečer je bil občni zbor Merkurja, te matične organizacije slovenskega trgovstva, ki je v najtežjih letih oralo ledino za sedanje močne stanovske organizacije. Zeleli bi bilo več zanimanja za te občne zbornice, ker bi lahko ta organizacija zopet poživila prosvetno delo med našim trgovstvom in sodelavci, pa tudi drugače doprinesla k boljšemu razmerju v stanu samem.

Govor predsednika dr. Windischerja

Občni zbor je vodil dolgoletni in zaslužni predsednik društva g. dr. Fran Windischer. Del njegovega govora smo že objavili včeraj, danes se omejemo samo le na nekatere misli.

Društvo obstaja že 34 let in v teku njegovega delovanja so se izvršile velike izpremembe. »Merkur« je bil tedaj prva stanovska trgovska organizacija, v kateri pa so bili vedno poleg gospodarstvenih tudi nameščenci. S pomočjo društva se je kmalu začelo živahnejše organizacijsko gibanje, ki je dovelo do tega, da so prešle v neslovenskih rokah se nahajajoče ustanove (stanovske in dobrotnice) v slovenske roke. Zlasti je društvo skrbelo za stanovsko izobrazbo in je na tem polju veliko storilo. Društvo se je zlasti zavzemalo za ustanovitve slovenskega strokovnega šolstva.

Med tem pa so polagoma že začele prihajati na dan nove gospodarske organizacije, ki so pa doživele svoj veliki razmah stopov na vojni. V društvu so bila pripravljena tudi prva pravila za Zvezo trgovskih gremijev, ki je ustanovljena leta 1920. S tem se je društveno gibanje na široko razmahnilo in »Merkur« je matica trgov. stanovskega dela in nekako oče, ki je predal svoje posestve sinovom.

Zivahno odobravanje je nagradilo g. predsednika za njegovo skrbno sestavljenost poročilo, ki daje pregledno sliko naših gospodarskih težav.

Tajniško poročilo je podal tajnik gosp. Avgust Agnola, ki se je spomnil najprej umirlih članov, nato pa obravnaval vse akcije društva lani. Društvo ima lepo poslušajočo posredovalnico za delo, katerega pa ima žal na razpolago premalo prostih mest. Priporoča vsem članom, da se je čimbolj poslužujejo. Nadalje ima društvo podporni sklad, iz

katerega daje podpore; to je lep kos socialne akcije. V izobrazbenem pogledu je s tečajem poskrbelo za razširjenje strokovne izobrazbe članov. Na povečanje knjižnice v sedanjih časih ni misliti. Društvo je izdajalo v 1000 izvodih revijo Trgovski Tovariš, ki ga že 10. leto spretno ureja društveni podpredsednik Jos. J. Kavčič. Nadalje je društvo tudi lani izdalo Trgovski koledar, ki pa radi slabih gmotnih razmer članov ni našel odmeva. Lani društvo ni priredilo plesa, pač pa nabiralo akcije, ki je dala lepe vsote. Tudi lepo sestavljeno tajniško poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto na znanje.

Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal vzor. g. Josip Krek, je razvidno, da so se lani dohodki društva zmanjšali, istočasno pa je uspelo znatno znižati tudi izdatke. Kljub temu pa izkazuje računski zaključek presežek rednih izdatkov nad dohodki, ker so bili izvršeni znatni odpisi na knjižnici in zalogi knjig. Zaradi tega se je tudi društvena imovina nekoliko zmanjšala.

Iz statistike članstva posnemamo, da je število članov koncem leta 1933 14 častnih članov, 35 ustanovnih, 20 podpornih, 433 članov sodelavnikov, 191 rednih članov trgovcev ter 60 podpornih članov trgovcev.

Vsa poročila funkcionarjev so bila z odobravanjem vzeta na znanje, kakor tudi poročilo nadzorstva, katerega je podal g. Urbančič.

Pri naslednji točki, volitvah, je bil z aklamacijami izvoljen za predsednika zopet g. dr. Fran Windischer, nadalje namesto prežoplenega g. Kavčiča za podpredsednika g. Albin Smerko, za drugega podpredsednika pa g. Anton Skrajnar, nadalje je bil izvoljen tale odbor:

Josip J. Kavčič, Avgust Agnola, Pavel Fabiani, dr. Rudolf Marn, Josip Krek, Anton Verbič, Janko Krek, dr. Ivan Pless, Ivan Orel, Slavko Mirtič, Ivan Jeras, Jelka dr. Brelova, Avgust Leskovic, Fran Kovac, Ignacij Novak, Ivanka Leskovic, Viktor Šober, Zvonimir Lukič, Ivo Samec, Ciril Korošec, Roman Golob, Vilko Lampe, Valter Lavrenčič, Karel Seljak, Slavko Rozanc, Ivan Vidmar, Fran Dolničar in Drago Rak, za preglednika računov Fr. Zelenik in Vrbanič, za predsednika društvenega razsodišča pa dr. Majaron.

Elektrarna Fala

Fala je kot znano naša največja električna centrala, ki producira daleč nad polovico električnega toka v vsej banovini. Zato je njeno letno poročilo prav zanimivo za presojanje razmer v našem električnem gospodarstvu.

Prejšnja leta je znašala produkcija v milijonih kilovatih ur ter dohodki od obratovanja v milijonih Din:

1926	164.1	24.5
1927	180.5	26.5
1928	178.4	27.2
1929	172.4	28.6
1930	166.6	29.8
1931	128.5	25.9
1932	128.9	25.7
1933	128.7	26.3

Zadnja tri leta se je kot razvidno pri nas konzum električne energije zelo ustalil: giblje se med 128 in 129 milij. ur letno. Od tedaj je produkcija stalno padala: najbolj pa od leta 1931. na 1932. Tedaj se je zmanjšal konzum glavnega odjemalca Fale, Tovarnica dušika v Rušah, ki zaradi svoje fabrikacije same potrebuje ogromne količine električne energije. Saj je znašal leta 1930. konzum Ruš 127.2 milijona ur.

Produkcija se je lani neznatno zmanjšala, toda pri tem je vstopoval, da je konzum Ruš in Trboveljske premogokopne družbe padel še nadalje, do čim se je konzum ostalih priklopnikov povečal, zlasti kar so v Mariboru bile priključene nekatere tekstilne tovarne in ker so se priključile tudi nekatere industrije v Čakovcu. Zaradi tega se je tudi priključna vrednost povečala na 64.731.6 kilovata. Povečanje dohodkov družbe ni moglo nadoknaditi povečanja izdatkov. Tako n. pr. so davki narasli od 0.7 na 1.4 milij. Din in povečala se je tudi tečajna razlika od 1.95 na 4.2 milij. Družba je izhajala zato, ker se je njeno obrestno breme, ki ga plačuje družbi Elektrowerke, A.-G. v Bazlu (ta holding-družba je lastnica tudi družbe Steiermärkische Elektrizitätswerke v Graecu (Steg) ter Snaga in svetlost, d. d., ki ima električno centralo v Belgradu) zmanjšalo od 17.8 na 15.4 milij.

Iz bilance posnemamo, da so se upniki povečali od 125.2 na 127.6 milij. Din (v sv. frankih od 31.3 na 31.7 milij.), istočasno pa so se v znatno manjši meri povečale investicije v naprave, ki so izkazane s 121.1 (v sv. fr. 30.97) milij. Din. Odpisov na napravah ni bilo v bilanci. Računski zaključek izkazuje izgubo 0.22 milij. Din (1932 samo 0.04 milij. Din), drugače pa je status družbe dober, saj so se njene naložbe pri bankah povečale od 2.45 na 4.97 milij. dinarjev.

Zaposlenost v juniju

OUZD v Ljubljani objavlja podatke o svojih članih junija 1934, iz katerih je razvidno, da je od maja do junija število zaposlenih naraslo za 1757 na povprečno 83.003 v juniju. Najvišje članstvo je bilo letos doseženo dne 13. junija s 83.979 delavci. Komentar urada pravi, da je to pripisovati prehodnemu padcu zaradi dopustov. V koliko je ta prognoza pravilna, bodo pokazali naslednji meseci. Letos je junija v primeri z junijem lani 4437 več zavarovancev, kar je ugodno znamenje.

Zasluzki delavstva še vedno padajo. Letos je znašala povprečna dnevna zavarovana meza 22.70 Din in je za 0.69 Din manjša kot junija lani. Vkljub temu pa znaša skupna zavarovana meza vseh članov OUZD letos 1.884.383 Din, t. j. 46.386 Din več kot junija lani. Odstotek bolnikov je še vedno večji kot lani, in sicer za 0.23%.

Insolvenca v juniju

Po statistiki Društva industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je bilo v mesecu juniju razglašanih v vsej državi 31 konkurzov (lani julija 24, letos maja 23), od tega v dravski banovini 3 (lani junija 6, letos maja 1).

Nadalje je bilo razglašanih letos junija 36 poravnalnih postopanj (lani junija 12, letos maja samo 27), od tega v Sloveniji 9 (lani junija 5, letos maja 7).

To povečanje števila insolvenca je kaj značilno in ne meče baš najboljši luči v razmere, ker pomeni še nadaljnje poslabšanje položaja vkljub nekaterim znakom, ki govorijo, da gre na bolje. Skupno je bilo v vsej državi razglašanih v prvi polovici leta 1934 147 (lani v istem času 175) konkurzov ter 211 (160) poravnajev, skupno torej 358 insolvenca (1933 325). Toda upoštevati je treba, da smo baš lani živeli v dobi posredovalnih postopanj, katerih je bilo v prvi polovici letu stotin.

V Sloveniji je bilo v primeri s prvo polovico lani letos število konkurzov manjše. znašalo je 28 (lani 31), povečalo pa se je prav znatno število poravnajev: od 34 na 52, skupno je torej število insolvenca naraslo od 61 na 80, kar je neugodno znamenje.

Poštna hranilnica v juniju

Število vlagateljev se je v juniju povečalo za 4251 na 293.089, vloge pa za 12.4 milj. (maja 11.5 milj.) na 665.05 milj. Din. V prvi polovici leta so hranilne vloge narasle za 100.7 milj. (lani vse leto samo 102.5 milj.).

Število čekovnih računov je naraslo za 80 na 23.988. Promet se je od maja sem zmanjšal od 4975.4 na 4874.3 milj., od tega brez gotovine 47.28 (47.31) %. Čekovni računi so po prehodnem dvigu v maju za 29 milj. padli za 70 milj. na 928.5 milj. dinarjev.

Borskim rudnikom gre dobro. V drugem četrtletju 1934 je znašala produkcija bakra v borskih rudnikih 10.572 ton, kar da skupno s 1. četrtletjem za celo prvo polletje 21.409 ton. Francoski listi prinašajo te številke s komentarjem, da je dosežen nov rekord, kajti lani je znašala produkcija bakra v prvi polovici leta samo 18.619 ton.

Občni zbori: Ljudska samopomoč v Mariboru, 15. julija ob 10 (Nar. dom), Tiskarna Sava v Kranju 23. julija ob 14, Stavbna družba v Ljubljani 26. julija ob 16 v Kred. zavodu.

Borza

Dne 7. julija.

Denar

Ta teden je oslabil na ljubljanski borzi promet na 1963 milj. Din, dočim je znašal prejšnji teden 7.07 milj. Din. Poleg običajnega znatnega prometa v šilingih je bil znatnejši promet še v prostih dinarjih.

Curii. Pariz 20.2725, London 15.505, New York 307.25, Bruselj 71.825, Milan 26.38, Madrid 42.025, Amsterdam 208.40, Berlin 117.70, Dunaj 72.97 (priv. 57.15), Stockholm 79.95, Oslo 77.90, Kopenhagen 69.25, Praga 12.7625, Varšava 58.10, Atene 2.92, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.05.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč. oko. Novi Sad 78 kg 110—112.50, nova 107.50—110, bč. oko. Sombor 78 kg 107.50—110, nova 105—107.50, sr. bč. 78 kg 110—112.50, nova 107.50—110, gor. bč. 78 kg 110 do 112.50, nova 107.50—110, bačka potiska 77 kg 115—117.50, nova 112.50—115, bč. ladja Tisa 77 kg 117.50—120, slav. 78 kg 110—112.50, nova 107.50 do 110, srem. 78 kg 110—112.50, nova 105—107.50, gbn. 76 kg 105—107.50, ladja Tisa 78 kg 120—122.50, nova 115—117.50, ladja Donava bč. ban. nova 112.50 do 115, ladja Begej 77 kg 115—117.50, nova 112.50 do 115, gbn. 77 kg 107.50—110, nova 105—107.50. — Ostalo neizpremenjeno. Promet srednji.

Naznanila

Absolventi in absolventke državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani. Letnik 1933-34 prireditelci pri 10-letnih sestankih dne 31. julija 1934 ob 8 zvečer v salonu »Banko« (pri Nacetu), Smrtniška cesta 3. Obvezno prijavo je poslati, oziroma sporočiti na naslov: Jože Marinko, Ljubljana, Pribojna 7. Telefon 3207.

Ljubljana

1. Sestanki čebelarjev. Čebelarstva organizacije v Ljubljani bodo skupno prirejale redne mesečne sestanke čebelarjev in prijateljev čebelarstva. Sestanki bodo vsak mesec in sicer vsaki drugi ponedeljek v mesecu. Prvi bo v ponedeljek, dne 9. julija t. l. ob 8 zvečer v prizemski dvorani Nabavljalne zadruge uslužbenecov državnih železnic v Ljubljani, Masarykova 17. Na sestankih bodo predavali znani strokovnjaki. Po predavanju bo debata in prosti razgovori. Sedaj je čas, da se prijavite v ta tečaj, ki je najcenejši in najbolj. Vpisovanje se prične v torek, 10. julija ob 8.30 na gimnaziji na Poljanah (II. državna realna gimnazija). Ne odlašajte z vpisom!

1. King Kodeljevo. Danes ob 17.30 »Po sledovih« (George O'Brien). Ob 20.30 in jutri ob 20.30 zraven se: »Carolina« (Lillian Harvey in Konrad Veidt). 1. Nočno službo imajo tekmarje: Danes: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78, in mr. Hočevar, Celovška cesta 34. Jutri: mr. Šušnik, Marifin trg 3, in mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4.

Poizvedovanja

Nikolasta zapostavna ura je bila najdena. Dobi se pri g. Požarju, tipografu, Poljanski nasip 10-11, desno.

Nogometne tekme za državno prvenstvo

Za včeraj smo v našem listu objavili sklep zadnje seje JNZ, ki se tiče odigranja nogometnih tekem za letošnje državno prvenstvo. Danes pa objavljamo termin vseh tekem, da bodo naši čitatelji lahko zasledovali potek letošnjih borb, ki obetajo biti zelo zanimive. Razpored je naslednji:

15. JULIJA:

Prva skupina: BSK—Tri zvezde (Apatin) v Belgradu; Vojvodina—prvak bečkereške podzveze v Novem Sadu.

Druga skupina: Sparta—prvak kragujevske podzveze v Zemunu; Gradjanski—SSK v Nišu.

Tretja skupina: Slavija—prvak na igrišču Slavije. Četrta skupina: Concordia—prvak banjaške podzveze v Zagrebu; Slavija—prvak osječke podzveze na igrišču Slavije.

Peta skupina: Primorje—Hašk v Ljubljani.

21. JULIJA:

Tretja skupina: SSK—Split v Sarajevu.

22. JULIJA:

Prva skupina: Vojvodina—Jugoslavija v Novem Sadu; BSK—prvak bečkereške podzveze v Belgradu.

Druga skupina: Sparta—SSK v Zemunu.

Tretja skupina: Slavija—Split v Sarajevu.

Četrta skupina: Concordia—prvak osječke podzveze v Zagrebu; Slavija—prvak banjaške podzveze v Osijeku.

Peta skupina: Ilirija—Gradjanski v Ljubljani.

28. JULIJA:

Tretja skupina: Hajduk—Sašk v Splitu.

29. JULIJA:

Prva skupina: Prvak bečkereške podzveze—Jugoslavija v Bečkereku.

Druga skupina: Sparta—prvak kragujevske podzveze v Belgradu; Sparta—SSK v Zemunu.

Tretja skupina: Split—Sašk v Splitu.

Peta skupina: ILIRIJA—PRIMORJE na igrišču Ilirije; Gradjanski—Hašk na igrišču Gradjanskega.

3. AVGUSTA:

Prva skupina: Jugoslavija—BSK na igrišču Jugoslavije; Tri zvezde (Apatin)—Vojvodina v Apatinu.

Druga skupina: SSK—Bašk v Skoplju; prvak kragujevske podzveze—Gradjanski v Kragujevcu.

Tretja skupina: Split—Hajduk na igrišču Splita; Sašk—Slavija na igrišču Saška.

Četrta skupina: Prvak banjaške podzveze—prvak osječke podzveze v Banja Luci; Slavija—Concordia v Osijeku.

Peta skupina: Ilirija—Hašk v Ljubljani.

12. AVGUSTA:

Prva skupina: Jugoslavija—Vojvodina v Belgradu; Tri zvezde—prvak bečkereške podzveze v Apatinu.

Druga skupina: Prvak kragujevske podzveze—SSK v Kragujevcu; Gradjanski—Bašk v Nišu.

Četrta skupina: Prvak banjaške podzveze—Concordia v Banja Luci; prvak osječke podzveze—Slavija na igrišču prvaka podzveze.

Peta skupina: Gradjanski—Primorje v Zagrebu.

18. AVGUSTA:

Tretja skupina: Sašk—Hajduk v Sarajevu.

19. AVGUSTA:

Prva skupina: Jugoslavija—prvak bečkereške podzveze v Belgradu; Tri zvezde—BSK v Apatinu.

Druga skupina: Prvak kragujevske podzveze—SSK v Kragujevcu; Gradjanski—Bašk v Nišu.

Četrta skupina: Prvak banjaške podzveze—Concordia v Banja Luci; prvak osječke podzveze—Slavija na igrišču prvaka podzveze.

Peta skupina: Gradjanski—Primorje v Zagrebu.

26. AVGUSTA:

Prva skupina: Prvak bečkereške podzveze—Vojvodina v Bečkereku; Tri zvezde—Jugoslavija v Apatinu.

Druga skupina: SSK—Gradjanski v Skoplju; prvak kragujevske podzveze—Sparta v Kragujevcu.

Četrta skupina: Prvak banjaške podzveze—Slavija v Banja Luci.

2. SEPTEMBRA:

Prva skupina: Vojvodina—Tri zvezde (Apatin) v Novem Sadu.

Druga skupina: Sparta—Bašk v Zemunu.

Četrta skupina: Prvak osječke podzveze—prvak banjaške podzveze v Osijeku.

9. SEPTEMBRA:

Prva skupina: Prvak bečkereške podzveze—Tri zvezde v Bečkereku; BSK—Jugoslavija na igrišču BSK.

Druga skupina: Gradjanski—prvak kragujevske podzveze v Nišu.

Tretja skupina: Hajduk—Split na igrišču Hajduka.

Četrta skupina: Concordia—Slavija v Zagrebu.

Peta skupina: Primorje—Gradjanski v Ljubljani.

15. SEPTEMBRA:

Tretja skupina: Split—Slavija v Splitu.

16. SEPTEMBRA:

Prva skupina: Vojvodina—BSK v Novem Sadu.

Druga skupina: Bašk—Sparta v Belgradu.

Tretja skupina: Hajduk—Slavija v Splitu.

Peta skupina: Hašk—Primorje v Zagrebu.

23. SEPTEMBRA:

Prva skupina: Jugoslavija—Tri zvezde v Belgradu; prvak bečkereške podzveze—BSK v Bečkereku.

Druga skupina: Sparta—Gradjanski v Zemunu; SSK—prvak kragujevske podzveze v Skoplju.

Peta skupina: Gradjanski—Ilirija v Zagrebu.

30. SEPTEMBRA:

Prva skupina: BSK—Vojvodina v Belgradu.

Druga skupina: Prvak kragujevske podzveze—Bašk v Kragujevcu.

Peta skupina: Hašk—Gradjanski na igrišču Haška; PRIMORJE—ILIRIJA na igrišču Primorja.

Primorje v Bukarešti

Včeraj in danes tekmuje naš državni prvak v lahki atletiki ASK Primorje, ki je ojačen z atletoma Kleutom (Jugoslavija) in Nikhajem (PSK) proti reprezentanci Bukarešte. Težka in odgovorna je naloga našega državnega prvaka, vendar upamo, da bo, če že ne zmaga, vsaj častno izšel iz tega boja. Romuni polagajo veliko važnost na to srečanje, saj je to prva jugoslovanska ekipa, ki nastopa v Romuniji. Našim sportnikom je bil prirojen krasen sprejem, na meji jih je čakal spalni voz in to brezplačno, kakor so dobili tudi brezplačni vizum za Romunijo. Za bivanje naših atletov v Bukarešti so pripravili poseben program in teknam bo prisostvoval celo romunski kralj.

PRIMORJE VODI V BUKAREŠTU

Pravkar je prispela iz Bukarešte sledeča brzojavka:

Bukarešta, 7. julija. V soboto je bilo pet disciplin. V vseh smo zmagali. Stanje 34:18 točkam za Primorje.

KARITAS

je izplačala cele zavarovane vsote v gotovini med drugimi tudi ob smrti sledečih članov:

Dr. Raznožnik, zdravnik, Lož;
Marko Julijano, Maribor;
Slatinešek Anton, Brengova;
Kralj Neža, Ljubljana;
Kristian Ivan, Maribor;
Prevalnik Marijeta, Vojnik;
Stanovnik Janez, Zabiavas;
Skumave Frančiška, Hrušica, Jesenice;
Zibler Frančiška, Tržič, t. l. d.

„KARITAS“, Ljubljana
uniča
Vzajemne zavarovalnice

Preizkušnja našega ligaša

V dveh trening tekмах hoče preizkusiti Primorje svoje moštvo za nedeljski nastop proti Hašku. Gre predvsem za sestavo napada, dočim je ožja obramba in halflinja več ali manj že sestavljena. V današnjih trening tekmah se bo enajstotica izkristalizirala.

Ob 16.30 se vrši tekma Primorje (liga): Slovan; ob 18 pa Primorje (liga): Vojaški team.

Poljska hazena reprezentanca nastopi v Ljubljani

Poljska reprezentanca, ki igra danes proti jugoslovanski reprezentanci v Zagrebu, nastopi proti reprezentanci Ljubljane v torek ali v sredo zvečer ob 18.45 na igrišču Atene. Dan in točen čas objavimo v torek. Tekma bo izredno zanimiva, kajti Poljakine so sedaj v taki formi, da so ob svojem prihodu v Zagreb izjavile, da so gotove zmage proti naši državni reprezentanci. Ljubljanska reprezentanca bo morala zaradi tega napeti vse sile, da častno uspe. Vsekakor pa bo ta hazenska tekma prvovrsten sportni užitek in menda ne bo nikogar med nami, ki si ga ne bi privoščili.

Pol

Mali oglasi

Din 1000- plačam

ako Vam »Radio Balzam« ne odstrani kurjih oces, bradavic, trde kože, bul itd.

Že dalj časa nisem nič naročil, ker ljudje poskušajo raznovrstna sredstva, a sedaj so se prepričali, da je Vaš preparat še najboljši, in ga zopet zahtevajo.
Franc Maček, čevljarna, Dol. Logatec.

Zahtevajte povsod v Vašem interesu samo »Radio Balzam«. Dobi se ali po pošti pošlje: 1 lonček za Din 10— (predplačilo). Na povzetje Din 18—, dva 28—, tri Din 38—.

Rudolf Cotič, Ljubljana VII
Janševa 27 (prej Kamniška 10a)

Službe iščejo

Knjigovodja

korespondent išče primernega zaposlenja. Cenjene ponudbe na upr. »Slov.« pod »G. J.« 63.

Mizarski pomočnik

17 let star, s strokovno šolo, želi premeniti službo. Gre tudi k dobrih ljudem za svojega, ozir. k mojstru v popolno oskrbo. Pismene ponudbe sprejema podruž. »Slov.« v Novem mestu. (a)

Dekle

vajena vseh hišnih del, bi premenila službo h krščanskim ljudem blizu Ljubljane. Plača 200 Din. Naslov v upravi »Slov.« Maribor pod št. 633. (a)

Perlektna kuharica

pridna, poštena, vajena vsakega dela, išče službo, najraje v župnišču. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7566. (a)

Dekle

išče mesto pri šivilji, v trgovini ali boljši krščanski družini v pomoč v kuhinji ali pri otrocih. Zmožna krojenja. Ponudbe pod »Pošteno dekle šivilja« št. 7580 upravi »Slovenca«. (a)

Službo oskrbnika

na večje posestvo iščem. Razumem domača in poljska dela. Janez Hočevar, Mačkovec, Skočijan. (a)

Dipl. strojni tehnik

z šoferskim izpitom, vojašine prost, išče službo uradniški pripravnik ali kako drugo primerno zaposlitev. Ponudbe upravi lista pod »Trezen, pošten in kavicje zmožen« 7662. (a)

Tovorni avto

in 10.000 Din imam. Kdor mi more dati dela ali do brega sveta, naj piše na upravo »Slovenca« pod »Nagrada« št. 7667. (a)

Trgovski začetnik

pomočnik, mlad, večš špecerije in nekoliko železnine in galanterije ter rezanja stekla, želi zaposlitve takoj ali pozneje. Gre tudi kot sluga ali kaj sličnega. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Priden, dobra spričevala« 7529, a

Skladišni delavec

priden in pošten — išče primerne zaposlitve. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7704. (a)

Službo dabi

Gospodična

s popolnim znanjem nemščine, deloma glasovirja — se sprejme takoj ali pozneje. Z znanjem francoščine ima prednost. Ponudbe s sliko na možnost »Slov.« Maribor št. 7201. 7473. (d)

Prodajalka

mesnih izdelkov, zmožna nekaj kavcije, se išče. Plača po dogovoru. Naslov v upravi »Slov.« Maribor. (b)

Stalno službo

dobi hlapec, vajen konj. Izučen zidar srednjih let ima prednost. Pismene ponudbe upravi »Slov.« pod »1935« št. 7570. (b)

Službo dabi

takoj 14—18 let staro kmečko dekle. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7452. (b)

Mizar, pomočnika

z oskrbo v hiši sprejemem. Josip Goljar, Gosposvet-ska 13. (b)

Služkinja

ki zna kuhati, poštena in zanesljiva, z letnim izpričevalom, se sprejme k dvema osebam in enoletnemu otroku. Štefica Zidarič, Maribor, Stolna ulica 5. (b)

Tekstilni potnik

Bombaževa tkalnica (hlačevine), išče za Slovenijo mladega sposobnega potnika, ki je pri engrosistih kakor tudi detajlistih dobro poučen ter ima perfektno blagovnanstvo. — Ponudbe upravi »Slov.« Maribor pod »Potnik« št. 7546. (b)

Krojača

za sejmarska dela, samo dobro izurjenega, tudi v rezanju, proti dobri plači takoj sprejemem. Fr. Reiser, Kopitarjeva ul. 1. (b)

Agilnega potnika

sprejme tvornica živil za Ljubljano in okolico. Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 7652. (b)

Mlinarja

za mletje kmečkega žita, srednjih let, neoženjenega, sprejemem s 1. avgustom. Janez Trbovc, Kleče 10, Dol p. Ljubljani (b)

Krojašk. pomočnika

prvovrstnega, za uniforme, takoj sprejemem. Leopold Kolman, krojač — Bled. (b)

Nekaj profesorjev

dobrih, dobi dobro zaposlitev za počitnice v Ljubljani. Ponudbe z navedbo predmeta upravi »Slovenca« pod »Dober pedagog« št. 7624. (b)

Izurjene pletilje

sprejme M. Lazar, Rimska cesta 21. (b)

Šteparico

kmečko dekle, vajeno gospodinjstva, sprejemem takoj. Miha Šter, Sp. Dupleje Gorenjsko. (b)

Čevljar. pomočnika

za fina damska dela — sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« št. 7645. (b)

Pekov. pomočnika

sprejme takoj pakarna Požar Mihael, Cerklje pri Kranju. (b)

Trgovskega pomočnika

delavnega, z nekaj kavcije, sprejemem. Obširne ponudbe na Hinko Sax, Maribor pod »Takoj« št. 7636. (b)

Kuharica

vajena vseh hišnih del, poštena, stara 30—35 let, se sprejme v dobro hišo v Ljubljani za takoj ali pozneje. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Zanesljiva moč« št. 7690. (b)

Sprejememo

za prevzem sadja takoj osebo s kavcijo v gotovini ali knjižico Banovinske. Ponudbe pod »Zadruga« 7696 podružnici »Slovenca« v Celju. (b)

Zasluzek

Velik zaslužek

brez lastnega kapitala nudimo vsakomur, posebno na deželi. Dopise z znamko za odgovor nasloviti na: Perrson, Ljubljana, poštni predal 307.

Vajenci

Učenca

z dobro šolsko izobrazbo in iz poštene hiše večjega posestnika, sprejme večja trgovina z mešanim blagom. Vstop takoj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Priden« št. 7585. (v)

Dečka

poštenih a revnih staršev, zdravega in vestnega ter lepega vedenja, sprejemem v steklarsko delavnico. — Po izučanju služba stalna. Vsa oskrba v hiši. Nastop takoj. — Ferd. Hlebš, trgovina stekla in porcelana, Kranj. (v)

Dva fanta

13 in 14 let, revnih staršev, se želita izučiti kakšne obrti. Šla bi pa tudi za pastirja. Naslov v podružnici »Slov.« Celje. v

Krepkega vajenca

za ključavničarsko obrt sprejme v pouk Zorko Ivan, Glince, Vič, Ljubljana. (v)

Učenca

s perfektnim znanjem nemškega in slovenskega jezika, inteligentna, se takoj sprejme v trgovino. Pismene ponudbe pod »Steklo in porcelan« št. 7629 upravi »Slovenca«. v

Sedlarskega vajenca

sprejme takoj Viktor Klešnik, Poljanska c. 49, Ljubljana. (v)

Modistovsko vajenka

takoj sprejme salon »Klobuček«, Gajeva 5, pasaža Nebotičnika. (v)

Mesarskega vajenca

pridnega, poštenega — sprejemem. Fr. Dobnikar, Jezica. (v)

Vajenca

za kleparsko obrt in instalacijo vodovodov — sprejme Gustav Puc v Ljubljani, Tržaška cesta. (v)

Vajenka

strojnega pletilstva, nad 16 let staro, zdravo in krepko — sprejemem z vsa oskrbo. Večna pot št. 3, Pod Rožnik. (v)

Denar

Posredujem

denar na hranilne knjižice velikih denarnih zavodov Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Ali bi mi kdo posodil

12.000 Din proti odplačilu v 12 mesečnih obrokih po 1100 Din. Sem posestnik in trgovec, pa nujno potrebujem toliko gotovine. Ponudbe pod »Točno vračanje« št. 7533 na upravo »Slovenca«. (d)

Hranilne knjižice

Mestne hranilnice Maribor, realiziram v polni vrednosti, v primerem obročnem plačilu. Ponudbe je poslati upravi »Slov.« v Mariboru pod značko »Ugodna prilika« 7493. (d)

Posojila

dajemo na hranilne knjižice velikih denarnih zavodov proti 9% obrestim letno. Ravno tako iste kupujemo in prodajamo. Hitro in točno poslovanje.

Pučka štediona

Zagreb
Naš zastopnik za dravsko banovino je: Zore Rudolf, Ljubljana, Gledališka ulica 12. — Pismeni odgovor 3 Din v znamkah. (d)

Hotel „Madeira“

Orboska

(Dalmacija - na otoku Hvaru)

Prekrasno kopališče. Popolnoma nov, udoben in moderen hotel. Leži na sami plaži, obdan z največjim borovim gozdom. Najlepša panorama na Jadranu. — Divno, bistro morje. — Zrak izredno čist, diši le po borovem gozdu in morju. — Za zabavo: piano, radio, motorni čolni, jedrilice, gondole itd. — Dnevna parobrodarska zveza s Splitom. — Kuhinja prvovrstna in obilna. — Vina najboljša. — Cene pensiona za začetek radi reklame I Z R E D N O N I Z K E. — Zahtevajte takoj prospekte.

Vlogo

Zadruga gospodar. banke 92.000 Din - takoj prodam za 65% gotovine. D. Oder, Zagreb, Vlaška št. 125. (d)

Usnarja

ali trgovca z usnjem, globoko krščansko mislečega, sprejemem kot družabnika. Cenjene ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »Vzajemno« 7673. d

Hranilno knjižo

Hranilnice in posojilnice Dob pri Domžalah kupim. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 7684. (d)

Kot kompanjon

bi vstopil v tekstilno podjetje v katero bi vložil 80.000 do 90.000 v gotovini. Sem tekstilni manipulant, dober kalkulant in v tej stroki že 14 let. Cenjene ponudbe pod B. L. 770-7655 upravi »Slovenca«. (v)

Do 50.000 Din posojila

išče tovarna za dobo 5 mesecev. — Kot posojilo vzame tudi knjižice Ljubljanske kreditne banke ali Ljubljanske mestne hranilnice. Garancija prvovrstna. Cenjene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Čimprej« št. 7637. (d)

Do 50.000 Din posojila

išče tovarna za dobo 5 mesecev. — Kot posojilo vzame tudi knjižice Ljubljanske kreditne banke ali Ljubljanske mestne hranilnice. Garancija prvovrstna. Cenjene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Čimprej« št. 7637. (d)

Pouk

Kako postaneš šofer?

Ako se vpišeš v J. Čebovo šofer. šolo na Tyrševi cesti 36 ki Ti pošlje na zahtevo prospekt za stoni (u)

ŠOFERSKA ŠOLA

L. Gaberšček.

bivši komisar za šoferske izpite Slomškova ulica. Garaža Stupica.

Christofov učni zavod

Ljubljana. — Najstarejša privatna enoletna trgovska šola, vpisuje ves julij dnevno na Dobrebranski cesti 15. — Stenografija, slovenska, nemška, trgovski predmeti, strojepisje, jeziki. Vpisnina 30 Din, mesečna šolnina 120 Din, revni popust. Zahtevajte prospekte. (u)

Akademik

prapravlja za ponavljalni izpit. Tudi za hrano. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7575. (u)

Objave

Mizarska zadruga

Trnovo, Jeranova ul. 14, naznanja cenjenim naročnikom, da se je preselila v Moste, Predovičeva ul. št. 5, telefon 34-02. (o)

Naznanilo!

Podpisani naznanjam, da sem preselil krojaško delavnico s Kopitarjeve ulice na Sv. Petra cesti 25 (hotel »Balkan«) in se še nadalje priporočam za naklonjenost. — Ivan Mohorič, krojaški mojster.

Lepo stanovanje

solčno, 2 sobi, kabinet, kopalnica, pritlikline, se odda. Barborič, Domo-branska cesta. (č)

Podstreš. stanovanje

enosobno, prenovljeno — oddam. Glince cesta XIII št. 9. (č)

Dvosobno stanovanje

lepo, suho, se odda takoj ali avgusta. Cena nizka. Iskra Franc, Vič 16. (č)

Dvosobno stanovanje

z vsemi pritliklinami — predoba z balkonom, vse pod enim ključem, oddam mirni stranki v Mostah. Poljska pot 29. (č)

Dvosobno stanovanje

s kuhinjo in pritliklinami, oddam s 1. avgustom. — Podrožnik c. IX/28. (č)

Enosobno stanovanje

prazno, s pritliklinami, se odda. Verovškova 73 — Šiška. (č)

Stanovanje

2 sobi in kuhinja se takoj odda. Živec Franc, Rimska cesta 17. (č)

Enosobno stanovanje

se odda v Rožni dolini cesta VIII. št. 23. (č)

Enosobno stanovanje

v vili Pod Rožnikom — takoj oddam. Fatur, Večna pot 7 (vis-a-vis Strelišča). (č)

Opremljeno sobo

parket, elektrika, poseben vhod, oddam. Friškovec št. 6. (s)

Dva gospoda

sprejemem v lepo sobo pri Taboru. Fügnerjeva 13/II. vrata 17. (s)

Vnajem

ODDAJO:

Lokal s skladiščem

kakor tudi stanovanje s sobo in kuhinjo oddam s 1. avgustom 1934. Koroška 21, Maribor. Vprašati v dopoldanskih urah: Slomškov trg 11-I, vrata št. 5. (n)

Skladišče

suho, v izmeri ca. 40 m², v bližini glavnega in gorenjskega kolodvora, z električno razsvetljavo — primerno tudi za delavnico, se odda. Izve se: Tyrševa cesta 25, dvorišče, pisarna. (n)

Več trgovskih lokalov

se odda v najem. Poizve se pri Ferdo Spilar, Maribor, Prešernova 27. (n)

Dobro idoča pekarna

se z vsem inventarjem odda v najem. — Alojzij Podgoršek, Slov. Konjice. (n)

Pozor čevljarji!

Prodajam dobro vpeljano kompletno opremljeno čevljarstvo delavnico z lokalom za trgovino, na prometni točki v mestu, jako primerno tudi za začetnike. Cena jako nizka; tudi na knjižice. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Sigurna eksistenca« št. 7538. (n)

Nova vila z vrtom

na Bledu se odda v najem. — Informacije daje: Petkovšek Jože, Rečica št. 22, Bled II. (n)

Enosobno stanovanje

lepo — oddam na Cesti dveh cesarjev št. 115 — drugo na v Rožni dolini, cesta II. št. 31. Vprašati na Cesti dveh cesarjev, Vič 115. (č)

Enosobno stanovanje

lepo — oddam na Cesti dveh cesarjev št. 115 — drugo na v Rožni dolini, cesta II. št. 31. Vprašati na Cesti dveh cesarjev, Vič 115. (č)

Sobo s kuhinjo

oddam rednemu plačniku s tremi odraslimi člani. Istotam oddam opremljeni sobi dvema gospodoma ali gospodičama skupno, eno sobo pa eni osebi gospodu ali gospodični. Cena nizka. Aljaževa 8. (č)

LJUBLJANSKE

KREDIT. BANKE

Blake, cenj. dame!

na licu itd. Vas ženirajo, kvarijo Vam lepoto, eleganco in sramežljivost.

»Venera« eliksir Vas reši v par sekundah, brez bolečin, brez opasnosti vseh nepotrebnih dlak.

Naročite še danes lepo dišeči »Venera« eliksir, ne bo Vam žal.

Dobi se ali po pošti pošlje: 1 stekel. za Din 10— (predplačilo), na povzetje 18—, dve Din 28—, tri Din 38—.

Cotič Rudolf, Ljubljana VII

Janševa 27 (prej Kamniška 10a).

Posestva

Droben oglas v »Slovenca« posestvo ti hitro prodaj; če že ne z gotovim denarjem paš kupca ti s knjižico da.

Hišo

polstrešno, na dvorišču — prodam. Nova vas, Livadna ulica 5, p. Maribor. (p)

Kmetija (15 oralov)

uro od Ljubljane, kamor se oddaja dnevno 20 l mleka in tržno blago — naprodaj. Pojasnila: Novak Anton, trg. in pos., Štepanja vas. (p)

PERJE

120 x 180 Din 90 —, 135 —, z rožnato ali modro angino. Vzorci brezplačno. — Naročila preko 350 — Din pošljemo franko. Posteljne odevje, prvostopne, poceni v veliki izbiri. Odprema po povzetju. Ne odgovarjajoče blago zamenjamo ali vrnemo denar.

kg Din 7 —, 10 —, čehano 16 —, 24 —, 32 —, belo čehano, gosje s puhom kg Din 36 —, 48 —, 64 —, 84 —, beli puh 150 —, — Blazine polnjene 40 x 50 Din 10 —, 60 x 80 Din 27 —, 35 —, Pernice polnjene — prešano. Skrajno ponudbo: »Dobro blago« št. 7592 upravi »Slovenca« v Celju.

„POSTELJINA“ H. Weiss, Zagreb, Illica 76

Posestvo

7 orolov, pol ure od Maribora, se zaradi starosti proda. Pojavnila da Jožef Rojko Kozaki pri Mariboru št. 99. (p)

Nova hiša

z dvema sobama, kuhinjo, jedilno shrambo, vrtom — naprodaj za 22.000 Din. Potreben kapital 14.000 Din. Limbuš, postaja 113. (p)

Majhna hiša

z njivo, sredi vasi, blizu Litije, pripravna za obrtnika ali upokojenca — ugodna naprodaj. Pojavila da Anton Poglar, Gradsko Laze št. 6 pri Litiji, ali Pavel Poglar, Zadruga 1, Moste pri Ljubljani. (p)

Razno

Oskrbo na deželi

iščem za svojega brata (29 let), proti zmeremu plačilu. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Hrana in stanovanje« 7676. (r)

Kupite in prodajte

vsakovrstne, dobro ohranjene predmete, kakor šivalne, pisalne in druge stroje, kolesa, otroške vozčke, gospodinjske, fotografske, športne potrebščine, glasbila, antične predmete in še vsakovrstne druge premičnine, ki odgovarjajo dostikrat novim, a so zato še več kot polovico cenejši, pri trdki

„Promet“

Ljubljana, nasproti križevniške cerkve.

Glasba

Muzika

zaloga klavirjev in pianinov, preje: Sv. Petra cesta 40 — sedaj Knaflijeva ulica 4 — se priporoča za cenj. naročila.

Godbe na pihala

dobijo v samozaložbi A. Jakla, Moste pri Ljubljani — sledeče skladbe:

1. »V veseli družbi«, nar. potpouri.
2. »Slovenski biseri«, nar. potpouri.
3. »Jugoslovanske cvetke«, potpouri SHS.
4. »Kratke jugoslovanske notice«, potpouri SHS.
5. »Odmevi iz naših krajev«, nar. potpouri.
6. »Naši mladinci«, valček.
7. »V kresni noči«, valse-intermezzo.
8. a) »Pozdrav z Dolenjske«, b) »Našim rojakom« — koračnici.
9. a) »V našem taboru!«, b) »Povratek«, c) »Split-Dubrovnik«, koračnice, d) »K večnemu počitku«, žalna koračnica.
10. »Čehoslovak in Jugoslovani«, potpouri za salonski orkester.

Kupimo

Kopalno banjo in peč kupim. Najnižje ponudbe na: Fr. Obreza, Rakek, k

Srebrne krone

stare zlate in srebrne kupim. RAFFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod v Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Kovaško orodje

kupim. Josip Šček, Starotova 31, Ljubljana. (k)

Zlato, srebro, platin

kupuje po najvišjih dnevnih cenah. Mariborska Rafinerija zlata, Orožnova ul. 8.

Letošnji ječmen

kupujem po dnevnih cen. Josip Kirbiš, Celje. (k)

Potrebujemo

4—5 vagonov sladkega in 2 vagona polsladkega sena, lanksa za takoj ali letošnje prevzem avgusta — prešano. Skrajno ponudbo: »Dobro blago« št. 7592 upravi »Slovenca« v Celju. (k)

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Oleandre

lepe rasti, roza in rdeče, z dvojnimi cveti — kupim. Ponudbe: trgovina Kranjc, Igriška ulica.

Cunje

krojaške odrezke, tekstilne odpadke, ovčjo volno, kupuje Arbeiter, Maribor, Dravska ulica. (k)

Pohišstvo

Spalnice

moderne, iz orehove korenine, pleskane in kuhinjske opravre ter drugo pohištvo dobite najceneje pri Androvic, Komenskega ulica 34. (š)

Pohištvo

dobite najceneje — na obroke in hranilne knjižice samo pri mizarstvu »Sava«, Kolodvorska 18, Miklošičeva 6. (š)

Pozor! Spalnice

iz trdega, vezanega in mehkega lesa, kakor vse drugo pohištvo dobite po zelo nizki ceni pri Gospodarski zadrugi, Vegova št. 6. (š)

Spalnice

orehove korenine, šperane in mehkega lesa, od 2000 Din dalje — proda Josip Goljar, Gosposvetska 13. (š)

Auto-motor

Overland »Whilpeh« 4 cilindrski, 4- do 5 sedežna limuzina, 31 ks, 12 l bencina, v prav dobrem stanju, ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7675. (f)

Razprodajamo

prvovrstne automobile — nove in rabljene, za vsako sprejemljivo ceno, radi opustitve prevelike zaloge. »Sikore«, Ljubljana — Cesta na Rožnik 19. Ne zamudite ugodne prilike! (f)

Štirisedežni avto

pod 1000 kg, potrebujemo proti primerni odškodnini. Ponudbe pod »Avto« št. 7695 upravi »Slovenca« v Celju. (f)

Obrt

Slamnike

moderne, od 25 Din naprej Vam nudi le »Anita«, Ljubljana, Krekov trg 10.

Poceni aparati

Priliken nakup, specialno izdelovanje in skladišče za amaterje. Foto Mayer, Maribor, Gosposka št. 2.

Modroce

posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetne izdelke nudi najceneje RUDOLF RADOVAN, tapetnik, Mestni trg 13. Ugodni nakup morske trave, žime, cvilba za modroce in blaga za prevleke pohištva.

Premog, drva, koks

prodaja Vinke Podobaik, Tržaška cesta števil 16, Telefon 33-13.

Weeekowi kozarci

za vkuhanje sadja in sočivja so nedosegljive kakovosti — Cenike pošljite zastonj

Josip Jagodič

Glavni trg Gubčeva ul.

Mlekarski vozček

in majhen zapravlječek, že rabljen, naprodaj Kozarje 4. (f)

Na Jesenicah

tik tovarne naprodaj ali se da v najem lepa delavnica, pripravna za vsako večjo obrt. Naprodaj tudi razni stroji. Vprašati na naslov: Sablatnik, Jesenice-Fužine. (f)

Malinovec

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, Dunajska c. 6.

Opeko vseh vrst

kupite poceni v opekarni Jerko, Črnuče. (f)

Nori belgijske polno- in polteške, prvovrstne delovne konje, kobile ali valahe, žrebce

4—6 letne, 160—170 cm visoke, kakor tudi konje za vprego in enovprežne jezde konje preskrbi najceneje proti garanciji JULIUS HOFFMANN, trg s konji, Čakovce, Medjimurje.

VINO

pristno in poceni dobite pri Centralni vinarni v Ljubljani

Otroški vozček

lep, malo rabljen, globok, prodam. Majerič, pekarna, St. Vid nad Lj. (f)

Elektro-motorji

novi in rabljeni za vse napetosti vedno v veliki izbiri na prodaj. Lastna delavnica za previjanje in popraviljanje dynam. elektro-motorjev ter vseh elektr. aparatov.

FRANJO PERČINLIČ

elektro-podjetje Ljubljana, Gosposvetska 16, telefon 23-71.

Fotoaparat 10 x 15

znamke Rodenstock, dopel anastigmat, objektiv F:4.5, Compur zaklop, pribor za razvijanje, kopični aparat, dostavne leče s filtrom, le malo rabljeno. »Panosol« ultravijolično kompletno lampo za zdravilno obsevanje, popolnoma novo, in več komadov novih preprog (tepihov) — vse po ugodni ceni naprodaj tudi na knjižice ali pa za obveznice vojne škode (ratne štete). Dopise upravi »Slov.« pod »Prodaj« št. 7539. (f)

Barve lake

najboljših tukajšnjih in inozemskih tovarn dobite po najnižjih cenah v trgovini barv in lakov R. HAFNER, Šiška, Celovška cesta 61. Za blago se garantira.

Domačo pijačo jabolčnico

si napravite že iz znanega preizkušene »Jablusmostina«, za katerega se da popolno jamstvo za dobro in zdravo pijačo, ki stane za 150 litrov 65 Din s poštnino in navodilom. Naročila sprejema začasno uprava »Slovenca«, podružnica Maribor, pod št. »Pijača«.

Razprodaja

kožarskih izdelkov, suhe robe, igrači itd., po globoko znižanih cenah — valed opustitve trgovine — pri trdki: Fany Patik, Ljubljana, Miklošičeva cesta 30. (f)

Dober jabolčnik

okoli 20 hl, naprodaj. Cena 3 Din za liter iz kleti ali postavljeno na kolo-dvor Konjice. — Klemen, Konjice. (f)

Podjetje

zelo dobičkanosno, Automatski bufet, v večjem mestu Slovenije, se proda najboljšemu kupcu. — Pisemne ponudbe na upravo »Slov.« pod »Automat« št. 7594. (f)

Prešano seno

v balah — ima naprodaj L. Noušak, Bos. Dubica. (f)

Dobro vino

prodam po nizki ceni. — Mestnišek, Sv. Peter pri Medv. selu. p. Podplat, kolodvor Mestinje.

Motorno kolo 350 cm

znamke »BSA«, naprodaj za hran. knjižico Kmet-ske hranil. Ljubljanske. — Hočevlar, Zg. Hrušica. (f)

Kratek klavir

in razno pohištvo zaradi hitrega odpotovanja ceno naprodaj. Jegličeva 29. (f)

Jablus

iz katerega napravite izvrsten jabolčnik, brez da pridenete naraven jabolčnik, po navodilih g. dr. I. Vošnjaka. Pišite po navodila. »Jablus«, Franc Renier, Podčetrtek. (f)

Prostov. gasilska četa

v St. Vidu nad Ljubljano ima naprodaj voz-diro na peresih, v popolnoma novem stanju. Cena po dogovoru. Voz-dira se lahko ogleda v gasilskem domu v St. Vidu. Interesenti naj se zgledajo pri Jožetu Rupniku v Podgori št. 30. (f)

Otroški vozček

dobro ohranjen, poceni naprodaj. Resljeva 29-I. (f)

Raznovrstne loparje

in veslice za pekarno, in nekaj opeke za tlak pekovske peči — proda Josip Sašek, pekarna, Ljubljana VII. (f)

Mlinski trier

(sistem Heid), malo rabljen, za snajenje rži in pšenice, 1700 x 400 mm, vsled nabave večjega, poceni naprodaj. Poizve se pri g. Ferdinandu Lešniku, umetni mlin, Rače-Fram. (f)

Prodaj v šumi

1000 m² prima bukovih cepanic lanske sečnje, 10 cm nadmere, po 14 Din za kub. meter. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7446. (f)

Čevljar. šivalni stroj

»Singer« (cilindrica), dobro ohranjen, prodam. — Snoj Mihael, Ljubljana-Glince, Cesta XI. št. 12 p. Vič. (f)

Vsakovrstni vozovi

novi, naprodaj. Sprejemajo se tudi v zameno in v popravilo pri: M. Hromc, kovač, Semberje pri Ljubljani. (f)

Naprodaj:

več opletenih steklenic (balonov), 3 velike kadi za namakanje sadja-grozdja, več zdravih sodov različnih velikosti in preša za sadje. Ogleda se v Metelkovi 13. (f)

Prodaj Zephir peč

in peč Lutz, železno blagajno in pisalno mizo. — Ogleda se v Metelkovi ulici 13. (f)

Žalne klobuke

in pajčolane po najnižjih cenah nudi le »Anita« — Ljubljana, Krekov trg 10. (f)

Vrtni stole

zložljive, poceni prodaj Tribuč, Glince, Tržaška cesta 6, telefon 26-05. (f)

Damsko kolo

poceni prodaj. Poljanski nasip 56. (f)

Dijaški dom v Ptuj

Internat za učence realne gimnazije in meščanske šole

Dijaški dom ima prostora za 90 gojencev in nudi gojencem za zmerno plačo prehrano, stanovanje, vzgojo, strogo nadzorstvo in pomoč pri učenju.

Sprejemne pogoje in vse informacije daje: VODSTVO DIJASKEGA DOMA v Ptuj.

Izžrebane srečke

efektne loterije prostovoljne gasilske čete študijske pri Domžalah dne 29. junija 1934.

Glavni dobitki

1. Voz s konjem št. 10281.
2. Kuhinjska oprava št. 4104.
3. Novo moško kolo št. 11713.
4. Zelezen plug št. 5367.
5. Klepalni stroj št. 4088.
6. Klaftra drv št. 11560.
7. Vreča moke 0 št. 3075.
8. Bala kotenine št. 1828.
9. Garnitura jedilnega orodja št. 10174.
10. Stenska ura št. 4492.
11. Stojalo za cvetlice št. 817.
12. Moderni vrtni stol št. 3558.

10 dobitkov po 100 Din:

4584, 2972, 11817, 11992, 4170, 3215, 8306, 8305, 4037, 8842.

20 dobitkov po 50 Din:

10259, 7096, 113, 5661, 11589, 9318, 10473, 4805, 5123, 11036, 2155, 6217, 8676, 6186, 897, 6465, 7467, 5611, 9440, 11202.

30 dobitkov po 30 Din:

10685, 10900, 2537, 5831, 8125, 5204, 10831, 8227, 4004, 8131, 4100, 8839, 7848, 6692, 3147, 9771, 3727, 2624, 1652, 7090, 9502, 7915, 4607, 11225, 8643, 4227, 8810, 11600, 11872, 6055.

50 dobitkov po 20 Din:

2285, 10929, 771, 4129, 11529, 11137, 689, 1380, 10425, 7999, 10413, 3305, 10207, 11383, 3416, 4918, 3157, 8448, 5124, 3770, 7675, 9733, 3304, 4289, 8867, 5580, 11898, 7029, 10750, 10573, 2003, 7908, 11297, 8864, 4673, 7367, 11543, 1008, 5697, 10459, 3632, 7155, 1889, 11444, 1073, 2251, 10881, 7878, 6991, 1804.

128 dobitkov po 10 Din:

2703, 1943, 11700, 8156, 356, 2022, 3056, 512, 4201, 4335, 8650, 9833, 10789, 3897, 2677, 5072, 5668, 1846, 8377, 7684, 635, 825, 3027, 6375, 2179, 670, 11412, 7099, 2653, 10863, 10962, 666, 7156, 11304, 3265, 11723, 6666, 10727, 5380, 6757, 618, 9024, 3474, 9306, 10593, 8143, 10583, 2678, 8571, 1730, 11114, 7794, 8578, 5659, 11508, 335, 5691, 9635, 8592, 4065, 9854, 7267, 1825, 10749, 9860, 6854, 11569, 2518, 9900, 10397, 7852, 8658, 731, 10045, 4531, 5864, 405, 3668, 4244, 9261, 7042, 10574, 2083, 7633, 3169, 3896, 8741, 5344, 585, 6846, 4080, 4468, 3015, 1900, 11519, 5566, 7911, 5654, 7167, 70, 9598, 6514, 10168, 1980, 1984, 10048, 8176, 11516, 411, 932, 1104, 10552, 10973, 7140, 6816, 10763, 10990, 11965, 4254, 3863, 7635, 10692, 8812, 280, 11552, 2055, 8599, 4697.

Dobitki, ki se ne dvignejo do 1. septembra 1934, zapadejo v korist prostovoljne gasilske čete v študijske.

Potrebujemo ca. 150 vagonov zdravih in suhih bukovih drv (cepanic), brez okroglic in klad

120 vagonov za Ljubljano in 30 vagonov za Maribor. Ponudbe (tudi delne) z navedbo množine in cene za 100 kg franco vagon odprema postaja, poslati na Nabavljalna zadruga uslužbenec dr. žel. v Ljubljani.

Zahvala

Vsem, ki ste našega predobrega, ljubljenelega soproga in očeta, gospoda

Ivana Graiserja

počastili na njegovi zadnji poti, ga obsuhi z obilnim cvetjem ter nam izrazili svoje sočutje, se najiskrenejše zahvaljujemo. Posebno hvalo smo dolžni zdravniku gosp. dr. Josipu Bežeku za njegovo požrtvovalno nego in skrb za časa bolezni, g. vikarju dr. Simončiču za dušno tolažbo, g. načelniku gasilcev Francu Sajevicu, odredom in deputacijam gasilskih čet, godbi gasilske čete Senčur ter gg. pevcem iz Kranja za ganljive žalostinke.

Klanc-Kranj, dne 8. julija 1934.

ZALUJOČI OSTALI

„FITONIN“ za zdravljenje ran, krast, lišajev, turrov in drugih kožnih bolezni. Preprečuje infekcijo, ustavlja krvavenje in hitro zaceli rano. Steklenica Din 20,- v lekarnah. Po poštne povzetju 2 steklenici Din 50,-. Poučno knjižico št. 15 pošlje brezplačno „FITON“ dr. z o. z. Zagreb 1-78. (Reg. pod br. 1281 od 28. VII. 1933.)

Dne 9. julija 1934 ob 9. uri dopoldne
se prodaja na javni dražbi pri Sreskem sodišču v Radovljici,
krasen hotel „Olympic“ na Bledu
Najnižji ponudek 565.762,-
je Din
Interesenti se vabijo, da se te dražbe udeležijo

MIZARSKO PODJETJE RUDOLF KOMPARA

Aleksandrova c. 48, MARIBOR

Moderne notranje opreme sob, salonov, pisarn — portalov in vsa stavbena dela kakor okna, vrata itd. — Zaloga pohištva lastnega izdelka. Izvršujem po lastnih načrtih ter jamčim za solidno delo.

ŽIMA za žimnice in drugo mehko opremo mora biti obdelana s specialnimi stroji. Tako obdelana žima odgovarja vsem higijenskim zahtevam, ni mastna, ker je dobro prekuhana, je brez duha ter onemogoča molje in drugo golazen. Največjo izbiro tovrstne žime vam nudi po najnižjih cenah samo tvrdka

J. KNIFIC tovarna **Stražišče pri Kranju**
za žimo

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najboljše.

Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.

Zahvala

Vsem cenjenim sorodnikom in prijateljem se pristočno zahvaljujemo za sočutje, tolažbo in zadnje spremstvo naše preljube mame

Katarine Sušnik

Posebno zahvalo izrekamo g. dr. Hubadu za lajšanje trpljenja v bolezni, častiti duhovščini in kapucinom, g. gimn. ravnatelju dr. Dolarju, spoštovanim prijateljem iz Kranja in vsem dragim someščanom, posebej še cenjenim damam za izraze sožalja in številno udeležbo pri pogrebu. Bog plačaj!

Škofja Loka, dne 7. julija 1934.

Rodbine: SUŠNIK, SIMONIČ, PLANINA.

BANKA BARUCH 15. RUE LAFAYETTE PARIS

Telef.: Trinité 81-74 — Telef.: Trinité 81-75
Naslov brzojavkam: Jugobaruch Paris 22

Banka Jugoslovanskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu. Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poštni uradi

v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune:

BELGIJA: No. 3064-64 Bruxelles,
FRANCIJA: No. 1117-94 Paris,
HOLANDIJA: No. 1458-65 Ned. Dienst,
LUKSENBURG: No. 5967 Luxembourg.

Na sahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

OPEL-BLITZ

deli-automobili ter Studebaker, Perle automobili in tovrstne šasijske 2—4 tone. Opel motocikli 500 ccm ugodno kupljeni. Zahtevajte ponudbe od **KARDOŠAUTO**, Zagreb, Illica 73

AKO ŽELITE, DA BO VAŠ OTROK ZDRAV IN VESEL,

mu dajte »Energín« za krepitev krvi, živcev in teka. »Energín« krepi kri, jači živce, dela apetit, pospešuje razvoj otroka. Otrokom trikrat na dan po malo žličko okusnega »Energína«.

»Energín« se dobi v vseh lekarnah v politrskih steklenicah. Steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 4787/32.

Bolni na pljučih! Tisoči že ozdravljeni!

Zahtevajte knjižico o moji novi umetnosti prehranjevanja ki je že marsikoga rešila. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj preneha, teža telesa se zviša ter po postopnem stasoma bolezen preneha.

Resni moške
zdravniške vede potrjuje prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Čimprej začnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolje.

Popolnoma zastoni
dobite mojo knjižico, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker ima moj založnik samo

10.000 komadov za brezplačno razpošiljanje, pišite takoj, da se boste mogli tudi Vi prištejati med one srečnejše.

Zbiralica za pošto:

GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln
Ringbahnstrasse 24, Abt. 516.

Zahvala

Za premmnoge ustmene in pismene dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob nenadni, prerani smrti našega ljubljene očeta, starega očeta, tasta, svaka, gospoda

Antona Cegnarja

gostilničarja in predsednika

se vsem najpristraneje zahvaljujemo. Zlasti se zahvaljujemo č. duhovščini, gg. zdravnikom dr. Fajdigi in dr. Hubadu, Sokolu iz Škofje Loke, pevskega odseka škofjeloškega Sokola za ganljive žalostinke, gasilski četi iz Zabnice in Stražišča, občinskemu odboru Starološkemu z g. županom, gostilničarski zadrugi Škofja Loka, vsem stanovskim tovarišem gostilničarjem, zastopnikom dijaške kuhinje iz Kranja ter vsem in vsakemu posebej, ki so z nami sočustvovali in našega nezabnega pokojnika tako mnogoštevilno spremljali na njegovi zadnji poti.

Žalujejo rodbine: **CEGNARJEVA** in **ŠIFRERJEVA**.

Simončič Make:

Galicija

14

»Tik nad očmi ima luknjo,« pojasni Strgulc, ki je skočil na drugo stran jarka, da si ga natančneje ogleda.

Bližamo se majhnemu gozdu. Čim bliže prihajamo, tem gosteje je vsa planjava pokrita z mrlji. Gotovo ležijo že več dni, ker je na mestih, kjer telo ni pokrito s capami, videti prhnete mase, vse penasto in napihnjeno. Nekaterim so ustnice že popolnoma odrti; pošastno režeč se nam kažejo svoje golo, onesnaženo zobovje, med katerim gomazi vse polno ostudnega mrčesa, kakor bi ga pljuvali iz sebe.

Na tej strani so gotovo divjali topovi, kajti gozd je strašno opustošen. V ospredju gozda je zemlja v šir in dalj vsa razorana. Trupla so tako razmesarjena, da jih ni moči spoznati. Napadeni so bili najbrž hkratu od več strani, ker je še v sredini gozda, skozi katerega vodi naša pot, brez števila mrtvih — naših in sovražnih.

»Le pogledjte tamle honved kaprola, kako kaže svoj poročni prstan!« nas opozori tovariš.

Ozrem se v ono smer in zagledam zastavnega možaka, ki leži znak. Desno roko, na kateri se v resnici svetli zlat obroček, dviga v krčeviti otrplosti kvišku, kakor da ga kaže vsemu svetu z nemim krikom: »Prokleti, ki ste mi uničili družinsko srečo!«

Zrak v gozdu je prenapolnjen s smradom razkrajajočih se mrtvecev in mrhovine.

Radi bi bili že daleč od tega strašnega kraja, obenem nas pa privlači neka nerazumljiva radovednost. Obstanemo in si pozorno ogledujemo mrtvake. Mnogi so še v istem položaju, v katerem jih je dohitela smrt. V smrtnem krču ali zaradi hitre izkrvavitve so v hipu otrpnili. Drugim pa sta trpljenje in obup zadnjih trenutkov spali obraze v strahotne maske, polne nedoumljive groze in sovražstva.

Nedaleč od mene si grube tovariše ogledujejo nekaj, kar je moralo prav posebno zbuditi njihovo pozornost. Slišim živahno govorjenje in prerekanje.

»Samo še enkrat naj mi kdo reče, da je vojna potrebna,« vpije nekdo s hripavim, zateglim glasom. »Če bi mogel, bi mu vrget ta dva med gobec, pa bi ga takoj minilo vse navdušenje in junaštvo!«

»Potrpi! Ne bo več dolgo, pa bomo sami takšni, če ne še slabši. Človeku je treba samo to, da čuti nevarnost, pa podivja kakor žival. Če bo trajala vojna še nekaj časa, se nam bodo še živim obrazem spremenili, da bomo podobni vsemu prej kakor ljudem.«

»Saj naš še ranjen ni,« ga prekine tovariš, ki si je ogledal mrlja od vseh strani.

Zvita, kakor dvoje razjarjenih zveri, kolena potegnena skoro pod brado, ležita na tleh: plečat orjak Rus in majhna, neznačajna postavica honvedskega prostaka. Z zobmi se je zagrizel v sovražnikov goltanec, da je zazijala v njem široka odprtina, ki je oba obilila s krvjo. Prostakove oči so kakor v blazni bolečini izpahnjene iz votlin, vendar tudi jaz nikjer ne opazim sledu kakšne rane.

»Mogoče ga je pa zadela srčna kap?«

»Čakajte!« pravi Mežnar in ga skuša prevalidi s kopitom puške na drugo stran. »Mogoče ima na tej strani rano.«

A mrlji se brani in takoj spet zleze v prejšnjo lego. Nekaj, nam nevidnega, ga drži na mestu, toda pri premikanju mu je zlezla sukinja nekoliko v stran — in mi se zgrozimo. Pogled je pregoben in pregrozen, da bi ga opisoval. Prostak je moral izdihniti med najstrašnejšimi bolečinami, ki si jih moremo misliti. Orjaški Rus mu je v dvoboju na pesti dobesedno razmrcvaril in iztrgal spodnji del trebuha...

»V nevarnosti postane človek žival, čisto navadna žival,« daje nekdo duška svojem ugorčenju.

Razvije se dolga in ostra debata, v kateri izmenjujemo svoje misli in mnenje.

V enem smo si edini vsi: takšen način boja ni človeški...

Glas, votel, kakor da govori iz groba, mrko konča naš spor: »To kar doživljamo zdaj, se bo vleklo za nami kakor prokletstvo. Mi vsi, ki smo tukaj, se ne bomo mogli vsega tega nikoli do kraja otresti. Morda bo vse to zboljšalo življenje onim,

ki pridejo za nami, morda — jaz ne verujem...«

S težkimi koraki zapuščamo gozd. Pred nami se spet razprostira planjava, pusta in zapuščena. Tu in tam še kakšen mrlji; to so oni, ki so hoteli ubežati moritvi v gozdu, potem pa so tukaj počasi izkrevneli. Kmalu je tudi to za nami, kakor moreč sen.

Mračen dan turobno umira. Kmalu je z vseh strani obdan od črne, sovražne noči, ki se zgrinja, kakor veličanska mrtvaška odeja na vse.

Taborimo v dolgi močvirnat globeli, ki se vleče stisnjena med dve visoki pešeni steni kakor napol izsušena rečna struga. Naš polk je bil prvi na mestu, zato je še pravočasno zasedel večino višje ležečih krajev. Tu smo vsaj toliko na boljšem od drugih tovarišev, da ne čepimo v vodi, ki je poplavlila vso nižavo.

Proti večeru je začelo spet močnejše deževati. Šumenje dežja, padajočega na napete strehe naših šotorov, je podobno zamolklemu ropotanju strojníc.

— Kuhinjski vozovi in vsi drugi vozovi so se zadržali nekam v spodnji konec globeli, proti kateremu kolovratimo z našimi posadami po večerjo. V neprodlni, zagoščeni temi, se sujemo in pehamo, oprijemljemo drug drugega in padamo na spolzko, razgneto zemljo. Pritajeno zmerjanje in prekinjanje sledi vsakemu padcu, ki nas pridržati kratek hip na mestu. Potem se vsa ta živa stena spet zgane in polzi dalje v dolino, iz katere se pomika proti njej spet druga živa stena. Za hip se obe združita, potem pa obe oddaljujeta v nasprotnih smereh.

»Motovilo nerodno!« kriči nekdo. »Ali si zdaj zadovoljen, ko si mi prekucnil vso menažo?! Takšno bi ti prisilili!...«

»Maul halten!« sika zapovedujoč, oster glas iz noči.

»Seve, to teslo mi je zlilo vso večerjo, jaz naj pa molčim!« Tulač reče oni mnogo tiše.

»Zakaj pa v tej egiptovski temi vlačiš večerjo s seboj? Požri bi jo bil tam. V trebuhu takšno reč laže nosiš!« ga uči tovariš.

Za nekim ovinkom zagledamo nekaj dremajočih lučk, okoli katerih mrgoli ko v mravljišču.

»Če se mi hitro ne postavite vsi v vrsto, preneham z razdeljevanjem menaže!« zagrozi računski podčastnik Škerl. »Kdor jo je že dobil, naj se izgubi, da ne bo delal drugim napotja!«

»Le pogled, kako Škerl radi ubogajo, čeprav vsak dobro ve, da njegovih groženj ni jemati rešeno,« govori nekdo za mano.

»Saj prav zato pa! Mislil, da vojak ne čuti, kdo samo sitnari, kdo mu pa...«

»Škočir. Bižal...« začne Kovač čitati listo našega voda.

»Škočir, Zgur, Lampret in Omahan so šli na stražo,« je oglašil Habič zraven mene.

»Dobro! Hitro drugi naprej!«

Mož za možem pristopa in spet odstopa, zagrinjajoč se takoj v temo, kjer v naglici pogolta menažo.

Pot nazaj je skoro težavnejša, kajti lesti moramo navzgor po tej zgajeni poti, na kateri nam polzijo noge kakor na ledu.

»Zlomem vendar,« se jezi zadirčen glas, »kaj ne bo že konca te poti?! Če napravim srečno korak naprej, zdrenem takoj spet dva koraka nazaj.«

»Potem pa raka posnemaj!« se norčuje nekdo.

»Nisem te vprašal za svet. Pazi sam nase, da se ne spodtakneš ob jeziki!«

Pred mano razlaga nekdo, kateri narod po njegovem mnenju najbolj preklinja.

»Mi Slovenci smo, kar kletve tiče, še najbolj pošteti,« ga slišim pripovedovati. »Kakšen preklet budič! ali pa prmejdus! — kaj hujskega sploh ne slišiš. Tudi Švabom v tem oziru ni mnogo očitati. Ampak če slišiš Madjare ali pa Italijane! Posebno zadnje. Litanije, prave pravcate litanije, vam rečem! Pri porka začne, pri madona pa neha.«

»Res je! Tem polentarijem ni nobena reč sveta.«

»Kadar jim pa frči okoli glave, pa samo tarnajo in vzdihujejo.«

»Strahopetci so pač.«

»Zraven pa praci, da jim ne najdeš para.«

»Meni je samo žal,« pripomni drugi, »da se ne bjeemo z njimi. S temi bi pa že imel človek svoje veselje.«

»Morda se pa še bomo?!«